

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

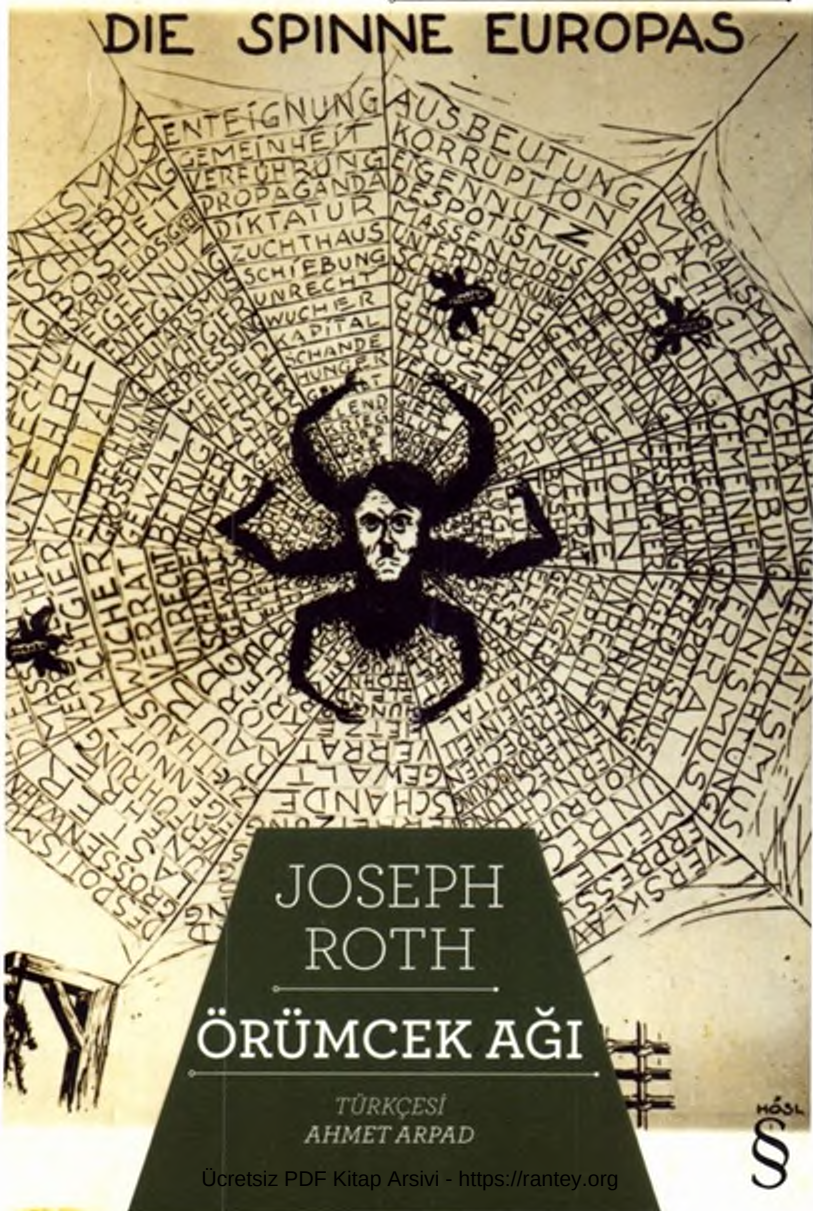
<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

DIE SPINNE EUROPAS

JOSEPH
ROTH

ÖRÜMCEK AĞI

TÜRKÇESİ
AHMET ARPAD

"Alman yazınının yaratıcı koruyucusu..."

HEINRICH BÖLL

Alman edebiyatının önemli yazarlarından Joseph Roth'un 1923'te yayınlanan ilk romanı *Örümcek Ağı*, Nazizme dair bir kehanet kitabı gibidir. O yıllarda henüz ilk işaretlerini vermiş Nasyonal Sosyalizmi hazırlayan şartların derin bir psikolojik analizini yaparken, gelecekte Almanya'yı ve dünyayı bekleyen felaketlerin bir öngörüsünü sunar. Bu olağanüstü kurguda öngörülenler daha sonra misliyle gerçekleşecek, hatta yazar hayatını sürgünde kaybedecektir.

Teğmen Theodor Lohse Birinci Dünya Savaşı'ndan hayal kırıklığıyla dönmüş; cephede kahramanca şehit olmadığı için ailesi tarafından horlanan, kendisinin kişisel başarısızlıklarından ve imparatorluğun düştüğü durumdan Yahudiler ile sosyalistleri sorumlu tutan bir gençtir. Ezik, yenik ve öfkeli Lohse, geçinebilmek için zengin bir Yahudi'nin oğluna özel öğretmenlik yaparken bir tesadüf sonucu kendisine gizli örgütün yolları açılır. Artık o örgüte girmek için de, orada yükselebilmek için de her yol mubahtır.

"Bizim sevgili Joseph Roth'umuz, yeri hiç doldurulamayacak, sonsuza dek unutulmayacak, -bir buyrukla- Alman edebiyat tarihinden silinip atılamayacak ender insanlardan biriydi."

STEFAN ZWEIG

EVEREST

www.everestyayinlari.com

[f/everestyayinlari](https://www.facebook.com/everestyayinlari)

[@everestkitap](https://www.instagram.com/everestkitap)

[@everestyayinlari](https://www.tiktok.com/@everestyayinlari)

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

EVEREST

1867

JOSEPH ROTH

1894'te Doğu Galiçya'da dünyaya geldi. Lemberg'de ve Viyana'da Alman Dili Edebiyatı okudu. Birinci Dünya Savaşı'na katıldı. Savaştan sonra üniversiteye devam etmeyip gazetecilik yapmaya başladı. İlk romanı olan *Örümcek Ağı*'nı 1923'te yayınladı. Ardından yazdığı *Eyub* ve *Radetzky Marşı*'yla uluslararası üne kavuşan yazar, Hitler'in iktidara gelmesiyle Fransa'ya göç etti. Yaşadığı sürgün hayatının zorlukları, çok sevdiği eşinin hastalığı ve parasal kaygılarla boğuşurken alkol bağımlısı olan Roth'un sağlığı iyice bozuldu. 1939'da Paris'te yaşamını yitirdi.

AHMET ARPAD

5 Mart 1942'de İstanbul'da doğdu. Gazeteci-yazar Burhan Arpad'ın oğludur. Orta ve lise öğrenimini Alman ve Avusturya okullarında tamamladı. İstanbul Üniversitesi'ndeki Alman Dili Edebiyatı Bölümü'nde yükseköğrenim gördü. 1968 yılından bu yana Almanya'da serbest gazeteci (*Cumhuriyet* gazetesi), fotoğraf sanatçısı ve çevirmen olarak yaşamaktadır. 1994-1995 Abdi İpekçi Gezi Yazısı Yarışması'nda ikincilik ödülünü alan Arpad, çevirmenlik yaşamı boyunca Heinrich Böll, Gerhard Hauptmann, Alfred Döblin, Hans Fallada, Robert Musil, Hermann Hesse, Stefan Zweig, Joseph Roth, Anna Seghers, Pablo Neruda, Johannes Mario Simmel, Thomas Bernhard ve Harry Mulisch gibi yazarların eserlerini Türkçeye kazandırdı.

Ahmet Arpad Alman Dili Edebiyatı'nın ünlü yazarlarını Türkçeye kazandırdığı için 2012 yılında Almanya Federal Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı'nın ödülüne; Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı, Goethe Enstitüsü, Robert Bosch Vakfı ve S. Fischer Vakfı tarafından ortaklaşa verilen Tarabya Çeviri Ödülü'ne; Everest Yayınları tarafından yayınlanan Anna Seghers'in *Transit* adlı romanının çevirisiyle İstanbul Kültür Sanat Vakfı - 2016 Talât Sait Halman Çeviri Ödülü'ne layık görülmüştür. PEN Türkiye Merkezi, Enternasyonal Stefan Zweig Cemiyeti ve Almanya Gazeteciler Cemiyeti üyesidir.

JOSEPH ROTH

ÖRÜMCEK AĞI

Türkçesi: Ahmet Arpad

Yayın No 1867
Modern Klasikler 74

Örümcek Ağı
Joseph Roth

Kitabın Özgün Adı: *Das Spinnennetz*

Editör: Didem Ünal
Almanca aslından çeviren: Ahmet Arpad
Kapak tasarımı: Emir Tali
Sayfa tasarımı: M. Aslıhan Özçelik

© 2019, bu kitabın Türkçe yayın hakları
Everest Yayınları'na aittir.

1. Basım: Temmuz 2019

ISBN: 978 - 605 - 185 - 410 - 6
Sertifika No: 43949

Baskı ve Cilt: Melisa Matbaacılık
Matbaa Sertifika No: 12088
Çiftehavuzlar Yolu Acar Sanayi Sitesi No: 8
Bayrampaşa/İstanbul
Tel: (0212) 674 97 23 Faks: (0212) 674 97 29

EVEREST YAYINLARI
Ticarethane Sokak No: 15 Cağaloğlu/İSTANBUL
Tel: (0212) 513 34 20-21 Faks: (0212) 512 33 76
e-posta: info@everestyayinlari.com
www.everestyayinlari.com
www.twitter.com/everestkitap
www.facebook.com/everestyayinlari
www.instagram.com/everestyayinlari

Everest, Alfa Yayınları'nın tescilli markasıdır.

ÖRÜMCEK AĞI

Demiryollarında memurluktan gümrük denetçiliğine yükselmiş olan Wilhelm Lohse'nin oğlu Theodor, sarışın, çalışkan ve çok terbiyeli bir çocuktü. Yaşı ilerledikçe başkalarının kendisine önem vermesini çok arzulamış, fakat günün birinde bunun olabileceğı aklının köşesinden bile geçmemişti. Zamanla bu, beklediğinin de ötesinde gerçekleşmişti.

Oğlunun geleceğı mevkileri görmeye yaşlı babasının ömrü yetmemişti. Demiryolları gümrük denetçisi, oğlunu en son asteğmen üniformasıyla görmüştü. Büyük savaşın dördüncü yılında ölmüştü. Son günlerinde hep Theodor Lohse'nin teğmen üniformasıyla tabutunun arkasında yürüyeceğini ümit etmişti.

Babasının ölümünden bir yıl sonra Theodor artık teğmen değil, hukuk fakültesindeki seminerlere dinleyici olarak katılan ve kuyumcu Efrussi'nin çocuğuna özel ders veren bir gençti. Kuyumcunun evinde ona her gün bir fincan sütlü

kahveyle yanında salamlı sandviç ikram ediliyordu; ay sonunda da verdiği derslerin parasını alıyordu. Bu durumdan memnundu, çünkü bağlı olduğu Teknik Acil Yardım kuruluşunda ona her zaman iş çıkmıyordu. Çıktığında da kendisine verdikleri iş oldukça zor, ödedikleri para ise çok azdı. Yedek Subaylar Derneği'nden de her hafta birkaç kilo bakliyat geliyordu. Verilen gıdaları aynı evde yaşadığı annesi ve ablalarıyla paylaşıyordu. Kadınlar Theodor'dan pek hoşlanmasalar da ona katlanıyorlardı. Gün boyunca onu önemsemiyor hatta zaman zaman hor görüyorlardı. Annesi sık sık hastalanıyor, ablaları da yaşılanıyordu. Kimi gün geliyor, orduda görev yaptığı yıllarda teğmen rütbesiyle bir kahraman gibi şehit olmadığı için Theodor'a öfkeleniyorlardı. Ölseydi, ailesinin daima gurur duyacağı bir oğul olurdu. Teğmen üniformasını üzerinden çıkarmış, devrimin kurbanı olmuş bir gencin ise evdeki kadınlar için çekilir yanı yoktu. Theodor onların gözünde, ölse saygı duyulacak olan ancak yaşarken yüzüne bakılmayan bir büyükbaba gibiydi.

Bu sessiz düşmanlık evdekilerle arasında bir duvar gibi yükselmeseydi başına birçok dert gelmezdi. Onlara bahtsızlığının sorumlusunun kendisi olmadığını, devrime lanet okuduğunu, sosyalistlerden ve Yahudilerden nefret ettiğini, yaşadığı her günü kendisine acı veren bir boyunduruk gibi düşük omuzlarında taşıdığını ve kendini güneş ışığının girmediği bir mahzene hapsedilmiş hissettiğini söyleyebilmek isterdi. Ufukta bir kurtuluş ümidi görünmüyordu, kaçıp gitmek de imkânsızdı. Her şeye karşın susuyor, sesini çıkarmıyordu. O her zaman sessiz bir insan olmuştu. Çocukluğundan beri görünmez bir eli dudaklarının üstünde hissetmiş, susmuştu. Sadece gerektiğinde, daha önceden ezberlemiş ve kendi kendine tekrarlamış olduğu, gırtlığında hazır bekleyen belli söz-

ler çıkardı ağzından. Theodor sadece şiirleri değil öyküleri de ezberlemeyi becerirdi; kitaplardaki cümleler, gözünün önüne âdeta bir fotoğraf gibi, sayfa numaralarıyla birlikte gelirdi.

Her saatin başka bir yaşamı vardı. İlk kez gördüğü her şey onu şaşırtırdı. Yeni olan her şey onun için ürkütücüydü ve daha belleğinde yer etmeden kaybolup giderdi. Unutmaktan korktuğu için özenli ve düzenli oldu; çalışkan oldu, bir şeye hazırlanması gerektiğinde sebat etti, durup dinlenmedi, fakat her dafasında yaptığı hazırlığın yetersiz olduğuna karar verdi, çabalarını ona katladı ve böylece okulda sınıf ikincisi olmayı başardı. Sınıf birincisi ise, dersleri önemsemyormuş gibi gülümseyerek dolaşan, Latince bir kompozisyonu hiç hata yapmadan yirmi dakikada yazabilen, beyninin içi bir sürü kelime, formül ve kırk türlü yüklem dolu Yahudi Glaser olmuştu.

Küçük Efrussi, Glaser'e çok benziyordu; Theodor kuyumcunun oğluna söz geçirmekte zorlanıyordu. Ders verdiği çocuğu azarlaması gerektiğinde, önce çekingenliğini bir kenara bırakmak zorunda kalıyordu. Küçük Efrussi'nin hatasını kabullenmekte inat ettiği kimi günlerde öyle bir an geliyordu ki, Theodor neredeyse ders kitabının değil öğrencisinin doğru söylediğine inanacak gibi oluyordu. Geçmişte de bu hep böyle olmuş, tanısin veya tanımasın çoğunlukla karşısındakinin söylediklerine inanmıştı. Orduda görev yaptığı yıllarda kendini mutlu hissetmişti. Orada üstlerinin söylediği her şey doğrudu, onlara inanmak zorundaydı. Emrindekiler de Theodor'un söylediklerine inanıyordu. Elinde olsa Theodor bütün yaşamını orduda geçirirdi.

Sivil yaşam ise farklıydı, acımasızdı, tanımadığı kuytular da bir sürü kötülük onu bekliyordu. Çabaladığı zamanlarda hangi yöne gideceğini bilemiyor, gücünü boş yere harcıyordu. Yaşamında her şey iskambil kâğıtlarından yapılmış ve hangi

yönden estiği belli olmayan bir rüzgârın devirdiği evleri andırıyordu. Tüm uğraşlar, sonsuz emekler bir gün olsun ödüllendirilmiyordu. Keyfini ve beklentilerini bildiği bir şefi de yoktu. Onun için herkes “şef”ti. Sokaktaki insanlar, üniversitedeki derslikte oturanlar, bütün anneler, hatta evdeki ablaları da.

Hepsinin işi kolaydı, en çok da Glaserler ile Efrussiler’in... Biri okulun en başarılı öğrencisi, diğeri de zengin kuyumcunun oğluydu. Sadece orduda bir işe yaramadılar: çavuşluktan öteye gidemediler. Çünkü orada üçkâğıttan önce “erdem” gelirdi. Onların her şeyi üçkâğıttı; sahtekârlık yaparak Glaser bilgi, kuyumcu da servet sahibi olmuştu. Asker Grünbaum’a izin çıkması, Efrussi’nin satış yapması hep üçkâğıttı. Devrim bir yalan dolandı, imparator aldatılmıştı, generaller aptal yerine konmuştu, cumhuriyet de Yahudilerin işiydi. Theodor bütün bunları gözleriyle görmüştü; akıllı insanların söyledikleri de görüşlerini onaylıyordu. Wilhelm Tiedemann, Profesör Koethe, Doçent Bastelmann, Fizikçi Lorrantz, ırklar üzerine araştırmalarıyla ünlenmiş Mannheim, düzenlenen toplantılarda ve Germania’nın okuma salonundaki raflarda duran kitaplarında Yahudi ırkının zararlarından söz etmekteydi.

Yaşlı Lohse dans dersine giden kızlarına Yahudi gençleriyle yakınlaşmalarını yasaklamıştı. Örnek mi? Örnek çoktu... Demiryolları gümrük denetçisi Lohse, “En kötüleridir!” dediği Poznanlı Yahudilerin kendisine her ay en azından iki kez rüşvet teklif ettiğini anlatırdı. Savaş başladığında da cephe hizmetine verilmedikleri için askeri hastanelerde ve ara komutanlıklarda yazıcı olarak görev yapmışlardı.

Bazı hukuk seminerlerinde ayağa kalkıp söz istiyorlar, görüşlerini açıklayıp yeni konumlar yaratıyorlardı. Bu gibi durumlarda Theodor her şeye yabancılaşıyor, hoşuna gitme-

yen, daha çok emek isteyen yepyeni işler yapmaya zorlandığını hissediyordu.

Bu arada orduyu mahvetmişlerdi, şimdi sıra devlete gelmişti. Sosyalizmi keşfettiler, vatansızlığı, düşmana sevgiyi... *Siyon Liderleri*'nde –bu kitabı Asteğmenler Derneği'nin üyelerine cuma günü bakliyat dağıtımında vermişlerdi– dünyaya hükmetmek istedikleri yazıyordu. Polis ellerindeydi, ulusal derneklerin peşine düşmüşlerdi. Üstelik onların oğullarına ders vererek yaşamak zorundaydı; onlar iyi yaşarken, diğerleri kötü yaşamak zorundaydı.

Nasıl da varlık içinde bir yaşam sürüyorlardı! Efrussi ailesinin evi onları caddeden ayıran, ışıldayan gümüşü demir parmaklıklar arkasındaki bir bahçede, yeşil çimenlerin ortasındaydı. Bahçe kapısından binaya uzanan yolun çakılları ve girişe doğru yükselen merdivenin mermer basamakları bembeyaz ışıldıyordu. Antrenin duvarlarında altın çerçevelerde değerli tablolar asılıydı. Gelenleri, evin uşağı yeşil-altın sarısı üniformasıyla yerlere kadar eğilerek karşılıyordu. Ev sahibi kuyumcu zayıf, uzun boylu biriydi, giysileri hep siyahtı, dik yakalı siyah yeleşinin boyun kısmında fındık büyüklüğünde bir inci dikkat çekerti.

Theodor'un ailesi Moabit'te üç odalı bir dairede yaşıyordu. En güzel odalarında ayakları kırık iki dolapla bir büfe duruyordu. Büfenin üzerindeki gümüş kutuyu Theodor Amien Sarayı'ndan kaçırmış ve acımasız Binbaşı Krause'nin görmesine fırsat bırakmadan bavulunun dibine saklamıştı.

Hayır! Theodor gümüş parmaklıklar ardındaki bir villada yaşamıyordu. Hiçbir rütbe de onu yaşamın çaresizliğinden kurtarmıyordu. O, ümitlerini yitirmiş, cesaretini gömmüş bir ev öğretmeni idi. Sadece ona ıstırap çektiren tutkuları diri kalmıştı. Sağa sola salladıkları kalçalarıyla dans eder gibi yürüyen

kadınlar onun yüzüne bakmadan yanından geçip gidiyorlardı. Çok istemesine rağmen onlar erişilmezdi. Teğmen olsaydı böyle kadınları kolayca elde edebilirdi, kuyumcu Efrussi'nin ikinci evliliğini yaptığı o genç kadını da.

Fakat kadın Theodor için çok uzaklardaydı, ulaşamayacağı bir dünyada yaşıyordu. Yahudiydi fakat bir hanımefendiydi. Üzerinde teğmen üniformasıyla onun karşısına çıkmak isterdi, kılıksız bir ev öğretmeni olarak değil. Orduda teğmenken izinli gittiği Berlin'de bir hanımla gönül macerası yaşamıştı. Evet, o bir "Hanım"dı. Puro ithalatı yapan kocası sık sık Flamanca'ya gidiyordu. Yemek salonundaki duvarda bir fotoğrafı asılıydı. Kadın menekşe rengi külot giyiyordu. Theodor menekşe rengi külotları ilk kez o kadında görmüştü.

Peki şimdi hangi kadınlar ona yakındı? Gecenin karanlığında az bir para karşılığında, apartman girişlerinin merdiven altlarında, birinin içeri gireceğinden korkarak soğuk aşk yapan, bütün arzusunu öldüren, içindeki kuru söndüren genç kızlar... Ona düşen kuzeyden gelmiş basit bir kızdı. Ayakkabısız gezerdi, derisi kaba, kemikli elleriyle ona dokunurdu; çamaşırları kirliydi, çorapları ter kokardı.

Bayan Efrussi, onun içinde yaşadığı dünyadan değildi. Sesi güzeldi, içten konuşuyordu. Hiç kimse onun gibi böyle candan konuşmamıştı Theodor'la. Evimiz hoşunuza gidiyor mu, Bay Lohse? Kendinizi rahat hissediyor musunuz? Ah, ne iyiydi, güzeldi, gençti! Theodor böyle bir kardeşi olmasını ne kadar isterdi.

Onunla bir dükkândan çıkarken karşılaştığında çok şaşırdı. O anda fark etti, yol boyunca hep onu düşünmüştü! Şimdi ise o hayalin içindeydi; elinde olmadan öylece durmuş, otomobiline binme önerisini de hiç sesini çıkarmadan kabullenmişti. Yol boyunca otomobil sarsıldığında ona sokulmuş, kolu

koluna değmiş, çabucak zr dilemişti. Kadın bir şey sormuş, fakat o ne söylediğini anlamamıştı. Tekrar dokunmamak için dikkat kesilmiş, ancak başaramamıştı. Az sonra ineceklerini fark etmiş, kendini vedaya hazırlamıştı. Fakat otomobil birden durmuş, inip kadına yardım etmeye firsat bulamamıştı. Sanki donup kalmıştı bir an; o dışarı adımıını atana kadar şoför çoktan hanımın yanına gitmiş, otomobilde duran kutuyu alıp uzatmıştı. Kadının veda sözleri uzaklardan kulağına gelmişti, dudaklarında bir gülümsemeyle sanki aynanın içinden ona bakmıştı.

Ne yaptıysa ona erişememişti... Hep istekliydi, ruhunda sanki bir ateş yanıyordu. Fakat zamanla inancını yitirmişti, onu fethedemeyeceğini anlamıştı, çünkü artık bir teğmen değildi. Başarı kazanmak için tekrar teğmen olmak zorundaydı. Teğmen veya bambaşka biri olmalıydı. Kuytu bir köşede kalmak, kendi halinde yaşamak, kocaman duvarda sadece bir tuğla olmak, dostlarının peşinde en arkadan gitmek, şakalaştıklarında sesini çıkarmadan sadece dinleyen ve gülen kişi olmak istemiyordu. Başkalarının önemsemediği, sadece aralarına katılmasına izin verdikleri Theodor, artık konuşmanın ve dinlenmenin özlemini çekiyordu. şimdilik zararsız ve tehlikesiz biri olduğunu düşünsünler bakalım, günü geldiğinde herkes görecekti kim olduğunu! Geçmişte altında ezildiği boyunduruktan kendini kurtaracak, sığındığı o kuytu köşeden çıkacaktı. Sonunda yengi kazanacak olan o olacaktı. Uzaklarda almaya başlamıştı borular onun zaferini.

Kimi günler, kendi gururu yabancı bir güç gibi onu altına alıp âdeta ezdi; esiri olduğu arzularından korktu. Fakat zamanla kentin sokak ve caddelerinde dolaşırken, tanımadığı milyonlarca ses duymaya başladı, milyonlarca renk gözlerinin önünde parladı, dünyanın bütün hazineleri cınladı ve ışıldadı. Açık pencerelerden müzik yayıldı; yanından geçen kadınlardan tatlı kokular yükseldi, erkeklerden ise gurur ve şiddet. Brandenburg Kapısı'ndan her geçişinde düşlere daldı: Atına binmiş, bir bölüğün başında ilerleyen yüzbaşydı, binlerce kadın hayranlıkla onu seyrediyordu, bazıları üzerine atılıp öpüyordu. Her yerde bayraklar dalgalanıyor, kalabalıktan zafer çığlıkları yükseliyordu. Sıkıntılı kışla yaşamında, yokluklarla ve zorluklarla geçen savaş yıllarında hep bunları düşlemişti. Talim alanındaki komutanın hakaret dolu sözleri, günlerce süren yürüyüşlerdeki açlık, dizlerinin keskin acısı, karanlık hücrelerdeki hapis, karlarla kaplı arazilerde tutulan nöbetlerin

duygusuzluğu, donmuş ayak parmaklarının sızısı ona bu düşü çoğu zaman unutturmuştu.

En sonunda vücudunun her yerini, eklemlerini, sinirlerini, adalelerini sarmış, hatta kan hücrelerine girmiş, artık kurtulması olanaksız gizemli bir hastalık gibi patlayıvermişti. Çoğu zaman olduğu gibi hiç tanımadığı bir güç Theodor'a yardım etmiş, özlemini çektiği şeylerin acılarından onu kurtarmıştı. Günün birinde Efrussi ailesinin evinde Doktor Trebitsch adında biriyle tanıştı.

Tanışmalarının ardından daha on beş dakika geçmeden Doktor Trebitsch onunla sohbete başladı. Aralıksız konuşup durdu. Adamın kenarlarına ak düşmüş kumral top sakalı yukarı-aşağı devamlı hareket etti, Theodor'un dikkatini dağıttı. Sözlerin bazıları aklında kaldı, çoğunu ise anlayamadı. O güne kadar bir sakala hiç bu kadar yakın durmamıştı. Aniden duyduğu bir isimle kendine gelir gibi oldu. Doktor Trebitsch, Prens Heinrich'den söz etmişti. Üzeri çoktan örtülmüş bir geçmişin yığınları arasında çok değerli bir şey bulmuş gibi heyecanlandı Theodor, elini kolunu hareket ettirerek, "Yüce Prens Heinrich'in alayında teğmen olarak görev yapmıştım!" diye bağırır gibi konuştu.

"Prens'in bunu duymaktan memnun olacağına eminim," dedi Doktor Trebitsch. Sesi uzaklardan değil, çok yakından gelmişti.

Bu sözleri duyan Theodor çok gururlandı, göğsü kabardı, kolalı gömleği iyice gerildi.

Az sonra otomobille gazinoya doğru yola koyuldular. Theodor bir hafta önce Bayan Efrussi'nin yanında olduğu gibi kapıyla koltuk arasına sinmiş gibi oturmadı. Bu kez iyice yayıldı. Paltosunu, ceketini, yeleşini iyice dolduran vücudu, koltuğun yumuşak deri yüzeyinde çok rahattı. Ayaklarını ön

koltuğa değecek şekilde uzattı. Puronun nefis kokusu keyfine keyif kattı. Theodor yanındaki camı açtı, mart ayının soğuk havası hızla içeri girdi, ondan yayılan şehvetin sıcığıyla karıştı.

Sert içkiler ve biralar içtiler. Gazinodaki o akşam, bir imparatorun doğum günü şölenini andırıyordu. Süvari alayından Kont Straubwitz'in yaptığı konuşmanın sonunda salondakiler arka arkaya "Çok Yaşa!" diye haykırdılar. Biri ayağa kalktı, savaş günlerinden komik anılar anlattı. Theodor davetli olarak Prens'in yanında oturuyordu. Onun sorularına her an hazır olması, doğru yanıtlar vermesi gerektiğini biliyordu. Theodor düşlerini gerçekleştirme fırsatı yakaladığını o akşam bir an bile aklından çıkarmadı. Bir Yahudi çocuğuna özel ders veren bir öğretmen olduğunu buradakiler bilmiyor muydu? Prens onu tanımıyor muydu? Ya masasında oturduğu beyefendiler? Alışık olmadığı içkiler Theodor'u yavaş yavaş kimi gerçeklerden uzaklaştırırsa da o neşesini yitirmedi, yanında oturduğu prene nezaketle bir kadeh uzatmayı, peçetesini vermeyi, sigarasını yakmayı da unutmadı.

Az sonra Prens, Stoyanovik'de alayını kahramanlaştıran ünlü meydan savaşından söz etmesini istediğinde Theodor, her zamankinden daha yüksek bir sesle aklına ne gelirse anlatmaya başladı. Bir süre konuşup durduktan sonra havadan sudan birçok şey söylemiş olduğunu fark etti; ancak sonunu nasıl getireceğini bilemedi. Bir an hiç konuşmadan öylece durdu, masadaki sessizlikten ürktü, onu dinleyenler suskun suskun yüzüne bakıyorlardı. Theodor son cümlesini hatırladı: "Yüzbaşı von der Heidt..." Hemen tekrar konuşmaya başladı, "Evet, bu yüzbaşı von der Heidt..." dedi, fakat yine sonunu getiremedi. "O çok yaşasın!" diye Doktor Trebitsch sesini yükseltti. Masadakiler de "Çok yaşasın!" diye ona katıldı. Herkes coşkuyla yüzbaşı von der Heidt'ı andı. Az sonra yemek

bittiğinde Theodor’la Prens evlerinin aynı yönde olduğunu fark ettiler. Otomobilde bir sohbeta daldılar. Daha çok Theodor konuşuyordu. Aklına Bayan Efrussi geldi. Prens’e ondan söz etti. Kadını âdeta gözünde canlandırarak anlattı. İri yeşil gözlerini gördü, hoş kıvrımlı omuzlarını da. Üzerindeki giysileri çıkardı, kadın karşısında menekşe rengi iç çamaşırlarıyla durdu. Theodor, Prens’e her şeyi yaşamış gibi anlattı. “Gömleğini de sıyırıp attım... Meme uçları kahverengi, Sayın Ekselansım... Taş gibi memelerini ısırdım!”

“Siz yaman bir gençsiniz!” dedi Prens de karşılık olarak.

Az sonra odasında oturmuş, yanında birer kadeh likörle acı kahvelerini yudumlarken de bu sözü birkaç kez tekrarladı. Yan yana oturuyorlardı. Bacakları birbirine dokundu, Prens, Theodor’un elini tuttu, okşayıp sıktı. Theodor nasıl olduğunu anlamadan az sonra çırılçıplak kaldı, Prens Heinrich de. Prens’in kıllı göğsü ve ince bacakları vardı, ayaklarının bazı parmakları çarpıktı. Theodor başı önünde oturmuş, utançla Prens’in ayaklarına bakıyordu. Onun yüzüne bakmaktansa, ayaklarına bakmak daha iyi diye düşünmüştü. Aynı anda büyük duvar aynasında kendini çıplak gördü. Açık pembe tenini, dolgun bacaklarını, hafif çıkık göğüslerini ve minicik kubbeleri andıran, parıldayan meme uçlarını...

Theodor sıcak ve yumuşak bir kutup ayısı postuna uzanmıştı. Prens yanında derin derin, yüksek sesle nefes alıyordu. Theodor bir an Prens’in dişlerini sırtına geçirdiğini, onu ısırıldığını fark etti. Sakalı tenine saplandı, göğsünün ve bacaklarının kıvrıcık kılları her yanını gıdıkladı.

Az sonra gözlerini açtığında kendini yarı loş bir odada buldu. Gördüğü ilk şey Prens’in duvarda asılı yağlıboya tablosuydu. Birden kendine geldi, gece yaşadığı şeyleri anımsayınca dehşete kapıldı. Onlarla savaşmak, onları aklından kovmak

istedi, fakat başaramadı. Onları yok etmek istedi. Yapamadı. Başka şeyler düşünmeye çalıştı. Düşüncelerinde çok uzaklara gitti. Aklına gelen Yunanca bir fiilin çekimini yaptı arka arkaya. Ancak son yaşadıklarını bir türlü kafasından atamadı; sırnaşık sinekler gibi üşüştüler. Sonra odadan çıktı, merdivenleri indi, yaşlı bir hizmetkâr onu saygıyla selamladı. Az sonra yanından geçen tramvayın zil sesiyle ürktü, kendini yine dünyasında buldu.

Ah, hazinelerle dolu zengin dünya çınlıyor, pırıl pırıl parlıyordu. Caddeyi bütün canlılığıyla yaşadı; önünden geçen kadınları, sallanan kalçaların dansını, büyük adımlarla yürüyen gururlu erkeklerin kendine güvenini ve bütün bu dünyanın ortasında kendi zavallılığını.

Evin kapısından uzaklaşmadı. Kendini her zamankinden önemsiz buldu. Bu hep böyle olmuştu, yükseklerle çıktığını, doruğa ulaştığını sandığı anlarda aşağı inen yollarda yalnız bırakılmış, tek başına yürüdüğünü fark etmişti. O dünyaya dönmek istemiyordu, burada kalacaktı. Kaldı da. Hâlâ saygıyla yanında durmakta olan hizmetkâra doğru döndü ve Prens'in nerede olduğunu sordu.

Prens Heinrich kahvaltı ediyordu. Ayaklarını masanın altında içi su dolu bir leğene sokmuştu. Onu görünce, “Günaydın, Theo!” dedi ve Theodor’a oturması için masada yer göstermedi.

Theodor birkaç adım attı, Prens'in yüzüne baktı.

Prens önündeki yumurtaları kırdı, sarılarını bir bardağa boşalttı.

“Otur bakalım!” dedi nihayet. Sonra yeni anımsamış gibi, “Kahvaltı ettin mi?” diye sordu ve önünde duran yumurtaları, tereyağını ve ekmeği Theodor’a doğru itti.

Hiç sesini çıkarmadı. Az sonra kahvaltıyla yine kendine geldi, sakinleşip rahatladı. Aniden her şeyden kurtulmuş, özgürleşmiş gibi hızlı hızlı konuştu. Prens'in yüzüne baktı ve sordu: acaba bir sekretere ihtiyacı var mıydı?

Prens Heinrich, bu soruyu zaten bekliyormuş gibi başını birkaç kez salladı. Sonra cebinden çıkardığı kartvizite bir şeyler karaladı ve karşısındaki adama uzatıp, "Trebitsch..." dedi. Theodor ayağa kalktı. "İyi günler," diye mırıldandı.

Theodor evi terk ediyor ve serin mart sabahında hayvanat bahçesinin yollarında yürüyor, gökyüzünün mavisini ve kuşların ilk cıvıltılarını içine çekiyor. Yürüdüğü yol dümdüz olmasına karşın artık yükseklerle tırmanacağını biliyor. Bazı derin uçurumları aşması ve bazı şeyleri unutması gerektiğinin de farkında. Yürüyeceği yolda ona engel olmasından çekindiği için dün gece yaşadıklarını da bir an önce unutacak. Yeni günün parlak mavisini her şeyi yutup içine çekecek.

Trebitsch onu yanına çağırdı, Theodor mum ışıkları altında düzenlenen küçük bir törenle uzun bir ant içti. Ardından önüne konan kâğıdı doğru dürüst okuyamadan imzaladı. Adının Dedektif Klitsche olduğunu öğrendiği bir adam yanına sokuldu, kılılı bir pençeyi andıran eliyle Theodor'un elini uzun uzun tuttu ve bundan böyle onun şefi olacağını söyledi. O günden sonra Theodor adını bile bilmediği bir örgütün, daha doğrusu bir birliğin üyesiydi. Tek bildiği şey bir harfle bir Romen rakamıydı: S ve II. Gizemli örgütün merkezinin Münih olduğunu söylediler. Bundan sonra yazılı ve sözlü bütün emirleri Klitsche denen adamdan alacaktı. Ne olursa olsun emirlere itaat edecek ve ağzını açmayacaktı. Ağzından bir şey kaçırmanın, ihanetin ve örgüt aleyhine çalışmanın cezası ölüm demekti.

Bir şeye karar vermeden önce iyice düşünen Theodor bu hızlı gelişmelerden rahatsız olmamış değildi. Bunca yenilik

karşısında gafil avlanmıştı. Mum ışığında içtiği andın söz-
lerinden ve yeni şefinin kıllı pençesinden ürküyordu. Daha
ilk adımını atmadan hainlikle damgalanıp ölüme yollanan bir
mahkûm gibi hissetti kendini. Theodor yaşamı boyunca hep
rahat uyumuş, pek düş görmemiş, görse de bunlar hep güzel
düşler olmuştu. Akşamları yatağa girmeden önce o gün güzel
bir şey yaşamamışsa, ileride gerçekleşebilecek mutluluk veri-
ci şeyleri düşünmüştü. Fakat Dr. Trebitsch'in bürosundaki o
günün ardından rüyalarında mum ışıklarını görmeye başladı.
En korkuncu da, aralarına girdiği insanlardan kaçıp kurtulma-
sının, eski günlerine –özgürce ders veren bir ev öğretmeninin
huzur dolu yaşamına– dönmesinin artık mümkün olamaya-
cağını düşünmesiydi. Onu hangi emirler bekliyordu? Adam
mı öldürecekti, hırsızlık mı yapacaktı veya çok tehlikeli bir
yere casus olarak mı yollanacaktı? Caddelerin karanlığında kaç
düşman onu bekliyordu? Hayatını tehlikeye attığını daha ilk
günden sezdi.

Ama bütün bunların karşılığında onu bekleyen ödül neydi?
Ben içinde yaşadığım zamanı değiştireceğim, varlığımı içine
kapatılmış olduğu o karanlık mahzenden kurtaracağım, omuz-
larımdaki ağır boyunduruğu atıp ayağa kalkacağım, kapalı
kapıları kırıp paramparça edeceğim. Ben, tehlikeler içinde
yaşamış Theodor Lohse bundan sonra tehlikeli biri olacağım;
bir teğmenden, beni selamlamak için iki sıra dizilmiş insan-
lar arasından atıyla geçen bir yiğitten, vatanını kurtarmış bir
kahramandan daha önemli biri olacağım. Bu dönemde sadece
yürekliiler kazanır.

Aradan daha birkaç gün geçmemişti ki ilk yazılı emir geldi:
Efrussi ailesindeki işinden istifa edecek ve aynı gün Heinrich
Meyer tarafından imzalanmış yüksek tutardaki çeki Dresdner
Bankası'nda bozduracaktı. Theodor'un o güne dek bu kadar

çok parası olmamıştı. Bir anda sadece yüzü değişmedi, yürüyüşü, duruşu, çevresindeki insanlara bakışı da değişiverdi. Işıklı bir nisan akşamında yanından geçen genç kızların giysileri uçuşuyor, göğüsleri hopluyordu. Önünden geçtiği evlerin pencereleri ardına kadar açıktı. Serçeler cıvıldaşarak at pisliklerine konup kalkıyordu. Çevresi şimdi ona gülümsüyordu. Sokak lambalarını yakan adamlar artık yazlık beyaz önlüklerini giymişlerdi. Theodor dünyasının gençleştiğini hissetti. Batmaya hazırlanan güneşin son ışıkları yerlerdeki at pisliklerinde oynaşıyordu. Yanından geçen kızlar sanki ona gülümsüyordu. Şimdi ulaşılabilir olmuşlardı. Sarışındılar, kumraldılar, siyah saçlıydılar. Fakat Theodor'un hoşuna gidenler geniş kalçalı olanlardı. Kadın kucağı onun için sığınılacak bir anavatandı. Sevişmenin ardından sıcak ana sevgisi isteyen bir çocuk gibiydi. Başını iri, dolgun memelerin arasına sokmak isterdi.

Böyle bir günde Efrussi ailesine bir daha gelmeyeceğini söylemek çok kolay olacaktı. İki yıl boyunca her gün oğullarına ders vermek için evlerine gitmişti. O genç anneyi tekrar göremeyecekti. Uzaktan zevkle seyredilen, fakat ulaşıp tadı çıkarılamayan olağanüstü bir doğa manzarası gibiydi...

En iyisi istifasını yazılı olarak vermektir, bunun için bir bahane bulmak zor değildi. Örneğin sınavları öne sürebilirdi. Ancak bu doğru olmazdı, hiç çekemediği kuyumcu Efrussi'ye uzun süredir içinden geçenleri söylemeyeceği için korkaklığını da kanıtlardı. "Bay Efrussi, ben fakir bir Almanım, siz ise zengin bir Yahudisiniz. Bir Yahudinin ekmeğini yemek benim gözümde kendi insanına ihanet etmek demektir."

Fakat Theodor kara saçlı, zayıf, yüzünün sert hatları daha çok yaşlı bir kadını andıran Efrussi'ye bunları söylemedi. Theodor sadece, "Size bir şey söylemek istiyorum, Bay Efrussi," dedi.

“Buyurun!”

“Oğlunuza iki yıldır ders veriyorum...”

“Maaşınıza hemen zam yapacağım,” diye Efrussi sözünü kesti.

“Hayır hayır, bu görevimi bırakmak istiyorum,” dedi Theodor.

“Niçin?”

“Çünkü Bay Trebitsch...”

Efrussi gülümsedi:

“Bakın Bay Lohse, ben Trebitsch’i uzun yıllardır tanırım. Babası benim babamın iş arkadaşıydı. O yıllarda önemli bir kumaş tüccarıydı. Oğlu babasının işini sürdürseydi daha iyi ederdi. Doktor Trebitsch’in bu çocukça oyunlarını iyi bilirim. Siz elimden aldığı üçüncü öğretmensiniz. Saman altından su yürüten şaklabanın tekidir.”

“Fakat Saygıdeğer Prens Heinrich’in de yakın dostu...”

“Evet...” diye konuştu Efrussi, “Bilindiği üzere Prens’in çok dostu vardır!”

“Ne demek istiyorsunuz? Ben Prens’in alayında teğmen olarak görev yapmıştım.”

“Prens’in alayının askerleri mutlaka birer kahramandı. Şunu da hemen belirteyim, ben prenslikten yanayımdır, fakat prensleri sevmem. Ancak konumuz şimdi bu değil...”

“Hayır,” diye Theodor atıldı ve Efrussi’nin son sözüyle ne demek istediğini anlamamış olacak ki “Siz Yahudisiniz,” diye devam etti.

“Bu benim için yeni bir şey değil.” Efrussi gülümsedi. “Trebitsch de bir Yahudidir, fakat ben kendimi onunla karşılaştırmak niyetinde değilim. Sizin ne demek istediğinizi anlıyorum, çünkü nasyonalist gazeteleri ben de okuyorum. Hatta *Alman Gazetesi*’nde ilanlarım da çıkıyor. Anladığım kadarıyla oğluma

ders vermekten vazgeçtiniz. Buyurun bu son maaşınız. Lütfen almaktan çekinmeyin. Ne de olsa hakkınız!”

Theodor uzatılan parayı aldı. Eğer reddetseydi tartışma çıkabilirdi. Gerçekten hak etmiş miydi? O ay üç hafta çalışmayacaktı, fakat Efrussi maaşını tam ödemişti. Uzatılan parayı aldı, hafifçe eğilip teşekkür etti ve çıktı gitti. Az sonra Efrussi’nin Kent Komutanlığı’ndan Binbaşı Pauli’ye telefon açtığından ve ev öğretmenini yitirdiği için şikâyet ettiğinden Theodor’un tabii haberi olmadı. “Sizler kışkırtmalarınızla fazla ileri gitmeye başladınız!” dedi Yahudi kuyumcu. Binbaşı özür diledi.

Theodor verilen ilk emri yerine getirmiş, fakat hüznlenmişti de. Çünkü Efrussi’nin eşini artık göremeyecekti. İstifa etmekle sanki bir kapıyı çekip kapatmıştı. Yürüdüğü yol bitmiş, eski yaşamı sona ermişti.

Theodor eline geçen paranın tam üç gün üç gece keyfini sürdü. Bilincini yitirmiş gibi ne yaptığını bilmeden yaşadı, yaptıklarına sevinmeye zaman bulamadı. Sokak kadınlarına gitti, barda bekleyen pahalı kadınlara da. Tadını almadığı şarapları içti, midesine sancılar veren tatlı likörleri de. Kendine gelmek için konyak kadehlerini başına dikti. Bakımsız küçük otellerde uyudu, hemen hemen aynı paraya cennet gibi otellerde de kalabileceğini geç fark etti. Dostlarının bir toplantısına katıldı, hepsine içki ısmarladı, kendisiyle alay etmelerini umursamadı. Bol keseden yaptığı harcamalara pek sevinemedi, fakat hırsı gittikçe arttı. Alkol coştursa bile onu daha ilk günden ölümle tehdit ettiklerini unutmadı, sırrını kendine saklamasını bildi. Sadece arada sırada içinden tekrarladı: Ben Theodor Lohse, gizli bir örgütün üyesiyim!

Bunu bilselerdi ona hayranlık duyarlardı. Başkalarının ona hayran olmasının yanısıra artık gizem dolu bir yaşam sürdü-

receğini bilmesi de Theodor Lohse'nin çok hoşuna gidiyordu. Gazetelerden aklında kaldığına göre, ucunda bakanların, resmi makamların, devlet adamlarının ve milletvekillerinin asılı olduğu görünmeyen ipleri elinde tutacak kişilerden biri de oydu. Çevresi ise onu hâlâ hukuk fakültesine devam eden, özel ders veren biri olarak tanımayı sürdürecekti. Bir polisin yanından geçti, adam Theodor'u tanımadı. Artık tehlikeli biri olduğunun farkında değildi hiç kimse. Bu hoşuna gidiyordu. Bazen önünden geçtiği apartmanlardan birine giriyor, loş holde bir köşeye saklanıyor ve sanki birini izlemiş gibi dakikalarca sağına soluna bakınıyordu. Bazen de kendini yeni görevine hazırlamak için düşsel bir olayı gözünde canlandırıyor, örneğin kalkıp bir bakanlığa gidiyor, danışmadaki adama herhangi bir isim verip onunla görüşmek istediğini söylüyor, memur önündeki listede o kişiyi ararken de Theodor göz ucuyla baktığı kâğıttaki isimleri ezberliyordu.

O güne kadar hiç ilgilenmediği şeylerle de ilgilenmeye başladı. Devrimci gazete ve dergileri alıp karıştırdı, bir gün kalkıp *Kızıl Bayrak* gazetesinin yönetim merkezine gidip önemsiz bir ilan verdi, işlemler yapılırken sağına soluna bakındı, bazı şeyleri hafızasına kaydetti. Kısa süre sonra da şefinin kendisinden memnun kalacağına inanmaya başladı. Bir görev verildiğinde kolayca altından kalkacağından emindi artık.

Bir zamanlar nasıl istek dolu ve gönüllü olarak kışlanın kapısından girdiyse, şimdi de kendisini bekleyen, ne olduğunu bilmediği görevleri aynı istekle karşılamaya hazırdı. Tabii alayda ne yapması gerektiğini bildiği için oradaki görevi şimdikiyle kıyaslandığında kolay sayılırdı. Her gün birlikte olduğu insanları yakından tanıyordu. Oysa şimdi her şey belirsizdi. Yeteneklerini Trebitsch'in mi yoksa Dedektif Klitsche'nin mi hizmetine adayacaktı? Hangisinin sözü geçiyordu? Theodor

hevesle, fakat kafası anlamsız düşüncelerle dolu olarak cadde-lerde dolaştı durdu. Yeteneklerini kullanarak gözle görülür bir başarı elde etme ihtiyacı duyuyordu. Unter den Linden Bulvarı'ndaki bir fotoğraf stüdyosunun önünden geçerken durdu. Vitrinde General Ludendorff'un renkli bir fotoğrafı asılıydı. Fotoğrafçının başarılı bir çalışmasıydı bu.

Theodor yaşamı boyunca büyüklere ve ünlülere yakın olmayı düşlemişti. Daha okul yıllarında öğretmenlerine yardımcı olduğu için özellikle müdür tarafından takdir edilirdi. Savaşta kısa süre içinde albayın emir subayı olmayı başarmıştı. Şimdi karşısında Ludendorff'un fotoğrafını görünce, bu eski taktiği uygulamak ve General'e sokulabilmek için Theodor'un aklına bir yol geldi. Bu düşüncenin etkisiyle kalbi hızlandı, şakakları zonkladı. Sanki fotoğrafın değil de General'in karşısında duruyordu. Hemen yakındaki bir kafeye girip oturdu ve Münih'te yaşayan Ludendorff'a saygı dolu bir mektup kaleme aldı. Adresini bilmiyordu, fakat bunun bir önemi yoktu; mektubun adresine ulaşması için General'in ünü ve posta idaresinin iyi çalışması yeterliydi.

Geçekten de Theodor bir süre sonra Ludendorff'tan yanıt aldı. General'in kısa mektubunu defalarca okudu ve her okuyuşunda göğsü gururla daha çok kabardı. "Sevgili Dostum!" diye başlamıştı Ludendorff mektubuna. "Hoşuma gidiyorsunuz. Tanrı'nın desteğiyle özgürlük ve vatan uğruna çalışmalara devam edin. Selamlar. Ludendorff."

Theodor o günden sonra cebinden çıkarmadığı mektubu trende, tramvay durağında, üniversitede ve yemek yerken okudu durdu. Hatta kalabalık sokakların kaldırımlarında yürürken bile elini cebine attığı, mektubu açıp birkaç kez okuduğu oldu. Bir gün önünden geçtiği sakin bir parka girip, ağaçların altında genellikle kaba ve basit insanların oturduğu banklardan birine

ilişti, Ludendorff'un sözlerini tekrar tekrar okudu. O artık bu banklara oturan insanlardan çok çok uzaklardaydı. Sonra yerinden kalktı, yürüdü, önünden geçtiği başka bir banka oturdu, mektubu açıp General'in sözlerine yeniden göz attı.

İncil'i her okuduğunda onu hep biraz daha farklı yorumlayan dindar bir Hristiyan gibi Theodor da Ludendorff'un sözlerinde başka başka anlamlar buldu. Kısa süre sonra düşünmeye başladı; Theodor Lohse'nin gizli örgüt üyesi olduğundan General'in mutlaka haberi vardı. Trebitsch bunu Ludendorff'a söylemiş olmalıydı. Ne de olsa Theodor artık Prens'in yakın bir dostuydu. Mektubu Münih'e yollamasının üstünden bir hafta geçtikten sonra gelmişti yanıt. Ludendorff bu arada Berlin'dekilerden bilgi almış olmalıydı. General, "Sevgili Dostum!" diye başlamıştı satırlarına. İnsan tanımadığı birine yazdığı mektuba böyle başlamazdı.

Theodor bir gün Germania'nın lokaline gitti. Okuma odasında Alman dili uzmanı Spitz ırk sorunları konulu bir konferans verecekti. Katılımcılar arasında Wilhelm Tiedemann'la Alman Hukukçular Cemiyeti'nin bazı üyeleri de vardı. Theodor Münih'ten gelen mektubu Tiedemann'a gösterdi. Söyleyecekleri onun için önemliydi. Tiedemann da Ludendorff'un aralarına katılan yeni dostlarının kim olduğunu bildiğine inandığı söyledi.

Sonra diğerleri de Tiedemann'la aynı görüşte olduklarını açıkladılar, artık hepsi dostlarıydı. Ona bakan gözlerden sevgi fişkırıyordu. Gülümseyenlerin yürek atışları onun için dostlukların en büyüğü idi... Onları birlikte içmeye davet etti. Kolunu Tiedemann'ın omzuna attı. O akşam içkiler Theodor'dandı. "Sen çok yaşa!" diye seslendiler. Masada en çok konuşan o oldu. Konuştukça konuştu. Az sonra tek başına eve dönerken kulakları kendi sözleriyle doluydu.

Ertesi sabah Dedektif Klitsche, Theodor'u yanına çağırttı. Ondan habersiz kimseye mektup yazamazdı. Hele Ludendorff'a hiç! Başkalarına da mektuplardan söz etmesine izin yoktu. Alman Hukukçular Cemiyeti'ndeki tek örgüt üyesi o değildi ve dün akşam yaptığı bütün konuşmalar kelimesi kelimesine Klitsche'ye ulaştırılmıştı.

“Verin bakayım şu mektubu bana!” dedi Klitsche.

Theodor'un yüzü kıpkırmızı oldu. Gözleri karardı. Kendini bir yaşındaki çocuk gibi hissetti, kışla avlusunun ortasında tek başına duran bir asker gibi... Farkında olmadan hazırola geçti. Madalya almayı bekleyen küçük bir onbaşığı andırıyordu.

Mektubu uzattı. Klitsche okumadan cebine soktu. Emretti: “Soyunun!”

Theodor sanki çok olağan bir emirmiş gibi söylenene uydu ve soyundu. Klitsche'nin söylediklerini mutlaka yerine getirmesi gerektiğini düşündü.

Ve biraz sonra tekrar giyindi. Yavaşça, hiç acele etmeden, sabahları yataktan çıktıktan sonra giyindiği gibi.

Mevsimlerden ilkyazdı, ağaçlarda tasasız kuşlar cıvıldaşıyor, yanından geçen tramvaylar zil çalıyordu. Gökyüzü masmaviydi, o gün kadınlar ince giysilerini giymişti.

Theodor o anda hasta küçük bir çocuk olmak ve yatağa girmek istedi. Cebindeki parası yavaş yavaş azalmaya başladığı için o günden sonra ucuz meyhanelere girip çıktı, Potsdam Meydanı'ndaki sokak kadınlarını yeğledi. Cebindeki parası azaldıkça sokakların rengini daha çok içine çekti, küçük adam olduğunu daha çok hissetti. Prens Heinrich'i ziyaret ettiğini unuttuğu gibi Klitsche'ye yaptığı ziyareti de aklından çıkardı. İnişi çıkışlı yolunda yürümeye devam etti.

Kısa süre sonra ressam Klaften'in dostluğunu kazandı, evine girip çıkmaya başladı.

Theodor, şimdiki adıyla Friedrich Trattner'di ve Hamburglu bir yoldaşı. Klaften'in atelyesinde çok değişik tablolar gördü, çok renkli büyük resimler, sarı, menekşe, kırmızı... Bir süre onlara bakıp da başını başka yere çevirdiğinde, sanki uzun süre güneşe bakmış gibi gözlerinin sızladığını hissetti. Theodor daima "Çok güzel!" dedi.

Tablolara olan olağanüstü hayranlığı herkesin hoşuna gitti. Kendini kısa sürede yeni dostunun çevresine kabul ettirdi. Ona "Yoldaş Trattner" demeye başladılar. Yeni adını gururla taşıdı! Daha önceleri karşılaştığı her yeniliğe şaşırıp kalan Theodor şimdi kendine macera dolu bir yaşamöyküsü uydurdu. Sağda solda hapisten kaçmayı nasıl başardığını, peşinden gelen muhbirleri nasıl atlattığını, polislerle ve üniversite öğrencileriyle nasıl kavgalar ettiğini anlattı durdu.

Theodor çabucak Friedrich Trattner oldu. Artık canlandırdığı role uygun biçimde kendisine saygı gösterilmesini ve değer verilmesini bekleyen biriydi. Orduda kısa sürede yükselmek için bazı sıkıntılara katlanması gereken bir onbaşı gibi hissetti kendini. Yakında her şey geride kalacaktı. İlerlemesine yardım edecek yeni görevini başarıyla yerine getirebilmek için elinden geleni yaptı.

Theodor yeni yeni insanlar tanıdı. Tanışları arasında hep iyilikten söz eden, her fırsatta Yeni Ahit'ten örnekler veren Yahudi Goldscheider de vardı. Bu adam Bolşevik mi yoksa yalnızca bir Yahudi miydi, hemen anlayamadı. Goldscheider ona bir zamanlar akıl hastanesinde yattığını da anlattı. Evet, biraz kaçık sayılırdı. Anlaşılmaz sözler söylediğinde, o da diğerleriyle beraber anlamış gibi yaparak başını sallıyordu.

Klaften'in çevresinde dar gelirli, evsiz gençler de vardı. Ressam onlara kimi gece yatacak bir yer veriyor, sabahları da önlerine kahvaltı koyuyordu. Geçimini daha çok *kitsch* tabloların satışıyla karşılıyordu. Theodor'un gözünde bu tablolar da "ne güzel"di.

Gün geçtikçe daha çok gencin küfrettiğini duyuyordu. Yakında büyük bir devrim bekleniyordu. Gençler, Theodor'un komünist gözüyle baktığı sosyalist milletvekillerine ve bakanlara öfkeliydi. Theodor o günlerde bu ikisi arasındaki farkı bilmiyordu.

Ressam Klaften, Theodor'un bir portresini çizdi. Ortaya çıkan tabloda kendini gören genç adam çok şaşırdı. Sanki aynada çirkin bir Theodor duruyordu. Yüzü yuvarlaktı, hafif kırmızıydı, burnu yassı, ağzı geniş, dudakları patlaktı. Küçük bıyığı gerçekte üst dudağını biraz örtüyordu, fakat Klaften bunu tuvale yansıtmayı başaramamıştı. Çizerken iyice tıraşlamıştı.

“Hiç yapamamış,” diye düşündü Theodor. Tabloyu odasına astı; gelip gidenler önce seslerini çıkarmadan baktılar, sonra göz ucuyla Theodor’u süzdüler. Böyle anlarda sanki yakayı ele vermiş gibi hissetti kendini, odasından kaçıp gitmek istedi. Sonra günün birinde genç komünist Thimme çıktı karşısına.

Thimme, tanıdığı bir lokantacının mahzenine patlayıcı depolamıştı. Günü geldiğinde devrimciler adına kullanılacaktı. Genç adam artık ülkesinin yeni bir devrime ihtiyacı olduğunu savunuyor, çevresindekiler de onu onaylıyordu. Theodor onun söylediklerine coşkuyla katıldı.

Anlatılanları binlerce kulakla dinledi. O anda binlerce kolu olsun istedi. Çocukluğu gözünün önüne geldi, her gün tuttuğu canlı sineklerle beslediği örümceği anımsadı. Hayvanın hızla ağının duvarlarında tırmanıp birkaç saniye durduktan sonra öldürmek için sineğin üzerine atıldığı ânı nasıl da heyecanla beklediğini düşündü.

Şimdi kendisi de kurbanın üzerine atılmaya kararlı bir örümcek gibi bekliyordu. Genç adamdan nefret etti, fakat nedenini bir türlü bulamadı. Düşündü, nefretinin değişik nedenleri olabilirdi. Gencin çevresindekiler sosyalistti, vatan-sız hainlerdi. Ve ona bağlıydılar. Emrinde beş altı hatta on insan vardı. Evet, yine başkalarını etkileyebilecek güce sahipti. Theodor Lohse, evlere derse giden öğretmen, hukuk fakültesi öğrencisi, Dedektif Klitsche’nin küçük düşürdüğü, Prens’in istismar ettiği, arkadaşlarının ihanetine uğramış insan... Çevresindekiler gözlerinden fışkıran ateşi, kızarmış yanaklarını gördü. Açlıktan avurtları çökmüş Thimme’nin yüzüne baktı. Veremli olduğu belliydi, gözlerinin altındaki morluklar ölümün habercisiydi. Thimme onun için artık bir avdı, kurbandı; onun malıydı.

Çok leziz bir yemek gibi gizemli yaşamının tadına varıyordu. Kendini karanlığa geri çekti. Gezinirken vücudunu hafifçe öne doğru eğdi, pantolon cebinden çıkarmadığı elinin parmaklarını açıp iyice gerdi. Farkında olmadan avının üzerine atılmaya hazırlanan bir örümceği andırıyordu.

Çevresine toplanmış gençlerle, saldırının nereye yapılacağını tartıştı. İçlerinden bazıları Reichstag binasına, bazıları da Emniyet Merkezi'ne saldırmaktan söz etti. Kaiser-Wilhelm Kilisesi'ni önerenler de oldu. Elleri iki yana açık vaziyette ortalarında durmuş Goldscheider ise yalvarıp yakardı, patlayıcı kullanmaktan vazgeçmelerini istedi. Gözlüğünü çıkarmıştı. Uzun sakallı yüzünde çaresizlik okunuyordu.

Peki, planı kim gerçekleştirecekti? Aralarında kura çekmeye karar verdiler. Piyango Goldscheider'e vurdu!

Theodor dışarı çıktı. Evden ayrıldığında gece olmuştu. Büyük Tiergarten Parkı'nın karanlık yollarında Trebitsch'in evine doğru yürüdü. Biri kendisini takip ediyormuş gibi, dalları yerlere kadar inen büyük ağaçların kuytusunda ilerledi. Sanki kimseyi rahatsız etmek istemiyordu. Az sonra evin önünde durdu, yerden küçük bir taş alıp Trebitsch'in ışık sızan penceresine doğru fırlattı. Açılan kapıdan içeri adımını atarken bir an başını çevirdi, takip edilip edilmediğine baktı. Sonra kendisini bekleyen büyük bir tehlikeden söz etti. Komünist ajanlar peşindeydi, onlardan kurtulmak için yolda bir otobüse atlamıştı. Kim olduğunu öğrenmişlerdi. Gerçek adının Trattner olmadığını da öğrenmişlerdi. Anlattıklarından bir süre sonra kendisi de korktu. "Patlayıcı..." diye mırıldandı ve başını çevirip kapıya baktı.

"Dokunmayın onlara," diye konuştu Trebitsch yumuşak bir sesle ve her zamanki gibi gülümsedi. Sonra parmaklarını bir tarak gibi sakalında gezdirdi. Saldırı hazırlıkları –Tanrı izin

versin de başarsınlar– tamamlandıktan sonra polise gitmenin daha doğru olacağını belirtti.

Theodor, ressam Klaften'in evine gittiğinde saat sabaha karşı dörttü. Gençler Zafer Sütunu'nu havaya uçurmaya karar vermişti. İçlerinden ikisi patlayıcıyı sakladıkları yerden alıp taksiyle oraya götürdü. Yerleştirecekleri deliği Thimme açtı. Theodor Goldscheider'le birlikte Zafer Sütunu'na gitti. Oraya vardıklarında Goldscheider fitili ateşlerken de Thimme'yle beklemeye başladı. Aradan on beş dakika geçtikten sonra da koşup polise telefon etti. Birkaç dakika içinde bir felaket yaşanacaktı. Zafer Sütunu'nu çevreleyen parmaklıkların sağında patlayıcı duruyordu.

Goldscheider sonra Klaften'in evine gitti. Onu bekleyen polisler hiçbir şey söylemeden bileklerine kelepçeyi geçiriverdiler. Goldscheider az sonra yanında başka bir gençle dışarı çıktı. O da tutuklanmıştı. Komiserin yanında yoldaş Trattner kapının önünde onları bekliyordu.

Yanından geçen iki adam aynı anda yüzüne tükürdü. Theodor cebinden çıkardığı mendiliyle ıslak yüzünü sildi. Güldü. Kısa ve yüksek sesle güldü. Bağırır gibi.

Evin girişinde duran polisler el fenerlerini söndürdüler. O gece başkaları da tutuklanmıştı. Birbirine bağlı tam on kişi. Caddede uygun adım yürüdüler. Adımlarının ve birbirlerine dokunan kelepçelerinin sesi bir süre sonra duyulmaz oldu.

Ertesi gün gazeteler büyük bir olayın haberini verdi: “Komünistlerin saldırısını Acil Yardım’ın bir elemanı önledi!” Bazı haberlerde Theodor Lohse’nin adı da geçti. Tanıyanlar onu tebrik etti. Theodor toplantılara davetli olarak çağrıldı. Üniversitedeki derslere girmekten şimdilik vazgeçti, dersler bekleyebilirdi.

Ordu bülteninde adının geçtiği günden sonra ismini ilk kez bir yayında basılmış olarak gördü. Elde ettiği başarıyı birçok gazetede okudu. *Ulusal Gözlemci* dergisi bir muhabir yolladı. Ufak tefek adamın biriydi. Theodor konuşurken o sürekli masanın üzerindeki bir şeylerle oynadı durdu. Konuşmanın sonunda Theodor’a gazetesinde çalışmayı önerdi. Ancak gazetenin bütçesinin ödeme yapmaya yeterli olmadığını da belirtti.

Bu o kadar önemli miydi? Theodor Trebitsch’den yeterince para almıştı. Klitsche kendi payını isteyince bu para yarı yarıya azalacaktı. Theodor ressam Klaften işini ondan

almıştı. Klitsche ise artık yeleksiz ve ceketsiz, gömleğinin yakaları açık bütün heybetiyle bürosunda oturuyordu. Kalın boynundaki damarlar patlayacak gibi şişmişti; kocaman, güçlü yumruklarını masanın üzerine dayamıştı. Ensesinden aşağı inen uzun saçları, uçları kıvrık kırmızı kulakmemelerini örtmeye çalışıyordu.

Theodor paranın üçte birini ona verebileceğini söyledi, yalvarır gibi. Klitsche sesini çıkarmadı, sadece oturduğu iskemleyi, yerinden fırlamak istermiş gibi hızla geriye itti. Sonra vazgeçmiş olacak ki iskemlesi masadan uzak, vücudu öne doğru hafif eğik vaziyette oturmasını sürdürdü. İri yumruklarını tekrar masaya dayadı, sinmiş gibi bir süre öyle kaldı. Theodor paranın yarısını uzattı ve dışarı çıktı.

Kentin sokak ve caddelerinde yürüdü, bir vitrinin önünde durdu, sonra içeri girdi ve kendine bir çift çizme aldı. Aynı anda boyu uzamış gibi geldi, sanki ayaklarının altındaki dünyanın üzerinde yükselmişti.

Akşama doğru, ağaçlarda kuşlar hüzünlü cıvıldaşıyordu, yanından geçtiği beyaz giysili bir kıza iltifat etti. Az sonra girdikleri dans salonunda kız yandaki masada oturan bir adamla arka arkaya üç kez dansa kalkınca kıskanıp öfkелendi, köpüklü şarap içti. Az sonra kız –ucuzlardan değildi– iyi bir otele gitmek istediğini söyledi, fakat Theodor iki oda kiralamak zorunda kaldı. On beş dakika bekledikten sonra kapısına gitti, tıklattı, ses çıkmayınca bir daha tıklattı ve tokmağı çevirdi, kapı açıldı. Oda boştu, kız ortadan kaybolmuştu. Theodor şapkasız, ucuz giyimli, basit kızlarda daha şanslıydı. Sinemaya gitmekle her şey halloluyordu. Küçük oynaşmalardan ciddi arkadaşlıklar ve beklentiler doğmamasına dikkat ediyordu. Önceden randevulaşarak buluşmak da hoşuna gitmiyordu.

Theodor hayatından memnundu. Güçlü iradesi ve yetenekleri sayesinde kısa sürede başarıya ulaştığına inanıyordu. Sonunda kendine uygun işi bulduğundan emindi. Gurur duyduğu muhbirlik yetenekleri onun gözünde “diplomasi”ydi. Kriminolojiye olan ilgisi de gün geçtikçe arttı. Kimi akşamlar sinemaya gidip polisiye filmler seyretti, evde oturup polisiye romanlar okudu.

Görüntüsü gittikçe ressam Klaften’in çizdiği portreye benzedi. Bıyığını gürleştirdi, kendine yeni giysiler aldı; açık kahverengi takım elbiseleri ve altın rengi bir gamalı haçın süslediği yeşil ipek kravatları yeğliyordu.

Kendine değişik silahlar satın aldı: av bıçağı, kama, çelik bir çubuk, sert lastikten bir cop, tabanca... Dedektif Klitsche gibi Theodor da artık cebinde tabanca olmadan sokağa çıkmıyordu. Neredeyse yanından geçen herkese komünist muhbir gözüyle bakmaya başladı. Takip edilmediğinden emindi. Fakat bir akşam önce polisiye film seyretmişse ertesi gün etrafına şüpheyile baktı. Hatta birilerinin onu takip ettiğine inanarak gurur da duydu.

Kısa süre öncesine kadar her şeyden korkan, geleceğinden endişeli, çaresizce anılarına sarılmış halde yaşayan Theodor artık sıradışı bir hayatın özlemini çekiyor, attığı her adımda karşısına yeni maceralar çıksın istiyordu. Ne de olsa hazırlıklıydı.

Artık her şeyden şüphe duyan biri olmuştu. En açık seçik olayları bile gerçekleri kapattığını sandığı gizemli bir örtünün arkasından görmeye başladı. Trebitsch’in yazdığı politika ve felsefe içerikli yazıları okudu. Sosyalizm, Yahudiler, Fransızlar ve Ruslar arasında bağlantılar kuran broşürler de ilgisini çekti. Okuduğu şeyler zamanla Theodor’un düşlemini tohumlandırdı. Eline geçen yazı ve makaleleri okumakla kalmadı, onlardan

kendine göre yeni gerçeklikler yarattı ve *Ulusal Gözlemci*'de çıkan yazısında onlardan söz etti. Yazdıkları yayınlandıkça kendine olan güveni arttı. Kalem her eline alışında görüşlerinin doğruluğuna daha çok inandı. Yazısı bittiğinde, önündeki müsveddeyi gözden geçirirken hafif kelimeleri sert ifadelerle değiştirdi. “Belki” ve “muhtemelen”lerin üstünü çizdi. Perde arkasında neler olup bittiğinden haberdar bir gazeteciymiş gibi yazdı. *Ulusal Gözlemci* dergisinin Germania Cemiyeti'nin okuma salonundaki masalarda durduğunu, Tiedemann ve diğerleri tarafından okunduğunu biliyordu. *Ulusal Gözlemci* ayrıca metrolarda ve köşe başlarındaki gazete bayilerinde de satılıyor, kırmızı beyaz kapağında Theodor Lohse'nin adını bütün dünyaya haykırıyordu...

Efrussi ailesinin çimenlerin ortasındaki bembeyaz villasını, gümüşü parmaklıklarını ve geniş mermer merdiveni de artık aramıyordu. Ünlü bir erkeğin geçmişte macera yaşadığı zavallı bir kadını günün birinde anımsaması gibi, o da Bayan Efrussi'yi şöyle bir anımsadı. Yahudi Efrussi'yi kıskanmıyordu, fakat ondan ve soyundan, gururundan ve son gün kendisine –çocuğunun öğretmenine– yaptığı davranıştan nefret ediyordu. Theodor, Efrussi ailesinin evinde geçirdiği günleri düşündüğünde, o zamanlar nasıl da ürkek biri olduğunu anımsadı. Budalaca bir korkaklığın tüm yaşamını etkilediğine hükmetti ve suçu o Yahudi'ye yükledi. Yıllar boyu edilgen, başarısız bir yaşam sürmesinin nedeni, içinde yaşadığı dünyayı fethetmesini engellemiş olan Yahudilerdi. Okulda parmakla gösterilen başarılı öğrenci Glaser ve benzerleri... Büyük gücü ellerinde tuttukları için artık bütün dünya onların ne kadar korkunç olduklarını biliyordu. İnsanın karşısına çıktıkları her yerde, tramvayda, sokakta, tiyatroda, iğrenç ve tiksindiriciydi onlar. Theodor o günlerde yanından geçen Yahudilere üstündeki

gamalı haçı gösterebilmek için kravatını çekiştirmeye başladı. Fakat Yahudiler korkup önünde titremiyorlardı, inanılmaz derecede küstahtılar. Umursamadan Theodor'un yüzüne bakıyorlardı. Bazen alaycı sözler söylüyor, Theodor öfkelenir gibi olduğunda da küstahlaşıyorlardı. Böyle anlarda Theodor daha çok sinirleniyordu. Akşamın karanlığında تنها sokaklarda yürürken yanından geçenlere küfrediyordu bazen. Üstüne yürüyen biri olursa koşarak kaçıyor. Bunları Dedektif Klitsche'yle Doktor Trebitsch'e de anlatıyor, fakat kendisini övmelerini ümit ederken onlar, bir daha yapmaması için uyarıda bulunuyor, davranışlarına dikkat etmesi gerektiğini söylüyorlardı. Örgüt üyelerinin dikkat çekici olaylardan kaçınmaları gerekiyordu.

Theodor, içini kemiren nefrete rağmen suskunlaştı, buna karşılık *Ulusal Gözlemci* dergisindeki yazıları gittikçe sertleşti. Günün birinde derginin yayını bir aylığına yasaklandı. Bu yasağın nedeni Theodor Lohse'nin yazılarıydı. Bazı genç okurlar yolladıkları mektuplarla onu başarısından dolayı tebrik etti. Yazarlar arasında kadınlar da vardı. Theodor hepsine yanıt yazdı. Bazılarıyla buluşup görüştü. Konuşma yapması için liselere davet edildi. Bismarck Birliği de onunla toplantı yaptı. Theodor'a saygı duyanlar arttı. Zamanla değerli, örnek bir kişi kabul edildi. Kürsüye çıktığında alkışlara boğuldu. Kısa süre sonra Ulusal Gençlik Birliği'ni kurdu, gençlerle pazar günleri orman yürüyüşleri düzenlendi, onları eğitti.

Bu arada cebindeki parası azalmaya başladı. Nasıl para kazanacağını düşündü. Yapacak pek bir iş yoktu, ortalık o sıralar sakindi. Dedektif Klitsche'nin bürosuna muhbirler pek sık uğramıyordu. Ancak maaş aldığı ve doğrudan Münih'e bağlı olduğu için, bu durum Klitsche'nin umurunda değildi. Theodor da öyle bir makamda olmayı ne kadar isterdi. Klitsche'den

hoşlanmadığını fark etti; o, yükselmesi için karşısında bir engeldi. Klitsche bir zamanlar fabrika bekçiliği yapmıştı, Theodor ise teğmen olarak orduda görev almış, üniversitede okumuştı. Trebitsch'le bazı görüşmelerinde bu durumdan pek memnun olmadığını söyledi. Bir keresinde Trebitsch şaka yollu, "Bakarsın Klitsche ölür," demişti.

O günden sonra da Theodor Klitsche'nin ölümünü düşünmeye başladı. Fakat Klitsche sağlıklı bir adamdı. Karşılaştıklarında elini sıkarken, kahkahalar atarken her seferinde bunu yeniden kanıtlıyordu. Klitsche'nin günün birinde Münih'e tayin edileceği veya bir hata yapıp koltuğunu kaybedebileceğine dair işaret de yoktu.

Kimi günler Theodor, Klitsche'nin örgüte ihanet edebileceğini kurdu kafasında. Peki bu nasıl olabilirdi? Klitsche'nin komünist muhbirlerle arası iyi değil miydi? Hem onu kim denetliyordu? Onu yakından tanıyanlar kimlerdi? Dikkatli birinin bu dedektifi yakalatması mümkün değil miydi?

Fakat Theodor böyle şeyleri düşünebilecek durumda değildi pek. Şimdi en büyük sorunu paraydı. Trebitsch'den borç istedi ama alamadı. Trebitsch kendisinin de borçları olduğunu söyleyerek, bu durumu yakından tanıdığı zengin kişilere açmasını önerdi. Theodor'un tanıdıkları arasında en zengin olan Prens'ti.

"Siz Prens'i iyi tanırıyorsunuz!" dedi Trebitsch.

Evet, yakından tanışıyorlardı. Hem o Theodor'a borçlu değil miydi?

Kalktı Prens Heinrich'in evine gitti. Çok beklemesi gerekti, öğleden sonraydı ve Prens uykundaydı. Bir süre sonra yeni uyanmış küçük bir çocuk gibi, üzerinde çiçekli ipek pijaması, yanakları pembe, gözleri mahmur, yanına geldi.

"Ah, Theo!" dedi Prens.

Sonra koltuğuna kuruldu, ayaklarını önündeki masaya koydu, terlikleri yere düştü. Yarı uykulu prens bir süre ayak parmaklarını seyretti, hoş bir melodi mırıldandı. Sonra uzun uzun esnedi. Theodor konuştu, fakat o pek dinlemedi. Az sonra sözünü kesti:

“İstersen benimle Königsberg’e gelebilirsin,” dedi. “Bir kotra denize indirilecek...”

Trene binip yola koyuldular. Theodor’un başında bembeyaz bir denizci kasketi vardı. Birinci sınıf özel kompartımanda yolculuk ettiler. Ekselansları Prens Heinrich az sonra, Heinz Tovote’nin kitabını okurken uyuyakaldı. Alman Sadakati kulübünün adamları onları istasyonda karşıladı. Hep birlikte yemek yediler ve dinlenmeye çekildiler. Ertesi gün pazar-
dı, sabah deniz kıyısına gittiler. Hava yağmurluydu. Beyazlar içinde bir genç kız bir elinde şarap kadehi, diğer elinde bir şemsiye, kotranın yanında duruyordu. Prens yanına gitti, yüksek sesle kotraya adını verdiğini söyledi ve şarap kadehini kotranın gövdesinde parçaladı. Sonra orada toplanmış olanlar üç kez arka arkaya “Çok Yaşa!” diye bağırdılar ve yağmur yağmaya devam etti.

Öğleden sonra Reich Ordusu’nun İhtiram Bölüğü’nü ziyaret ettiler, üniversite öğrencileri birliği Rhenania’nın üyeleriyle tanıştılar. Theodor askerlik günlerinden arkadaşı Günther’le karşılaştı. Birlikte oturup içtiler, kentin sokaklarında dolaştılar, en son görüşmelerinden bu yana başlarından geçenleri anlattılar ve birbirlerine “Senden iyisi yok!” diyerek sarıldılar. Artık aralarında sır yoktu. Ancak Theodor Prens’le ve Klitsche’yle olan ilişkisinden eski tanışına söz etmedi. Klitsche’yi tanıdığını laf arasında söyledi. Bunun üzerine Günther örgütün Münih şubesine bağlı olduğunu ve Klitsche’nin kendisine arada sırada görev verdiğini anlattı. Fakat son zamanlarda politikadan

bıkmıştı, evlenmek niyetindeydi. Nişanlısı Berlin'de yaşıyordu. Theodor'la Berlin'e gidebilirdi, kız arkadaşını özlemişti.

Nişanlısı bir işçi çocuğuydu. Kızın babası Schuckert Fabrikası'nda işçi temsilcisiydi. Sıradan bir işçi sayılırdı, üstelik komünistti de.

Theodor sordu, acaba şimdi Günther de mi yarı komünist olmuştu. Sonra ellerini pantolon ceplerine soktu, parmaklarını açıp gerdi ve eski tanışının söyleyeceklerine iyice kulak kabarttı. "Hayır!" oldu Günther'in yanıtı.

Ertesi gün birlikte yola çıktılar. Prens yan kompartımanda uyurken iki eski arkadaş hiç konuşmadan yan yana oturdular. Theodor suskun suskun pencereden dışarı baktı, manzarayı seyretti. Arada sırada başını çevirip karşısındaki Günther'i süzdü. Saçları açık sarı, gözleri mavi, biraz ablak suratlı biriydi.

Onun için kimdi Günther? Adının ve yüzünün bir önemi yoktu, tanışmaları ve görüşmeleri bir rastlantıydı, o kadar. Genç Thimme'yle olduğu gibi.

Seviyor muydu Günther'i? Bu hayatta kimi seviyordu? O sadece halkını seven, insanlarına hizmet eden biriydi. Acaba Günther'in anlattıkları doğru muydu? Belki eksik anlatmıştı? Bir vatan haini de olabilirdi! Komünistlerle ortak mı çalışıyordu? Örgüte ihanet mi ediyordu?

Theodor dikkatli olması gerektiğini düşündü ve ona göre hareket etti. Dedektif Klitsche onun anlattıklarını dinledikten sonra durumu daha ayrıntılı öğrenmesi gerektiğini söyledi.

Ancak Theodor'un öğrenebileceği yeni bir şey yoktu. Ne Günther'in nişanlısından ne de bizzat Günther'den kayda değer bir bilgi alabildi. Günün birinde arkadaşına sordu, acaba kayınpederi gerçekten bir komünist miydi?

"Evet," dedi Günther ve güldü.

Akşamın loşluğunda kol kola yürüdüler. Güçlüydü Theodor, kendini öyle hissediyordu. Parmaklarını alçakça ötekinin boynuna geçiriyordu bir ilmik gibi. Akıllıydı Theodor, artık örgüt için yararlı ve Klitsche'den, hatta Trebitsch'den de üstün olduğunu seziyordu. Münih'e gitti, yöneticilik görevi aldı, sorumluluk üstlendi. Theodor bir önder gibi hissediyordu kendini. Hiç zaman kaybetmeden Trebitsch'e gitti ve Günther'in ihanet ettiğini anlattı. Bekleyen tehlikeleri teker teker saydı, heyecan içinde konuşarak Trebitsch'in kafasını karıştırdı. Karşısındaki sakallı adam anlattıklarını onaylar gibi gülümseyerek dinledi onu. Hemen aynı akşam durumdan haberdar edilen Klitsche, örgüt üyesi on altı kişiyi toplantıya çağırdı. Trebitsch, Theodor'un anlattıklarını kaleme almıştı. İki mum yaktıktan sonra tutanakta yazanları çevresindekilere okudu.

Günther, kayınbabasının bir komünist ve gizli bir örgütün lideri olduğunu itiraf etti mi?

Evet!

İşçileri silahlandırmış mı?

Evet!

Günther çalışmalara katılmış mı?

Evet!

Yönetmeliğimizin sekizinci ve dokuzuncu paragrafları şöyle der: "Vatanseverlerin kuruluşlarına hile veya kaba güç kullanarak karşı çıkan, yönetimin haberi olmadan solcuların partisiyle ilişki kuranların cezası ölümdür."

Öğrenci Günther suçludur.

Aralarında kura mı çekeceklerdi?

"Bu görevi ben üstleneceğim!" dedi Klitsche.

Herkes sustu. Çevresindekilerin ona saygı duyduğu belliydi. Hep birlikte Trutz şarkısını söylediler:

*Hain suçunu kanıyla öder,
Öldür onu, Yahudi gürubunu,
Almanya her şeyden üstündür.*

Spor yapmak için Weissen Gölü kıyısına gitmeye karar verdiler. Grup başkanı Teğmen Wachtl'dı. Klitsche, Theodor ve Günther diğerlerinin yüz adım kadar gerisinden yürüdü. Günther'i aralarına misafir olarak almışlardı. Hepsi de onu gülümseyerek, şakalaşarak karşılamıştı. Klitsche neşeli görünerek kahkahalar attı.

Bir süre sonra mola verdiler. Dalların arasından ağaçkanların sesi, kuşların cıvıltıları duyuluyor, yüzlerce sinek alışılmadık bir nisan sıcağında uçuşuyordu. Yeşermeye başlamış toprak henüz nemliydi.

Az sonra Theodor ormanın içlerini de görmek istediğini söyledi. Ah, bu ormanın sanki sonu yoktu! Theodor heyecanlıydı, başında bir basınç hissetti, sanki ormanın bütün ağaçları üzerine yıkılmıştı. Gözleri kararır gibi oldu, daha fazla yürüyemeyeceğini söyledi, Günther'in yanında yere çöktü.

Bekledi. Sanki beklediği kendi ölümüydü. Ve ölüm geldi, çok çabuk. Theodor karşısında sayısız ağaç gövdesi gördü. Güneş ışığı aralarından süzölmeye çabalıyordu. Ağaçlar sanki toprağa gömölü değildi, dans eder gibi yavaş yavaş hareket ediyorlardı. Bütün orman esintide oynaşan ince bir töl perdeydi. Bir an için Dedektif Klitsche'yi arkasında gördü. İki elinin arasındaki baltayı havaya kaldırdı, derin bir nefes aldı. Theodor o anda gözleri kapattı. Tekrar açtığında yanındaki Günther'in devrildiğini gördü. Ağzı, haykırmak ister gibi aralıktı. Doğada bir ölü sessizliği vardı. Bütün orman ölüm haykırışını duymayı bekler gibiydi. Fakat o haykırış gelmedi.

Günther'in kaşlarının arasına, burnun hemen üstüne baltanın sivri ucu girmişti. Bütün yüzü bembeyaz olmuş, gözlerinin altını mosmor tuhaf bir ışıltı kaplamıştı. Henüz nefes alıyordu. Göğsünün üzerinde duran sol elinin başparmağı etten bir sarıkaç gibi hareket ediyordu. Son bir hırıltıyla üst dudağı kaydı, dişleri ortaya çıktı, grileşmiş dişetleri göründü.

Klitsche sırt çantasından çıkardığı bir çuvalı Günther'in üzerine attı, baltanın sivri ucunu almadı, kafasında bıraktı. Sonra çam iğneleri ve kozalaklarla kaplı toprakta çeke çeke ormanın kuytu bir köşesine götürdü, bulduğu çukura attı. Ardından çuvalın ucundan tutup, baltanın sivrisini bütün gücüyle çekip çıkardı. Günther'in kafasından bir çeşme gibi oluk oluk kan aktı; yerlere değen çam dallarına bulaştı.

Yapış yapış kan, çamın küçük kozalaklarında kırmızı mühür mumu gibi kısa sürede donuklaştı, yere damlamadı. Kırmızı, sonsuz bir cümbüş Theodor'u sarıp sarmaladı. Cephe bu kırmızıyı çok görmüştü. Fakat karşısındaki sanki binlerce gırtlığın haykırdığı, kükrediğı bir kırmızıydı. Alevleri göğşe yükselen büyük bir yangındı. Kıp kırmızıydı tepesindeki ağaçlar, yerlerdeki toprak, her yana yayılmış çam iğnele-

ri, ağaçların arasından görünen gökyüzü... Göz kamaştıran bir kırmızıydı o anda ormanın içine sızan güneş ışığı. Morla kırmızı arası kocaman tekerlekler döndü, erguvan toplar inip çıktı, kor gibi yanan kıvılcımlar aralarında dans etti, bir araya gelip kıvranan yılanlar oluşturdu, sonra tekrar kopup dört bir yana yayıldı. Hızla akan bir kırmızı da Theodor'un içinden taştı, fişkırdı, onu rahatlattı; kafası havayla doluymuş gibi boşluğa doğru süzüldü. Coşku dolu sevinci hafifti, kırmızıydı, bir zaferdi onu yükseklere çıkaran, neşe dolu bir çağıltıydı, bütün yorucu düşlerin sonuydu, ruhunun derinliğinde gömülü kalmış düşüncelerin özgürlüğüydü.

Klitsche'nin ayağı kaydı, düşüp yuvarlandı, acıyla inledi. Kazmanın sivri ucu canlıymış gibi bir süre öyle durdu, sonra yana doğru eğildi. Theodor az önce Klitsche'nin yaptığı gibi yaptı, bütün gücüyle sivri demiri aşağı indirdi. Kafatası çatırdadı. Kanla karışık, açık gri, lapayı andıran bir sıvı alnından dışarı taştı. Ötelerde bir yerde yine ağaçkakanın sesi duyuldu, küçük kuşlar cıvıldaştı, nemli topraklardan yükselen buhar ağaçların arasına yayıldı.

Theodor hafif adımlarla, uçar gibi yürüdü ormanda. Kuruymuş dallar ayaklarının altında inleyerek ezildi. Kendini çok hafif hissediyordu, uçuşan yüzlerce böcek gibi...

Bu olayın ardından Münih'teki merkeze yollanan raporda, Günther'in Klitsche'yi bir kavga sırasında öldürdüğü ve bunun üzerine Theodor Lohse tarafından öldürülmüş olduğu yazıyordu. Bu açıklama örgütün on altı üyesi tarafından da onaylandı. Ölüler küçük bir törenle gömüldü. Vurulmuş ve ortasından ikiye ayrılmış bir sincabı mezarların üzerine koydular.

O günden sonra Theodor Lohse'nin önü açıldı. Klitsche'nin mirasını devraldı ve görev alanını büyüttü. Artık işi başından aşkındı, çevresi genişledi, geceleri daha az uyudu. Kırk ortaokuldan seçtiği öğrencilerden bir birlik oluşturdu. Güvenmediği muhbirlerin işine son verdi. Haftada üç kez konferanslarda konuştu. Konuşmasını Trebitsch'in broşürlerindeki metinlerden ve *Ulusal Gözlemci*'den aldığı makalelerden oluşturdu. Binbaşı Pauli'den gelen paraları yönetti. Ödemeleri fatura karşılığı yaptı, kendinden başka hiç kimseye avans vermedi.

Eskiden okuduğu makalelerde tartışılan konuların arasındaki bağlantıları artık daha iyi anlamaya başladı. Münih'e gitti, üstleriyle tanıştı, hiç Prusya'ya gelmeyen ve Bavyera'da Binbaşı Seyfarth adı altında yaşayan bir generalle de görüştü. O günlerde Ludendorff'un yanına çıkmayı arzuladı, fakat onunla doğrudan görüşmek neredeyse imkânsızdı. Zamanla çevresindeki bazı "büyük" isimlere olan saygısını yitirdi. Çünkü her şeyi bilmediklerini, kimi sırların onlara da anlatılmadığını öğrenmişti. Theodor dinlemeyi ve kuşku duymayı öğrendi.

Kandırıldı. Gücendi. Sorularına her zaman yanıt alamadı. Zamanla kendisiyle gurur duyduğunu fark etti, yüreklendi. Etkili olmak istedi; artık başkalarına bağlı olmak istemiyordu. Artık zincirin ortalarında bir ara halka değil, o zincirin ilk halkası olacaktı. Ancak bu heyecanı zamanla çevresini rahatsız etti, ona ve girişkenliğine şüpheyle yaklaştılar. Kazandıkları paradan ve mevkilerinden olmak istemeyen generaller, binbaşılar, yüzbaşılar, üniversite öğrencileri, gazeteciler, politikacılar suya sabuna dokunmadan yaşayıp gidiyorlardı. Aralarında da küçük insanlar, örgütün arada sırada davet ettiği kişiler, konuşmalar yapmak için kentten kente giden Schley, okul kızlarını baştan çıkaran papaz Block, bir yardım birliğinin paralarını cebine atan üniversiteli Biertimpfl, Triesteli artist Conti, gizli toplantıların haberini veren Yahudi muhbir Baum, Fransız casus Alsaslı Blum, Yukarı Şilezyalı malul Klatko, Deniz Kuvvetleri'nden teğmenler, denizaşırı ülkelerde yaşayan Almanlar, işgal altındaki bölgelerden gelmiş mülteciler, görevlerine son verilmiş kıdemli memurlar, Koblenz'den sokak kadınları, Ren bölgesinden dilenciler, polisin peşlerinde olduğu ve sahte kimlik arayan insanlar, küçük gazeteler çıkarmak için para kova-

layan adı sanı duyulmamış gazeteciler... Hepsi de bir şeyler bildiği için tehlikeli olabilirdi, memnun edilmeliydiler.

İçlerinde komik olanlar vardı, budala olanlar da. Theodor ders alabileceği bazı insanlar da tanıdı, Theodor'dan dersini alanlar da oldu. Tanıştığı çoğu kişi adını daha önce duymuştu; muhbirlere çok dikkat etmesi gerektiğini de kısa sürede öğrendi. Cadde ve sokaklarda, hep bir eli cebindeki tabancanın kabzasında yürüdü. Loş köşelerden kaçındı, sağına soluna iyice bakmadan evden dışarı çıkmadı. Yanından geçenlere “düşman” gözüyle baktı, kendisiyle aynı görüşte olanlar ise “rakip”ti. Çevresindeki gençlerin desteği onun için yeterli değildi. Salon toplantılarında korumalar görevlendirdi, sosyalistlerin toplantılarına baskınlar düzenledi, peşindeki adamlarıyla birlikte heyecanlı şarkılar söyleyerek caddelerde yürüdü. Trebitsch'in konuşmalarında adamlarını salonun belirli yerlerine oturtup dinleyicileri coşturmak için sık sık alkışlattı. Kimi toplantılarda olup bitenlerden habersiz bir izleyici uygunsuz bir şey söylediğinde Theodor hemen ıslık çaldı, korumalar adamın üzerine gittiler, onu yere devirip sırtına, göğsüne, başına tekmeler indirdiler, coşkuyla öldüresiye dövdüler!

Direktifler verdi, ellerine silah tutuşturdu, korkakları cezalandırdı, yüreklileri ödüllendirdi. O artık küçük bir Tanrı'ydı. Kendini aştı, kendinden başkasına inanmadı, sadece kendini sevdi; yaptıklarıyla coşku duydu, gururlandı. Efrussi ailesinden nefret etmeyi bıraktı, Glaserler'den de. Hareketin başarısına artık inanmıyordu. Bu arada Trebisch'in nasıl biri olduğunu da fark etmiş, sloganların ve savların anlamsızlığını kavramıştı. Onu dinlemeye gelenleri zamanla küçümsemeye başladı, çünkü söylediği her şeye inanıyorlardı. Eline geçen broşürlerde, gazetelerde yazanları okudu; orada ileri sürülen görüşlere inanmak için değil, onları ezberlemek, umursamadığı inançları

aklında tutmak için. Yakın çevresindeki insanların daha çok kendi çıkarları uğruna çaba gösterdiklerini kısa sürede kavradı. O ise onlardan daha büyük bir uğraş içindeydi. Amacı... Evet neydi amacı, o da pek bilmiyordu.

O bir önder olmak istiyordu, milletvekili, bakan, diktatör. Şimdilik sadece çevresindeki insanlar tanıyordu onu. Theodor Lohse adı bütün gazetelerde yer almıyordu. O şehit olmayı göze alabilir, toplumun adını anması uğruna yaşamını feda edebilirdi. Bugüne kadar isimsiz biri olarak pek çok şey gerçekleştirmek zorunda kaldığı için kendi kendine öfkelenmişti. İnancı her geçen gün zayıflarken, çevresindekilere nefretkâr insan rolünü oynadı. Konuşma yaptığı toplantılarda sadece komünist işçilere, Yahudilere ve Fransızlara değil, Katolisizme de saldırdı. Katolik yazar Lambrecht'in konuşma yaptığı salona gitti, en ön sıraya oturdu. Söylenenler bir kulağından girip diğer kulağından çıktı. Tek bir sözcük kafasına takıldı: *Talmud*. Bu sözcük Theodor'un son zamanlarda yitirmiş olduğu inancını tazeledi. Bir ıslık çalmasıyla emrindeki kırk "öküz" diğer izleyicilerin üstüne saldırdı. Theodor kürsüdeki Lambrecht'e "Yahudi!" diye haykırdı. Yanına yaklaşıp suratına tükürdü. Saçlarına ak düşmüş bir kadını başından tutup sıralar arasında çekiştirdi. Bileklerini kıvırdı. Kadın onu tekmeledi, tiz sesiyle kulağının dibinde haykırdı. Theodor daha çok çekemedi, kadının vücudu ağırlaşmıştı. Atar gibi yere bıraktı. Tiz bir ıslık çaldı, bütün adamları salonu terk etti. Gelen polis pek bir şey bulamadı. Ceplerinden kırmızı düğmeler çıkan iki yaralıyı tutukladı. Adamlar sadece bir bowling kulübünün zararsız üyeleri idi.

Ona sokulan Franziska'yı sevdi. Muhabirdi, Komünist Parti toplantılarından haberler getirirdi. Kısa kesilmiş saçları kıvrık, teni açık kahverengiydi. Kısa süre sonra kasası, içindeki

paralar ve raporlarla birlikte yok olunca Theodor oturup ağladı. Parasız kaldı. Posta memuru Janitschke, çalınan mektuplar karşılığında para talep etti. Bir kolu tutmuyordu ama Theodor'u ihbar edeceğini söyledi. Muhbir Braune, Frankfurt an der Oder'e yolculuk yapmak için para istedi. Eşi çocuk doğurmuştu, bu yüzden eve gitmesi gerekiyordu. Theodor, Franziska olayını üstlerine haber verdi. Fakat gelen yanıtta zararı kendisinin ödemesi gerektiği belirtiliyordu. Yardım etmesi için Trebitsch'e yalvardı. Trebitsch ise ona sadece nasihat verdi: Efrussi'ye git! Holde uzun uzun bekledi. Çocuğuna ders vermek için ilk geldiğinde de görüşme öncesinde bu kadar uzun bekletilmişti. Sonunda çingirak çaldı. Siyah giysili hizmetkâr yavaş yavaş yerinden kalktı, göğsü kabarık, dizlerini asker gibi öne atarak, tahtadan bir kukla gibi kasıla kasıla yürüdü, kapıyı açtı. İçeri giren Efrussi'nin yüzü her zamanki gibi soluk, donuk ve asıktı. Sert ve disiplinli yaşlı bir kadını andırıyordu. Şu anda burada, eski günlerdeki ev öğretmeni Theodor Lohse gibi yine önemsiz, küçük bir adamdı.

Efrussi borcun geri ödeneceğine dair kesin söz aldıktan sonra yazdığı çeki bir zarfa koydu ve "Binbaşı Pauli'ye gidin," dedi. Daha doğrusu emretti. Theodor bu sözlerin ne demek olduğunu anlamıştı. Efrussi'nin gücü büyüktü, herhangi bir Theodor Lohse'den kat kat büyüktü. Efrussi için o hâlâ evlere derse giden küçük bir öğretmen, onun bir uşağı, ona bağımlı biriydi. İçindeki nefret yeniden canlandı, Theodor haykırmak istedi: Kan, kan, Yahudi kanı! Az sonra Binbaşı Pauli'nin karşısında durduğunda yine kendine geldi, vücudu kaskatı oldu. Hüznün yerini saygı aldı. Bütün gücünü toplayıp amacına ulaşabilmek için karşısındakinin hizmetine girmesi gerektiğini biliyordu. Binbaşı Pauli'nin karşısında bir asker gibi hazırola geçti. Az önce el etek öpmek için gittiği Efrussi'nin soğuk

davranışının ardından binbaşının emriri verir gibi konuşmasına katlanmak zorunda kaldı. Hızla birbirine vurduğu topuklarının çıkardığı ses ona odasına kadar eşlik etti. O günden sonra maceralara atılmadı. Haberciler geldi, haberciler gitti, önüne konan mektupları, fildişi sapını okşadığı bıçakla itinayla açtı.

Merhum Klitsche'nin erkek kardeşi arada sırada Theodor'a uğruyordu. Reich Ordusu'nda görevliydi. Theodor'la konuşurken karşısında sanki hazıroldaymış gibi dururdu. Kimi günler bir dakika içinde tam on beş kez "Sayın Teğmenim!" dediğı oldu. Bu odadaki pek çok şeye aşinaydı. Bakışlarıyla duvar kâğıtlarını, tavanı, giriş holünü eski bir dost gibi selamlardı. Şu kanepeye uzanmış, şu iskemleye oturmuştu. Klitsche'yi ne kadar da andırıyordu. Onu her gördüğünde Theodor'un gözünde Klitsche'nin hiç unutamayacağı yüzü canlandı. Niçin şimdi orada oturduğunu, çalıştığını ve görevinde yükseldiğini ise unutmuş gibiydi.

Klitsche'nin kardeşinin ona uğradığı günlerde de çalışmayı sürdürdü. Böyle anlarda kısa bir molanın özlemini o kadar çok çekti ki! Ancak karşısında Klitsche'nin yüzünü gördü, Günther'in de. Theodor çalışmasını sürdürdü. İkisini de o öldürmüştü. Boşuna öldürmemiştii onları. Birini ihbar etmek-

le görevini yerine getirmişti. Diğerini öldürmek ise –belki de Klitsche çoktandır ölüydü– meyvelerini daha sonra verecek bir görevdi.

Fakat Theodor'un, "Acaba gerçekten öldüler mi?" diye uzun uzun düşündüğü akşamlar da oldu. Böyle anlarda evden çıktı, yakındaki küçük Kaiser-Wilhelm barına gitti. Orada Theodor'u tanıyorlardı. Geldiğine sevindiler, Merhaba Teğmen Bey, dediler. Gururunu okşayan şeyler söyleyip iltifat ettiler. Oturması için hemen yer açıp ortalarına aldılar ve konuşurken ağzının içine baktılar, onu dikkatle dinlediler. Daha ilk cümlelerinden onun eğlenceli şeylerden söz ettiğinin farkına vardılar, kahkahalar attılar, Theodor'un ne kadar esprili biri olduğunu görüp sevindiler. Anlatacağı çok şey vardı. O akşam masadakiler için önemli biriydi. Başkalarının anlattığı şeyleri boşuna dinlememişti yıllarca tabii; şimdi biliyordu, sıra ondaydı ve kendisini saygıyla dinleyeceklerdi. Konuşurken kimi zaman unuttuğu oldu, anlattıkları başkalarından duydukları mıydı yoksa kendi başından mı geçmişti... Sadece içtiği birkaç kadeh değil, çevresindekilerin kahkaha ve alkışları da onu sarhoş etti. Yüksek bir bar taburesine ters oturmuştu, kendini tırıs giden bir atın sırtındaymış gibi hissetti.

Çevresindeki dostların kahkahalarını çok uzaklardan duydu, büyük salonda çalan melodileri de. Sonra yakınlaştılar, bir şarkı kulağına geldi, esmer bir kızdan söz ediyordu. Theodor hüznünlendi, gözleri doldu ve barda duran kadının gülümsemesine şaşırdı.

Bir kadeh daha içti ve oturduğu bar taburesinden yere yuvarlandı. Kendine geldiğinde çoktan sabah olmuştu.

Rahatlamak için başka bir şey yapmalıydı. Kent dışına çıktı. Doğa ne güzeldi, yaz gelmişti her yere ve ormanlara... Ormanlara girmek istemedi Theodor, ormanlarda ölümler yatı-

yordu, kurtlar yiyordu onları, kemiklerinin üzerinde yeşil otlar bitiyordu.

Biraz sonra rahatladığını hissetti. Theodor zirveye ulaşmalıydı, biliyordu huzur oradaydı, fakat yolu uzundu ve o yorgundu.

Yine de yoluna devam etti. Zirveyi göremiyordu, oraların nasıl olduğunu bilemiyordu. İçinde bir ses haykırıyordu: Yukarı, hep yukarı! Kısa süre sonra oralara giden yolları görüp tanıdı. Grup şefi yaptılar onu. Çevresine gazeteciler geldi, büyük politikacı Hilper'i tanıdı, Reichstag'ın dinleyici tribününde yerini aldı, kendi sesini duydu, aşağıdaki kürsüde konuştuğu gözünün önüne geldi, adamlarını peşine takıp yürüdü, keskin bir ıslık çaldı, sıralarında oturan milletvekillerinin üzerine yürüyüp onlara vurdu, kimini salondan kovaladı, haykırdı: Yaşasın diktatörlük! Kendini zirvede gördü. Theodor artık diktatörün yanı başında duruyordu.

Eski yöntemlerini anımsadı: Yukarıdakilere ve en yukarıdakilerle sokuldu. İçlerinden birçoğunu artık daha yakından tanıyordu. Binbaşı Seyfarth'ın üstünde Deniz Albayı Hartmut vardı. Theodor bazı planlar yaptı. Tanınmış bazı Yahudilerle sosyalistlerin alışkanlıklarını araştırdı. Kimini öğrendi, öğrenemediklerini uydurdu. *Ulusal Gözlemci* dergisine verdiği yazıda bir politikacının Fransız casuslarıyla olan ilişkilerinden ve bir suikasttan söz etti. Yazdıklarının çoğunu uydurmuştu, fakat Theodor zekiydi, kimi ipuçlarını bir araya getirerek savlarını inanılır yaptı. Bazı yazılarında olayları abarttı, gerçekleri kendine göre değiştirip kuşku yaratmayı başardı. Kimi gün de gizli bağlantılardan söz etti. Zamanla Theodor'a sokulan bazı gazeteciler onun dikkatini önemsiz gibi görünen olaylara çekti. Adamlarını haber toplamaları için sağa sola yolladı. Muhbirlerden gelen haberlerin çoğunun abartılmış olduğunu biliyordu. Theodor bu haberleri daha da abarttı. Örgütün

tutuklu üyelerini tekrar özgürlüklerine kavuşturmak için planlar yaptı. Planlarını Münih'e yolladı... Denizci Hartmut'a. Bu çalışmalarıyla eline yine para geçti. Getirdikleri haberlerden memnun kalmadığı muhbirlere para vermedi, sadece ellerini dostça sıkıp teşekkür etti. İçlerinde budala olanlar da vardı, ne söylenirse yerine getiriyorlardı. Onlar hep bekliyordu.

Münih'teki Binbaşı Seyfarth'tan ise övgü yerine azar ve uyarı geldi. Münih'e çağırdılar. Theodor'un bahaneleri vardı. Binbaşı Seyfarth'tan sonra Albay Hartmut'un karşısına çıktı. Yaşlıca biriydi. Tepesindeki seyrek saçlarını öne doğru taramıştı. Anlatılanları ilgiyle dinledi, fakat ne övdü ne de iltifat etti. Theodor onun nasıl biri olduğunu anlamıştı. Konuşurken örgütü birkaç kez dikkatle eleştirdi, fakat övgüde de bulundu: Eğer bağlı olduğu bölümün başında Albay yönetici olsaydı her şey çok daha başka gelişirdi. Görüşlerinde özgür olmak istiyordu Theodor Lohse.

Trebitsch'i tamamen unutmuştu; hesapları izlemenin ve Theodor Lohse'nin yaptıklarını denetlemenin onun görevi olduğunu da... Kısa süre sonra gelen yazıyla da Trebitsch, Theodor'un coşkulu çalışmaları sırasında bazı şeyleri yanlış yorumlamış olduğuna dikkatini çekti. Ah, şu Yahudi Trebitsch'in gözleri ve kulakları hiç yanılmıyordu!

Theodor aynı günlerde bir tutuklunun cezaevinden kurtarılmasını planmaktaydı. Leipzig'e gitti. Gardiyanlardan biri, zamanında Theodor'la aynı bölükte görev yapmıştı. Onu kandırıp örgüte üye yapmak niyetindeydi. Leipzig'deki ön çalışmaların memnuniyet verici olduğunu Münih'e bildirdi. Kısa süre sonra da tanımadığı biri ziyaretine geldi. Adamın getirdiği mektupta bugün, en geç yarın, elli adamıyla birlikte Pomerania'daki Lukscha Çiftliği'ne gitmesi emrediliyordu.

Kendini çok güçsüz hissetti, öfkeliydi, o anda birilerinden öç almak istedi. Hemen Trebitsch'e gitti... Şu Theodor Lohse vazgeçilmez biri değil miydi?

Trebitsch şöyle bir gülümsedi. Hiç konuşmadı, sadece parmaklarını sakalında gezdirdi. Yapacak bir şey yoktu. Yola çıktı.

Pomerania'daki Lukscha Çiftliği'nde çalıştırılan tarım işçileri grevdeydi. Baron von Köckwitz yardım istemişti.

Yaşlıydı Baron von Köckwitz. Duldu. Üç oğlu vardı: Friedrich, Kurt, Wilhelm. Ava gitmeyi seviyordu. İyi bir atıcıydı. Hemen hemen bütün gün atış yapıyordu. Çiftliğin mahzeni tabanca ve tüfeklerle doluydu. Kendine ve başkalarına karşı sertti. Theodor'u öğle saatlerinde kabul etti. Hava müthiş sıcaktı. Theodor ve adamları bir saatlik yürüyüşten sonra çiftliğe ancak varmışlardı. Baron yavaş yürümüş olduklarını söyledi. Yoksa getirdikleri ayaktakımı mıydı? Hemen dörtlü sıra olmalarını emretti ve asker adımıyla onlarla birlikte on beş

dakika ötedeki büyük samanlığa doğru yürüdü. Theodor da peşinden gitti, öfkeli, yorgun ve kafası intikam düşünceleriyle dolu. Baron von Köckwitz'in nasıl birisi olduğunu biliyordu.

Onu herkes tanıyordu. Ormanda ağaç kesen işçilerden birini vurmuştu. Kimi günler ormanda yürüyüş yapanları elinde ateş etmeye hazır tüfeğiyle korkutuyordu. Ormanlarında çilek toplayan çocukların kaybolduğu anlatılıyordu. Yaz aylarında çalılıkların arkasına gizlenen oğulları, gezintiye çıkanları şaşırtıyor, ağaçların üzerinden uçan göçmen kuşlara ateş ediyordu. Oğullarından en küçüğü daha on iki yaşındaydı ve elindeki tüfekte güvercinlere nişan alıyordu. Baron von Köckwitz sık sık öfkелendiğı karısını sonunda mezara yolcu etmişti. Kadın soylu von Zick ailesinin kızıydı. Büyükbabası Posta İdaresi'nde önemli görevlerde bulunmuştu. O günlerde gazetelerde Baron von Köckwitz'i eleştiren yazılar çıkmıştı. Hakkındaki dava dosyaları raflarda tozlanmış, savcılar av partilerine davet edilmişti. Sorgu yargıçları Kurt'la poker masasına oturmuştu. Herkes Baron von Köckwitz'i tanıyor, bazıları onunla alay ediyordu. Aralarında Köckwitz fıkraları anlatanlar da vardı. Çiftliğindeki işçiler çoğu kez grev yapıyordu. Yaz aylarında ağır işlerden kaçınıyorlardı. Baron von Köckwitz onlara iki öğün yemek veriyordu. Bir kâse arpa çorbasıyla yanında biraz kara ekmek.

Samanlıkta yerlere yatmışlardı. Öfkeliydiler ve karınları açtı. Öğleden sonra Baron von Köckwitz geldi ve emirler yağdırdı: "Herkes şarkı söyleyecek! Ben şarkıları severim!" İşçiler şarkılar söylediler, çalıştılar, kara ekmek yediler, arpa çorbası içtiler, sonra gidip yataklarına girip uyudular ve ertesi sabah günün ilk ışıklarıyla kalktılar. Şarkılar söylediler.

Bir ara Baron, çalıştıkları tarlaları denetlemeye geldi. O gün keyfi yerindeydi. Sorgu yargıcı yanındaydı. Theodor'la elli

adamını da çağdırtmıştı. Önce Theodor’la bir şeyler konuştu. İşçiler için kötü sözler söyledi. Aşağılar gibi, “Hepsi de Polonyalı!” dedi. “Hiçbirinin damarlarında Alman kanı akıyor! Yahudiler kandırıyor onları!” Baron’a göre bu yörede Yahudilerle Polonyalılarından ve kızılardan başkası yaşamıyordu. Hepsi de vurup yok etmeliydi!

Evet, vurmalıydı! Aynı gece çiftliğin büyük samanlığı yandı. Theodor’un adamlarından biri sigara içmişti. Baron gözdağı verdi. Herkese üç yevmiye eksik ödenecekti. Fakat sorgu yargıcı tarla işçilerinden şüphelendiğini söyledi. On tanesini hemen tutukladılar.

Ertesi sabah yüz işçi çiftliğin önünde toplandı. Baron bodrumdan makineli tüfeklerini çıkarttı. Binanın bütün panjurları kapatıldı. Baron yemeğe oturmadı, iştahı kaçmıştı. Öfkeyle on iki yaşındaki Wilhelm’i tokatladı. Gözünün önüne çiftliğinin yakılıp yıkılacağı, oğullarının ağaç dallarına asılacağı, kendisine işkence edileceği geldi. Evden dışarı çıkmadı. Üzerinde giysileri, yanı başında tabancasıyla uykuya daldı. O günden sonra yemeklerine zehir karıştırılacağından korktu. Artık her şeyden korkmaya başlamıştı.

Theodor da aynı binada uyudu. Sadece samanlık yandığı için değil. Theodor sağa sola nöbetçiler dikti, her şeyi denetlemeye başladı. Yaşlı adam zamanla yumuşadı, hayırsever biri oldu. Kiliseye bağışlarda bulundu. Konuşurken sürekli sağına soluna bakındı. Fısıldayarak konuşuyordu.

Artık her türlü öneriye açıktı.

Theodor o günlerde öfkelen-di. Onu şimdi geri mi yollayacaklardı? Ününü yitirecek miydi? Hayır, Theodor Lohse adı bütün gazetelerin manşetinde çıkmalı, hiç kimse onu unutmamalıydı! Ne Berlin’de, ne de Münih’te. Theodor Lohse unutulmayacaktı.

İşçilere meydan okuyup kavga çıkarmalı! Bir çatışma çıkınca da hepsini yok etmeli! Yüz adam... Acaba silahlı mıydılar? Çiftliğin küçük bir cephaneliği vardı. Theodor Lohse adı unutulmayacaktı.

Adamları her gün şarkılar söyledi:

*Hain suçunu kanıyla öder,
Öldür onu, Yahudi grupunu,
Almanya her şeyden üstündür*

Daha az çalıştılar, daha çok talim yaptılar. Tüfeklerle yürüdüler. İşçiler ise açtı. Çocuklarının boyunları inceldi, kafaları büyüdü. Karıları, Theodor'un adamlarını gördüklerinde haykırdı: "Köpekler!"

Havaya ateş açtılar. İşçiler geldi, yüz, belki de iki yüz. Kalın sopalar almışlardı yanlarına. Ellerindeki taşları fırlattılar. Çiftliğe doğru yürüdüler.

Theodor içeri girmelerine izin verdi. İşçiler bağırıp çağırıyorlardı. Eve saldırdılar. Taşlar pencere camlarını kırdı. Pencere-
lere çarşaf germişlerdi. Arkadaşlarının omuzlarına aldığı bir işçi konuşma yaptı.

Theodor ateş etti. İşçi yere yuvarlandı. Bir karışıklık oldu. Binanın büyük kapısına saldırdılar, var güçleriyle yüklendiler, ama boşuna. Kapı üç kilitle sağlamaya alınmıştı. Duvarın üstüne çıkanlar oldu. Fakat karşıdan namlu uçları ışıldadı. İşçiler avluya atladılar. Evden peş peşe ateş edildi.

Ölmekte olanlar inledi, yaşayanlar sustu. Her yere derin bir sessizlik çöktü. Bütün çiftlik koskocaman bir mezar çukuru gibi suskundu. Sıcak güneş avlunun taşlarında ışıldadı. Yükseklerden tarlakuşları haykırdı. Dev bir arı sürekli vınlıyarak

topaç gibi vızıldıyordu. Çok ötelerden bir köpeğin havlaması duyuldu. Köy kilisenin çanları gürler gibi vurdu.

Peş peşe duvarın üstünden atlayıp kaçtılar. İçlerinden otuzu vurulduğu yerde kaldı. Yaralı ve ölü. Kanlar avlunun taşlarında haritalar çizmişti.

Jandarmanın olay yerine gelmesi zaman aldı. Önce oturup biralarını içtiler. Yerdeki kanlar henüz kurumamıştı. Genç sorgu yargıcının çocuksu ince çenesinde küçük bir çukur vardı, ceket yakasında da gamalı haç rozeti.

Gazetelerde haberler: *Tarla işçilerinin kanlı ayaklanması! Teknik Acil Yardım'ın kahramanlığı!* Theodor Lohse kendisini ziyarete gelen gazetecilerle görüştü. Theodor Lohse adı bütün gazetelerde çıktı. Bir hukuk öğrencisi, bir yedek teğmen ayaklanmayı önledi: Theodor Lohse.

Ertesi pazar Teknik Acil Yardım kuruluşunun elemanları bir kermes düzenledi. Beyazlar giymiş çocuklar Berlin cadde-lerinde ketenden yaptıkları kantaron çiçeklerini sattılar.

Theodor kırmızı kanın akışını duydu, binlerce gırtlaktan çıkar gibi haykırışını, binlerce yangından oluşmuş gibi alevlendiğini... Morumsu halkalar üzerinde uçuştı, morumsu topçuklar havada taklalar attı. Kırmızı kan sanki şırıldayarak ruhundan dışarı taşıyor, onu mutlu edip rahatlatıyordu. Kırmızı bir coşkuyla doldu, üstün bir başarı onu yükseklerle çıkardı.

Akşamları ise uçuşan yarasalarla, doğayı kaplayan kurbağa sesleriyle, cırcırböceklerinin konseriyle, bir köylünün kızının çok ötelerden gelen şarkısıyla hüznünlendi. Kızıllaşmaya başlayan gökyüzüyle akşamları ruhu hüngür hüngür ağladı, hüznünlü şarkılar mırıldandı. Böyle akşamlarda kendini Kaiser-Wilhelm'deymiş gibi hissetti, müzisyenlerin çaldığı esmer kızın melodisi kulağına geldi.

Yaşlı baronun Polonyalıların eline geçen Alman topraklarından hüznünlü söz ettiği akşamlarda kendine geldi, uğrunda yola çıktığı davaya olan inancını tekrar kazandı. Theodor çok

uzaklarda bir yerlerde savaş borazanlarının çaldığı duyar gibi oldu, bütün vücudu ürperdi. O bir savaşın ortasındaydı, kavgalar etti, düşmanla çarpıştı. Kutsal toprakları korudu ve baron “vatan toprakları” dediğinde uğruna ölüme gitmeye kendini hazır hissetti. Bu kelimeler yaşlı adamın ağzından hep büyük bir özlemle çıktı. Önce derin bir nefes aldı, hecelerin üzerine basarak konuştu ve sonra iç çekerek yine sustu. Theodor kimi akşamlar karşısında oturan barona, değişimin ardından yok olup gidecek son Alman soylularından biri gözüyle baktı.

Kim zaman ise başka şeyler kafasını doldurdu. Yağmurlu günlerde baronun kütüphanesinde oturdu, *Hafta* dergisinin yayınladığı romanları okudu, büyük adamların fotoğraflarına baktı, kendini daha bir başka hissetti, böyle zamanlarda baronu o kadar önemsemedi, gülünç davranışları olan yaşlı bir adam gözüyle baktı ona, tıpkı çevresindekiler gibi. Ancak kendisini evinde misafir ettiği için de bazı davranışlarını bağışladı, minnettar oldu.

Ne de olsa o günlerde Theodor baronun çevresindeki çoğu kişiden daha hoş tutuluyordu. Tarla işçilerine açılan davada tanıklık yaptı. Sorgu yargıcıyla uzun uzun çene çaldı. Bir Berlin yolculuğunda barona eşlik etti. Tehlike artık geçmişti. Theodor’a sevgi dolu bir ilgi gösteriliyordu. Saldıranların lideri olduğu kabul edilen ağır yaralı bir işçi hastanede hızla iyileştirildi. Yaraları kapandıktan sonra, yemeğinin yanında şarap bile verildi. Savcı onu meskene ve mala tecavüzün yanı sıra cinayete teşebbüs ile suçladı.

Celse sadece yarım saat sürdü. İşçi sekiz ay hapse mahkûm edildi. Savcı aynı akşam Theodor Lohse ve baronla Kaiserhof Lokantası’nda yemek yedi, şarap içti.

Bir hafta sonra Theodor çiftlikten ayrıldı. Baronla vedalaşırken üzüntüsünü gizleyemedi. Yaşlı adamın yakında öleceğini

düşündü. Sonra burada yaşadığı tehlikeli günlerin yanısıra güzel akşamları, kurbağaların haykırışlarını, cırcırböceklerinin konserlerini gözünün önüne getirdi. Yaşlı adamın “vatan toprakları”ndan söz ederken onları nasıl kutsallaştırdığını da unutmadı.

Sonra şarkılar söyleyen elli adamının başına geçerek tren istasyonuna uzanan toprak yolda yürüdü. Theodor onlara ödemeyi Berlin’de yapacaktı. Baron vedalaşırken verdiği paradan o üç yevmiyeyi kesmemişti.

Theodor ise kesecekti.

Kalktı Trebitsch'e gitti. Bir zaferden dönüyormuş gibi karşılandı. Onun öldüğünü mü sanıyorlardı? Bakın ben Theodor, henüz yaşıyorum! Her zamankinden daha canlıyım. Unutulmamıştı. Adı bütün gazetelerde çıktı.

Hüznü dağıldı. Cırcırböceklerinin konserini unuttu, çalışan kızların şarkılarını, yaşlı baronun "anavatan"ını da. Eski planına el attı, hemen Leipzig'e gitti. Ancak bu arada Pfeiffer, Theodor'un yardımını olmadan hapisten kaçmıştı. Bunu Trebitsch gerçekleştirmişti.

Theodor bu fırsatı kaçırdığı için önce üzüldü, fakat sonra çabucak kendini toparladı. Ne de olsa Zange ile Marinelli henüz içerideydi.

Doğruca Münih'e gitti. Fakat yanına çıktığı Deniz Albayı Hartmut'un davranışlarında bir güvensizlik sezdi. Trebitsch çalışmış olacaktı! Theodor onun bıraktığı izleri fark etti.

Nasyonal sosyalizmin komutanları ise Theodor'a başkalarının önünde saygı gösterdiler. Demek ki beni tanıyorlar, diye düşündü. Fakat birçok şeyden haberleri yoktu. Theodor kimi örtüleri kaldırmış, merak uyandırmıştı. İnsanlar kendilerinden geçmiş gibi coşku içindeydiler. Akın akın geldiler. Bir parti vardı karşılarında, gizli bir örgüt değil. Theodor da bunu daha güçlü buldu. Çalışmaları herkese açıktı. Yeraltına inmemişlerdi.

Toplantılara gitti. Herkeste bir coşku vardı. Küçük burjuvanın insanları bir arada yemek yiyip bira içiyor, coşuyordu. Gençlerden oluşmuş hücum birlikleri sert asker adımlarıyla toplantıların yapıldığı salona giriyor, duvar kenarına dizilip hazırola geçiyor, konuşmacılara kalabalığın arasında yol açıp yerine oturana kadar eşlik ediyordu. Dört bin ayak coşkuyla tepiniyor, beyaz üniformalı garsonlar bir masadan diğerine koşuyordu. Ellerde banknotlar hışırdıyordu. Toplantılar panayır havasında geçiyordu.

Theodor gördüklerini kışkırdı. O güne kadar hep gizli çalışmış, içte ve dışta ona pusu kurmuş düşmanlardan gizli hareket etmişti.

Propaganda bürolarına uğradı. Herkes partiye geliyordu! Genç işçiler, üniversite öğrencileri, çıraklar... Bunlar Theodor'un lise öğrencilerinden farklıydılar. Çok inançlıydılar, çok heyecanlıydılar, ateşliydiler. Partiye kabul edilenler sevinçlerinden alev alev yanıyorlardı. "Hitler bir tehlike," diyenler vardı. Adı her gün gazetelerdeydi. Peki Theodor Lohse bir tehlike miydi? Onun adı gazetelerde ne zaman çıkacaktı?

Coşkunun sarhoşluğunda yaşayan büyük adam itaat talep ediyordu. Bu insanlar saftı, olup bitenden habersizdi, fakat hiçbir şeyi tartışmak istemiyorlardı. Onlar için bu gibi şeyler gereksizdi. Führer, bürosundan ayrılırken en az elli kişi onu

selamlıyor, yirmi kişi de hazırda bekliyordu. Her yere otomobille götürülüyordu. Belki o da olup biten her şeyi bilmiyordu, birileri onu öne sürmüş olabilirdi! Fakat artık herkes tarafından tanınıyordu. Theodor Lohse'yi kim selamlıyordu?

Binbaşı Seyfarth pek hoşnut değildi. Nasıl olur da Theodor onu artık önemsemezdi? Theodor ise o güne kadar yapmış olduğu çalışmalara dikkatini çekti. Sonunda sesini yükseltip tehditkâr konuştu. Binbaşı oturduğu yerden ayağa fırladı. Theodor yemin etmemiş miydi? İnsan ettiği yeminden dönebilirdi. Peşinden gelen iki yüz gözüpek genç Theodor Lohse'nin gücüydü. Elliye yakın lise öğrencisi de onun sözünden çıkmıyordu. Küçük, korkak delikanlılardı.

Seyfarth düşünmeye başladı. Bir çıkar yol buldu. Theodor Lohse'ye başka görevler de vermeliydi. İnsanları heyecana getirip onları kışkırtamaz mıydı, çevresinde propaganda yapamaz mıydı? Bu bir çıkar yol değil miydi? Böylece yeni bağlantılar kurulabilirdi.

Theodor düşündü. Peşinden gelen iki yüz kişiyle hep gurur duymuştu. Şimdi ise onlardan korktuğunu fark etti. Ordu ise çok şey vaat ediyordu. Düzenli bir geliri olacak mıydı? Evet, olacaktı. Kendisine asker maaşının yanısıra diğer ödemeler de yapılmaya devam edecekti. Theodor bu öneriyi kabul etti.

Eve döner dönmez aynanın karşısına geçti. Aynadan ona bakan bir önderdi. Onu tek etkileyen karşısındaki insandı. Aynadakine göz kırptı. Ses tonunu denemek için bir şeyler söyledi. Sonra sesini yükseltti, hecelerin üstüne basa basa konuştu.

Reich Ordusu'ndaki görevi için kendine bir plan yaptı. Peşinden gidecek, sözünü dinleyecek adamlar bulmalı, onların öğretmeni, Führer'i olmalıydı. Yüz, iki yüz, bin silahlı adamın yaşamı üzerine o karar verecekti.

Orduya girdi. Bütün formaliteleri bir günde halletti. Ordudaki görevi için beş ayrı yerden tavsiye mektubu verilmişti. Garnizonu Potsdam'daydı. Ona son moda üniforma verdiler. Artık ceketler şıktı, eskiden olduğu gibi daracık değildi. Ordu yeni bir ruha bürünmüştü. Omuzlardan yakalara doğru gümüşü şeritler iniyordu, süngünün ucu da nikel kaplamaydı. Her sabah talim vardı, karşısında iki sıra asker duruyordu. Uzun süredir talime çıkmamıştı, fakat erlerin en ufak kol ve ayak hareketini yine anında fark ettiğini sezdi. Askerlerden hangisinin çizmelerini boyamadığını, namlusunu yağlamadığını, sırt çantasının çarpık durduğunu hemen gördü. Çömelip kalkmalarını emretti. Askerler verdiği emri yerine getirdi. Koşmalarını emretti. Askerler yine emrine uydu. "Hazırol!" diye haykırdı, karşındakiler dakikalarca yerlerinden kıpırdamadı.

Öğleden sonraları ders verdi. Trebitsch'in yazdıklarını askerlerine okudu. Kendinden bazı şeyler de kattı. Arada sırada espri yaptı. Askerler güldü. İçlerinden biraz rahatsız olanı gördü mü hemen eve yolladı. Onlara dostça davrandı. Arada sırada kimini övdü, omzuna bir arkadaş gibi dokundu. Kızlardan söz ettiği de oldu. Her pazartesi sabahı, pazar gününü nasıl geçirdiklerini sordu. Cumartesileri hepsine "iyi pazarlar" diledi. Ceza alan olduğunda gidip yarbayla konuştu. Ceza vermekten kaçındı, gerektiğinde sadece biraz azarlayıp uyarıda bulundu. Cephede savaşmış olanları arada sırada yanına çağırıp onlarla sohbet etti. Bazı akşamlar konferans verdi. Bölüğündekiler onun söylediklerini alkışladı, diğerlerini de coşturdu. Gün geçtikçe daha rahat konuştuğunu fark etti. Bir akşam adamlarına sordu, gerektiğinde kimler onun yanında olacaktı? Genç askerler hep birden ayağa fırladılar. Hepsine de sözlerini tutacakları üzerine tek tek yemin ettirdi. Elllerine para ve dağıtmaları için broşürler tutuşturdu.

Subaylarla pek konuşmadı. Arada sırada orduevine uğradı. Masalarda oturanlar için en önemli konu “dolar”dı. Bir akşam, banker oğlu teğmen Schütz’ün albayı adına döviz poliçesi satın aldığı kulağına geldi. Albayın keyfi yerindeydi, orduevinde oturanlar da neşelendi. Herkes döviz poliçesi almak istedi. Teğmen Schütz herkese temin etti. Bu arada Theodor da bazı poliçelerin sahibi oldu.

Theodor her akşam gazetelerde döviz kurlarını gözden geçirdi.

Sürekli döviz kurlarına baktı durdu. O günlerde şunu sık sık söylemeye başladı: Sermaye büyüyor. Artık yollar ona açılmıştı. Tiergarten semtindeki, kadifeyi andıran çimenlerin ortasında, gümüşü parmaklıkların arkasında, kasılan uşakların hizmet ettiği, duvarlarındaki altın çerçevelerde değerli tabloların asılı durduğu bembeyaz ışıldayan villalara giden yollar... Ancak Theodor'un bu arada neredeyse unutmuş olduğu bir şey vardı: Efrussi herkesten daha güçlüydü. Onun yanında Theodor hâlâ değersiz bir ev öğretmeni idi. Gücün gizemlerine giden yol sermayeden geçiyordu.

O, Theodor Lohse, parayı her zaman sevmişti. İlk işini okul yıllarında yapmıştı. Küçük Berger ölmüştü. Çelenk için sınıf arkadaşlarından üç mark toplamıştı. Çelenge iki mark on fenik vermiş, geri kalan otuz fenigi de cebine atmıştı.

Her zaman tutumluydu. Ancak üniversite ve askerlik yıllarında paraya pek önem vermediği zamanlar da olmuştu. Tre-

bitsch'den aldığı ilk çekleri de alır almaz bozdurup düşünce-sizce harcamış, hemen ertesi gün büyük pişmanlık yaşamıştı.

Şimdi başlayan yeni yaşamında ise yine tutumlu olmaya çalıştı. Kışla dışında sivil giyindi, üçüncü mevkide yolculuk yaptı, indirimli haftalık abonman aldı. Üniformayla dışarı-ya çıkması gerektiğinde hiç tramvaya binmedi, gideceği yere yürüyerek gitti.

Öğleden önce yaptıkları talime ara verdiklerinde, sıcaktan bunalmış askerlerinin yanlarına gelen bir satıcı kadından soğuk limonata aldıklarını gördü. O ise cebinden bir ciklet çıkarıp ağzına attı. Haftada sadece üç gün yemeğin ardından bir puro yakıp birkaç nefes çektikten sonra söndürdü ve cebine soktu.

Zamanla parasının nasıl arttığını gördü. Düşündü, günün birinde Efrussi gibi zengin olduğunda kendine bir Theodor Lohse satın alacaktı!

Kimi gün mağaza vitrinlerinin önüne durdu, bütün poliçelerini satsa kendine neler alabileceğini hesapladı. Arada sırada emlakçılara uğrayıp hoşuna giden evlerin fiyatlarını sordu. Emlakçılar ona çeşitli önerilerde bulundu. Çok pahalı olanları bir kenara ittikten sonra cebindeki paranın yeteceği evleri satın alabileceği günlerin düşünüyordu.

Günlerini böyle geçirirken neredeyse gerçek görevini unutacaktı. O sıralar Theodor, düğün sabahında uyuyakalan bir damada benziyordu. Çevresini dikkatle izleyen gözlerini yabancı hedeflere dikmişti. Kulakları da zamanın fırtınalarını duyamadı. Artık Trebitsch'i görmüyordu. *Ulusal Gözlemci* dergisine de yazı yollamıyordu.

Çoğu günler aç insanların kapısında sıra sıra beklediği bakkalların önünden geçti. Potsdam'da işçiler dükkânları yağmalamaya başladı.

Aynı günlerde kışlada yaşam hareketlendi. Bir mitralyöz bölüğü geldi ve kışlaya yerleşti. Ne kadar kalacaklarını kimse bilmiyordu. Başlarındaki komutanı da kimse tanı mıyordu.

O günlerde pek konuşan yoktu. Kışla sorumlusu albay da bütün gün hiç konuşmadan oturuyordu. Adamın koyu kırmızı derisinin altından mavi damarları görünen ve küçük çantalar gibi yakasına doğru sarkan şişkin yanakları vardı. Akşamları uzun masanın ucunda oturan gençler artık çok sakindi. Aralarında şakalaşmıyor, döviz kurlarından söz etmiyor, sadece gazetelerin politika sayfalarını okuyorlardı.

O günlerde her şey korkutucu bir tören gibiydi. Sanki insanlar sevindirici bir felaketi bekliyordu. Binbaşı von Lübbe bir akşam hava savaşının geleceği üzerine konferans verdi. *Haç Gazetesi*'nde bu konuyla ilgili çıkan bir makaleyi yılda birkaç kez askerlerine okurdu. Yüzbaşılık döneminde de hava savaşları üzerine bir makale yazmıştı. Aradan yıllar geçmişti.

Binbaşı von Lübbe konferasını verirken birçok subay sessizce salondan çıkardı. Sadece gençlerin yerlerinde oturup onu dinlemesi gerekirdi. Binbaşı hava gemisinden söz ederdi, bir zamanlar Kont Zeppelin'in misafiri olmuştu. Konuşmalarında hava savaşlarından çok Kont'un kişiliğini anlatır dururdu.

O akşam subaylar salondan çıkmadı. Artık bu gibi davranışların zamanı değildi. Askeri ve toplumsal görevlerin kesinlikle yerine getirmesi bekleniyordu. Binbaşı nedense Kont'un kişiliğinden değil, yaşadığı dönemden söz etti, o günleri bugünle karşılaştırdı ve dinleyicilerini Alman insanlarının mutlaka birlik içinde yaşaması gerektiği konusunda uyardı. Toplumu zor görevlerin beklediğini de söyledi. Salondaki birkaç kurmay subay da kulak kesilmişti.

İki hafta sonra kışlada bir anı plaketinin açılış töreni düzenlendi. Alay komutanlığı bütün emekli subayları

ve General Ludendorff'u törene davet etti. General davete katılmayı kabul etti. O günden sonra alayda yeni bir dönem başladı. Tüfekler elden geçirildi, yağlanıp temizlendi, askerler tüfekte daha çok talim yaptı. Kışlada sık sık askeri müzik çalındı, eski marşlar yeniden dinlendi. Bu arada kentlerde insanlar açlıktan kırılıyordu. Gazeteler büyük grevlerden söz ediyordu. Fabrika işçileri akşamları yorgun adımlarla sokaklarda yürüdü. Kadınlar kocalarını bekledi. Kocaları eve gelmedi. Ocaklar yakılmadı, yemekler pişirilmedi. Adamlar eve gidip de ne yapacaktı? Meyhanelere uğradılar. Ceplerindeki para akşamları birkaç kadeh içkiye yetti. Sarhoşlar açlıklarını fark etmedi! Sarhoşlar sallana sallana, ayaklarını sürüye sürüye yürüdü. Cadde ve sokaklar insanlara kapatıldı. Polis miğferleri onlara baktı. Camları kırılmış mağaza vitrinlerini örten kepenkler demirden tabut kapaklarını andırıyordu. Tabancalardan çıkacak kurşunlar kanlı anları bekledi.

Theodor'a gizli bir emir geldi: Çabalarını üçe katlamalıydı! Sanki beyninde borazanlar çalmıştı. Artık onun sırası gelmişti. Theodor her şeye hazırды. Bugün veya yarın gerçekleşebilirdi.

Adamlarına haber yolladı. Bütün gençler geldi. Yanlarında Bismarck Birliği'nden yeni dostlar da getirdiler. Ceplerinde ateş etmeye hazır tabancalar vardı. Theodor alayın silah deposundan sorumlu subayına gitti. Emrindeki adamların bütün tüfeklerini temizletti. Süngüler ıslıl ıslıl parıldadı. Gençler kışlada bir gün kaldı. Ellerinde tuttukları yenilenmiş silahlara bakıp çocuklar gibi sevindiler, gözleri ışıldadı. Bazı tüfeklerin önceki savaşlarda kullanılmış, düşman askerlerini öldürmüş olduğunu nereden bileceklerdi? Ellerinde tuttukları tüfeklerin kalın kabzaları genç askerlere güç verdi, kılıcın sapı onları büyüledi. Kimbilir hangi yürekli süvari onu havalarda sallamıştı... Bazılarının çeliği körelmişti, düşman kanıyla... Üze-

rindeki pas lekeleri kan izleriydi. Kılıçlara yapışmış düşman kanı...

General pazar günü geldi.

Aynı gün alay, askeri bando eşliğinde kışlayı terk etti. Ekim güneşi ilkyazı anımsatıyordu. İnsanlar pencerelerden el salladı. Bayraklar dalgalandı. Çocuklar askerlerin peşinden koştu. İnsanlar barış içinde yaşıyormuş gibi mutluydu. Kimileri yoksulluğunu unuttu.

Askerler generalin karşısında hazırola geçti. Alayın yaşlı papazı dualar okudu. Ludendorff'un miğferi güneşte ıslıl ıslıl parıldadı. Subayların göğüslerindeki madalyaların titreyişi hafif bir melodiyi andırdı. Mahmuz şıkırtıları kulağa geldi. Askerlerin nefesinde bir kutlamanın neşesi vardı. Alanın ortasında duran subayların aralarında fısıl fısıl konuştuğu duyuldu. General yüksek sesle şöyle bir güldü. Gargara yapar gibi bir gülüştü bu.

Anı plakentinin sağında duran general üç cümle söyledi. Ağzından çıkan kelimeler sertti. Konuşurken sağ eliyle kılıcının kabzasını kavramıştı. Bir heykeli andırıyordu, giysili bir heykeli.

Konuşması sona erdi, kürsüden indi. Monoklünü gözüne iliştirdi ve Theodor'la konuştu. Ben ona bir zamanlar mektup yollamıştım, diye düşündü Theodor. Aradan çok zaman geçti! Theodor altı ay önce ne kadar toydu! Bugün ise Ludendorff onu tanıyordu.

Gelen gizli emirlerde 2 Kasım günü hazır olmaları istendi. Theodor'un daha üç hafta zamanı vardı. Fakat geceleri gözüne uyku girmedi. Bütün gün ne yapacağı bilemeden sağa sola gitti. Uykusuz geçen gecelerde kafasında tek şey vardı: Güçlü olmak! Fakat nasıl olacaktı, bilmiyordu. Hızlı gelişen olaylar onu hazırlıksız yakaladı, onu aşır geçti. 2 Kasım günü Theodor kim olacaktı? Bir Führer değil bir aracı mı, bir zincirin başı değil diğerlerinin arasında sadece bir halka mı? Her şey boşa mı gidecekti? Görkemli değil, alçakgönüllü bir yaşam sürdürmesi gerekecekti.

Günther, Klitsche ve on sekiz işçi ölmüştü. Çabalayarak geçen altı ayın hiçbir işe yaramayan başarıları... Tanımadığı insanların keyfi yerine gelsin diye Theodor kendini kullandırmıştı, onların amaçlarına alet olmuştu. Niçin yapmıştı bunu? Verdiği kararların ve yaptıklarının tek sorumlusu o olmuştu. Hedefine ulaştığında sevinmiş, yarı yolda kaldığında ise ken-

dini çok mutsuz hissetmişti. Şimdi durup dinlenmenin sırası değildi. Yavaş yavaş da olsa yolunda yürümeye devam edecekti. Bu bir yıl daha sürebilirdi, kollarını dört bir yana uzatmıştı. Hâlâ öğrenmesi gereken şeyler vardı. Gün gelmiş, büyük bir hevesle olayların üzerine gittiğinde onu bir kenara itmişlerdi. Acele etmemeli, yürüdüğü yolda adımlarını düşünerek ve dikkatli atmalıydı. Artık başkalarıyla aynı şeyi yapıyordu: konferanslara katılıyor, konuşmalar yapıyor, broşür dağıtıyordu. Çoktandır Münih'e uğramamıştı. Belki yeni dönem yeni insanlar yaratacaktı, rastlantılar karşısına bir başka Klitsche'yi çıkaracaktı.

Bir yıl daha... O zaman belki zengin olacak, hırslıyla ve çabalarıyla elde edemediklerine parayla ulaşacaktı. Günün çoğu saatini bürosunda geçirdi, gelen mektupları okudu, arada sırada kalktı Trebitsch'in yanına gitti. Hedefine ulaşacağından gayet emin biri gibi yaşadı. Trebitsch ise olayların dışında, kenarda durdu. 2 Kasım'ı hazırlayanlar bu insanlardı, zararsız ve masum. Top sakalıyla ağırbaşlı bir düşünce insanını, her şeyden habersiz bir bilimadamını andırıyordu. Nasıl Theodor kışlada karşında duran askelerin en ufak hareketini seziyorsa, Trebitsch de çevresinde olup biten her değişikliği hemen fark edebilen biriydi. İşçilere başka yöntemler kullanarak davranılması gerektiğinden söz etti. Theodor düşündü, belki gelecekte sol radikalizmi ele geçirmek istiyorlardı. Amaca ulaşmak için dikkatli hareket etmeli, yavaşça yaklaşmalı, hiçbir zaman karşısındakine meydan okumamalıydı.

Kendini tehlikeli gelişmelerin ortasında bulan Theodor, başkalarıyla arasında köprüler kurma arzusundan vazgeçmemişti. Bir zamanlar ettiği yeminin çekici ve etkileyici sözlerini yavaş yavaş unutmuştu; ilk günlerde verdiği gözdağı da aradan geçen aylarda etkisini yitirmişti. Ona ne olabilirdi? Önündeki yol

tehlikeliydi. Karşı tarafa ulaştığında bu tehlike devam edecek miydi? Hayır, buradakilerin içine girmek, onları kavramak daha kolaydı. Onların daha dürüst olduğuna inandı. Bu taraftakilerde bencillik, mesleki ve parasal sorunlar, eş ve çocuk önemli bir rol oynuyordu; diğer tarafta ise Goldscheider'ler, çarmıha gerilmişler, daima merhametten ve İncil'den söz edenler vardı.

Tehlikenin az olduğunu sezdi. Ona hep bir kapı açıktı; tek başına bazı şeyler denemeye karar verdi. Kime hesap vermesi gerekiyordu? Kim onu suçlayabilirdi? Bütün sorumluluğu üstlenecekti. Başarısına inandığı girişimleri başkalarından gizlemek olağan değil miydi? Evet, bu riske girebilirdi.

Sosyalizm neydi? Sadece bir kelime. İnanmak zorunda değildi. O bugün neye inanıyordu? Öteki tarafta değerini bilenler kendisine kucak açıyordu. Perde arkasında oynananları biliyordu.

Uykusuz gecelerde planlarını hazırladı ve hedefini gerçekleştirmek için adımlarını attı. Theodor'un yitirecek zamanı yoktu. Fakat ilk adımlarını temkinli atmak zorundaydı.

O bir hain miydi? Hayır, değildi. Sadece biraz sağa sola kulak kabartacak, muhbirlerini denetleyecekti. Her şeye çok kafa yormasına gerek yoktu. Uzun uzun düşünmek, insanı kararından döndürebilirdi. Theodor'un yitirecek zamanı yoktu.

Gazetelerde her geçen gün daha ateşli haberler çıkmaya başladı. Saksonya'da maden işçileri greve gitti. İşçileri taşıyan trenlerin durdurulduğundan söz edildi.

Kışlada askerlere hazır olmaları emredildi.

Theodor'un zaman içinde şüphelendiği ve kendisine güvenmediği için görev vermediği muhbirler arasında Benjamin Lenz de vardı. Bu adam hem Trebitsch'e, hem de Theodor'a rapor vermiş, her ikisinden de para almıştı. Theodor onun ev adresini biliyordu.

Benjamin Lenz, Lodz doğumlu bir Yahudi'ydi. Savaş yıllarında ordunun keşif ve haber alma bölümünde casus olarak görev yapmıştı. Yüzü onun nasıl biri olduğunu ele veriyordu: Elmacık kemikleri neredeyse göz çukurlarına gölge yapıyordu, gür kaşları hafif çıkık alnına doğru yükseliyordu. Kara gözleri sanki bir vadinin dibinde gizlenmiş küçük noktalardı. Derinlerden gelen bu bakışların nereye yöneldiği pek anlaşılmıyordu. Çenesi kısa ve geniş, burnu basıktı. Altındaki tıknaz vücuduna çok uyan bu baş, dar ve düşük omuzların arasından yükselen ince bir boynun üzerinde duruyordu. Benjamin Lenz'in bilekleri ince, titreyen parmakları uzundu.

Vatana dönen orduyla Almanya'ya gelmiş, kısa aralıklara birçok kentte yaşamıştı. Cebinde ordu makamlarının tavsiye mektupları vardı. Doğu ülkelerinden sızan kötü niyetli kişilerin peşinde dolaşan polisler onu gördüklerinde göz kırpmıyordu. Onların güveninin tadını çıkaran Lenz panayırarda balmumu müzesinde tahsilat yapıyor, dönme dolabın yanındaki later-nayı çalışıyor, yabancı konsolosluklara sahte raporlar yolluyor, devlet dairelerinden mektup kâğıtları ve mühürler çalışıyor, Yukarı Şilezya'da muhbirlik yapıyor, bir süre tutukların yanında hapse giriyor, anlattıklarını dinliyor ve zirveye çıkacağı günü bekliyordu.

Theodor'un amacı bu Benjamin Lenz'den yararlanmaktı. O Avrupa'dan nefret ediyordu, Hıristiyanlıktan, Yahudilerden, monarşiden, cumhuriyetten, felsefeden, siyasi partilerden, ülkülerden ve uluslardan. O güçlülere hizmet ediyor, onların zayıf ve kötü yanlarından, şeytanca davranışlarından ve zayıflıklarından yararlanıyordu. Onlara yararlı olmaktan çok onları kandırıyordu. Avrupa'nın budalalığından nefret ediyordu, zekâsından da. O politikacılardan, gazetecilerden, güçlü olabilmek için her türlü şiddet ve olanaktan yararlananlardan daha zekiydi. Gücünü onlara göstermek için değişik yollar deniyordu. Kimi örgütleri siyasi rakiplerine ispiyonluyor, Fransız elçisine yalanlarla gerçekleri harmanlayıp bilgi veriyordu. Yalanlarına kanıp yeni gaddarlıklar planlayan kişilerin inanç dolu bakışlarıyla mutlu oluyordu. Burnu büyük diplomatların budalalıkları, gizli görevler yaptıklarını sanan değersiz memurlarla vahşeti seven gamalı haçlıların kimi çocukça davranışları da onu sevindiriyordu. Kim olduğunu anlamalarına seviniyordu. O hemen hemen hiç yanılmıyordu. Klitsche'nin öldüğünden ve yerine bir başkasının geçtiğinden haberi yoktu. Uzun süre başarıyla uyguladığı yöntemini yeni

gelene de uygulamak istedi, ancak Theodor'un farkına varması üzerine bir süre şüpheli duruma düştü. Kısa süre sonra o günleri atlatmayı başardı. Gerçek olmayan belgelerle Trebitsch adına görev yaptı, hatta çalışmalarıyla onu da aştı. Pek akıllı olmayan küçük muhbir rolünü hep başarıyla oynadı. Kendine verilen görevleri anlamamış gibi yapıp birkaç kez anlattırdı. Karmaşık görevleri hep reddetti. Zekâsı sınırlı, kendini bile zor anlayan bir insan rolünde başarılı oldu.

Ve sabırla beklemeyi bildi.

Şu anda uyuklamakta olan çılgınlık, onun beklediği günde bir yanardağ gibi patlayıp bütün Avrupa'ya yayılacaktı. Karmaşanın büyümesi için çabalarını artırdı, kan görmek, adam öldürmek isteyenlerin kafasını daha çok karıştırdı, birini ötekine, ikisini bir üçüncüsüne ispiyonladı. Para kazansa da yaşamını bakımsız bir otelin küçük odasında sürdürdü. Yemeklerini ne olduğu belirsiz mahzen lokantalarında dilenciler ve küçük hırsızlarla beraber yedi. Bütün parasını üç kardeşiyle yaşlı babası için biriktirdi. Babasının Lodz'da küçük bir berber dükkânı vardı. İki kız kardeşine başlık parası gerekiyordu. Kazancının önemli bir bölümü ise kimya yükseköğrenimi gören erkek kardeşine gidiyordu. Onun günün birinde kendi fabrikasını açmasını arzuluyordu. Benjamin onunla hiç buluşmadı. Lodz'daki babasına da bir gün olsun mektup yazmadı. Boş zamanı yoktu Benjamin Lenz'in. Bütün gün çalışmak zorundaydı.

Theodor'un ona görev vermemesinin gerçek nedeni Benjamin'in fazla akıllı olmasıydı. Onun Yahudi olması da onu rahatsız etmişti. Her yerde koku alan bir av köpeği gibi Theodor da karşısındaki Yahudi'nin kendinden üstün olduğunun çabuk farkına vardı.

Lenz kararlaştırdıkları saatte gelmedi. Yarım saat gecikti, Theodor'u bekletti. Kendisine gereksinimi olan herkesi bekletirdi. Theodor'un isteğini yerine getirmeye de karşı çıktı. Theodor Lohse'yi diğerleriyle bir araya getirmek mi? Yoldaş Trattner'le buluşturmak mı? Onu tanıyorlardı, Theodor'un portresini görmüşlerdi. Klaften onun birkaç tablosunu yapmıştı. Hepsi de gerçeğe uygundu.

Theodor bu arada Klaften olayını unutmuştu. Sonucun memnun edici olup olmadığını sordu. "Kesinlikle olmadı," dedi Lenz. Genç suikastçı Thimme'nin bir polis ajanı olduğu ortaya çıkmıştı. Goldscheider de hastaneye yatırılmıştı. Ressam Klaften bu arada ünlenmişti. Theodor'un portresiyle bir sergide ödöl almıştı. On beş dakika sohbetin ardından Benjamin Lenz isteklerini reddetmedi. Acaba karşısındakinin aklını mı okuyordu? Theodor bir dost olarak gelecekse geçmişte olup biten bazı şeyleri unutabilirdi.

Sonra yolları ayrıldı.

Potsdam Meydanı'ndaki kafede üç adam oturmuş aralarında sohbet ediyor, havadan sudan konuşuyorlardı. Fakat birbirlerinden şüpheleniyorlardı. Sözleri kimi zaman boğazlarına tıkanıyor, korkuyla dilleri tutuluyordu. Yan masada Benjamin Lenz oturmaktaydı.

Theodor pişman oldu. Geç kalmış sayılırdı. Bu kadar zor olacağını hiç düşünmemişti. Ona yardım eden yoktu, bir şeyler yapmalı, adım atmalıydı. Eskiden olduğu gibiydi; uzun yıllar önce okul sıralarında otururken, ezberlediklerinden başka bir şey söylemesi gerektiğinde de hep acı çekerdi. Kafede gürültü vardı, komşu masalardan yüksek sesle konuşmalar, fincan tıkırtıları geliyordu. Fakat Theodor kendini bir sessizliğin ortasında hissetti. Az sonra dışarı çıktığında yine canlandı. Her sözcüğüne kulak kabartan ufak tefek iki adamın arasında yürüyordu.

İkiyüzlülük yapmadı, gerçeği söyledi. Duygularını gizlemedi. İsteseydi bazı şeyleri inkâr edebilirdi veya inandırıcı bir itiraf da uydurabilirdi. Fakat onun gerçek nedenleri daha inandırıcıydı.

Hoşnut olmadığını söyledi, çevresini bir güvensizliğin sarıdığını anlattı. Hırsının onu hep ileri sürüklediğini de itiraf etti.

Sonra bürosunda otururlarken sırlarının üzerindeki örtüyü de kaldırdı.

Vedalaştıklarında saat geç olmuştu. Potsdam'a giden trene bindi, akşam gazetesinin sayfalarını karıştırdı. Bir an başını gazeteden kaldırdığında Benjamin Lenz'i gördü. Theodor Lohse'nin karşısında oturuyordu.

Potsdam akşamında yürüdüler. Akşamın loşluğunda tarihi sokaklar ona alışılmamış geldi. Theodor nereye gittiklerini bilmiyordu, sanki Benjamin onu bir yere götürüyordu. Benjamin Lenz 2 Kasım'dan söz etti, ihtilallere inanmadığını söyledi. Belki küçük bir huzursuzluk olurdu, biraz kan akardı, fakat bunlar öyle üzerinde durulacak şeyler değildi. O günlerde Almanya için olağan sayılmalıydı, neredeyse her hafta bir yerlerde benzeri huzursuzluklar oluyordu.

Benjamin Lenz şimdi onunla konuşurken söylediklerinde belki gerçekten dürüsttü...

Melankolik bir akşamdı. Gökyüzünü morumsu ve sarı ışıldayan bulutlar örtmüştü, akşam rüzgârı okşar gibi yüzüne dokunuyordu. Theodor istasyon caddesinde, ayaklarını hışırdayan kuru yapraklar arasında sürüye sürüye yürürken Baron von Köckwitz'in tarlalarında gezindiği akşamları anımsadı, duygulandı.

Theodor yanında yürümekte olan Benjamin Lenz'den ona doğru bir cana yakınlığın estiğini fark etti. Konuşmaya başladı,

bazı şeylerden açık açık söz etti, Trebitsch'i eleştirdi, kendisine çok nankörlük edilmiş olduğunu da söylemeden geçemedi. Lohse gibi yetenekleri olan bir adamın Reich Ordusu'nda ne işi vardı?

Onun gibi birisinin Reich Ordusu'nda ne işi mi vardı? Benjamin Lenz'den gelen yanıt Theodor'u canlandırır gibi oldu. Onu kim bir kenara itmişti? Bunu öğrenmeliydi. İnsan düşmanını yakından tanımalıydı.

Ah, bu Lenz ne çok şey biliyordu! Benjamin Lenz'le arasını iyi tutmalıydı.

Theodor hakkında da her şeyi biliyor muydu? Evet, o çok şey biliyordu. Acaba Klitsche olayından da haberdar mıydı? Evet. Anlattı:

“Siz boş yere kan dökmediniz, Teğmen Lohse. Başkaları cesetlerin üzerinden kolayca yürür, bir ülkü uğruna veya doğuştan katil ruhlu oldukları için. Siz ise Bay Lohse, siz bir ülkeye inanmadığınız gibi ne doğuştan katilsiniz, ne de politikacı. Sizi ele geçiren mesleğiniz. Siz onu seçmediniz. Siz bir zamanlar sahip olduğunuz yaşamınızdan, elinize geçen paradan ve toplumdaki yerinizden memnun değildiniz. O günlerde kişiliğinize uygun şeylere el atmanız, onları kendinize kazandırmanız gerekirdi.”

Theodor'un eski yaşamını sürdürmesi gerekirdi. Yan yollara sapmaktansa pek önemsenmeyen küçük biri olarak yoluna devam etmeliydi. Yaşamından memnun bir ev öğretmeni olarak Efrussi ailesinin yanında kalsaydı çok iyi olurdu.

O melankolik akşamda Bayan Efrussi gözünün önüne geldi. Otomobilde koluna dokunan yumuşak kolu, gülümseyişi...

Sonunda gücün olduğu yol hep ona ve onun gibilere uzanıyordu. Şu muhbir Benjamin Lenz ne kadar da doğru söylü-

yordu. İnsanın yaşamında kimi akşamlar vardır, diye Theodor düşündü, ki böyle akşamlarda insan kendisini saran bütün büyülerden kurtulmak, iyi yürekli biri olmak zorundadır.

Sonra Günther'i anımsadı. Nişanlısına âşık Günther'i... Gözlerinin altı morarmış, çenesi parçalanmış, dudakları gerilmiş yüzünü...

Akşamın karanlığında kaybolan trenler özlemle uzun uzun düdük çaldı. Üzerinde kararmaya başlayan gökyüzü barış doluydu.

Theodor, Benjamin Lenz'le yürümeye devam etti. Bu adam belki de bir dosttu.

Theodor, o senin silah arkadaşın. Zekâsıyla sana çok yararlı olabilir. Birlikte birçok başarı elde edebilirsiniz. Lenz'den başka bir yol arkadaşın olabilir mi? Hayır, sadece Benjamin Lenz, dedi Theodor Lohse kendi kendine.

Sonsuzluğa gidermiş gibi uzanan yolda yürümeye devam ettiler. Aralarındaki yatıştırıcı suskunluk dostluklarının simgesiydi. Az sonra vedalaşırken uzun uzun el sıkıştılar. Bu, sessiz bir anlaşmanın imzalanması demekti.

O akşamdan sonra Benjamin Lenz Theodor'un Potsdam kışlasındaki Berlin bürosuna hemen hemen her gün uğradı. Bismarck Birliği'ndeki üyelere kaç tüfek dağıtılmıştı? Marinelli'nin hapisten kaçması daha önceden planlanmış mıydı? Kuryeler Leipzig'den Münih'e kaç kez gitmişti?

Benjamin bütün bunları biliyordu. Theodor'un anlattıklarından çok daha fazlasını biliyordu. Onu başkalarıyla tanıştırdı. Theodor, Münih'te tanıştıklarının arasında kendisine yabancı olmayan yüzler gördü. Yukarı Şilezya'daki savaşta yaralanan Klatko'yu, asker kaçağı Triesteli Conti'yi, Breslau'dan başçavuş Fritsche'yi, eski polis Glawacki'yi, Schleswig-Hollstein'dan mücellit Falbe'yi...

Bir hafta boyunca toplantılara katıldı. Sigara dumanı dolu loş salonlarda, sesleri derin mezarlardan gelirmiş gibi bağırان bitkin insanlarla yan yana durdu. Gözlerinin titreşen bakışlarını, çökmüş avurtlarını, kemikleri çıkmış ince boyunlarını,

kanı çekilmiş ellerini, etsiz parmaklarını gördü. Dişleri dökülmüş ağızlarını örtmeye çalışan karmakarışık bıyıklarını, sargılarla kaplı yaralı çıplak kollarını da... Dağınık saçlarını şöyle bir taramış, sarkık etleri üzerine paçavrayı andıran giysiler geçirmiş, kurumuş boyunlarını heyecanla ileriye doğru uzatan kadınları da... Kucaklarındaki kafaları kocaman çocuklarını sütsüz memelerine dayamış anneleri, bukleli saçları geniş alınlarının üzerine düşmüş, çalışmaktan yorulmuş, gözleri çukura kaçmış, fakat yine de atılğan sarışın delikanlıları da... Ayaklarında ucuz kaba ayakkabılar, dudakları kıpkırmızı boyalı, erkek aradıkları belli, ikide bir çılgılık atan genç kızları da... İçki içtiklerini gördü, konuştukları lehçeyi anlamadı, yanından geçen biri omzuna çarptığında başını çevirip anlamsızca güldü. Çevresindeki insanları tanımadı, yüzleri ona yabancıydı, kendi dünyasından değillerdi. Onlara acımadı. Çile çektiklerini fark etti, fakat niçin çile çektiklerini anlayamadı. Belki içlerinden biriyle konuşabilseydi sorunlarını öğrenirdi, ancak bu kalabalığın amacı neydi, ne yapmak istiyorlardı? Çevresinde her şey sallandı ve döndü. Bu insanların nasıl sevdiklerini bilmiyordu, nasıl ağladıklarını da. Ceplerinden çıkardıkları kuru ekmekleri iri parmaklarıyla bölüp, aç ağızlarına tıktırdıklarını gördü. Fakat damakları yediklerinin tadını alıyor muydu, bilemedi. Keyifle bağırırken sanki gözdağı veriyorlardı, öfkeyle haykırırken de.

Sevmedi bu insanları. Theodor Lohse korktu onlardan. Korkusundan nefret etti. “Teğmen Lohse,” dedi Benjamin Lenz, “uğurlarında hizmet verdiğiniz sandığınız Alman halkı işte bu, orduevlerindeki subaylar değil!” Benjamin Lenz seviyormuş gibiydi. Böyleydi Avrupa. Halkı askerlerle üniversite öğrencilerinden ibaret sananlar vardı. Avrupa’da halkı olmayan uluslar vardı.

Benjamin Lenz kalktı, Trebitsch'in yanına gitti ve ona Theodor Lohse'deki değişikliği ve ihaneti anlattı. Duyduklarını başkasına anlatarak Benjamin Lenz de Theodor'a ihanet etmişti. Konuşmasının sonunda Trebitsch'in dikkatini çekti: Lohse birkaç gün sonra silah depolarının nerede olduğunu, Marinelli'nin nasıl hapisten kaçırıldığını başkalarına anlatabilir, Reich Ordusu'ndaki görevinden ve Bismarck Birliği'nin silahlarından da söz edebilirdi.

Benjamin Lenz mutluydu. O akşam aldığı paraları bir zarfa koydu ve kardeşine yolladı.

Benjamin Lenz o günleri ne kadar da seviyordu. İçinde yaşadığı, aralarında büyüdüğü insanları, sırlara ulaştığı, güce ve paraya sahip olduğu, mutlu ve nefret dolu anlar yaşadığı o günleri. Dikkatli gözleriyle Avrupa'nın kanını içti, zayıf duyan kulaklarıyla silahların patlamasını, şiddetin ulumasını, ölmekte olanların son iniltisini ve ölülerin fısıldayan suskunluğunu duydu.

Benjamin'in çevresinde yetismekte olanlar olgunlaşamadı, sararıp soldu; olgunlaşanlar ise birbirinden nefret etti, iyiler ve iyilik yok olup gitti, yenidoğanlar kurudu, kamburu çıkmış yaşlılar caddelerde ayaklar altında çiğnendi, kadınlar hasta vücutlarını, kaldırımlarda oturan dilenciler sakatlıklarını sattı, zenginler ceplerindeki banknotlarla şişindi. Makyaj yapıp süslenen delikanlılar sokaklarda para kazandı, ölüleri andıran hasta işçiler ayaklarını sürüye sürüye fabrikaya gitti, insanlar meyhanelerde sarhoş oldu, caddelere döküldü, ulur gibi hay-

kırdı, yok olup gitmeden önce son sevinç çılgınlıklarını attı. Hırsızlar tedbiri bir kenara bıraktı, çaldıkları şeyleri gururla sağa sola gösterdi, haydutlar ve yağmacılar gizlendikleri köşeleri terk edip ortaya çıktı, işlerini herkesin gözü önünde sürdürdü. Yolda yürürken fenalaşıp yere yığılanın yardımına kimse koşmadı, yanına sokulan da üzerindeki ceketini çaldı; fakir evlerinde hastalıklar kol gezdi, kirli avlulara, karanlık odalara girdi; karnı tok olanlar daha da güçlendi, paralarını bol keseden harcadı; açlardan korktular, daha da gaddarlaştılar, ellerindeki mal mülk her geçen gün değer kazandığı için de daha çok gururlandılar. Işıklar içindeki salonlarda şampanyalar içtiler, hızlı otomobillerini alışveriş için keyifle dükkândan dükkâna sürdüler; tekerlerinin altında yayalar öldü, şoförleri daha çok gaza bastı; mezarcılar greve gitti, maden işçileri de çalışmayı bıraktı; bakkal dükkânlarının ışıldayan vitrinlerinin önünde duran kavruk yüzlü, ince boyunlu, gözleri çukura kaçmış insanlar özlemle içerideki yiyeceklere baktı, yırtık pantolon ceplerindeki güçsüz yumruklarını sıktı.

Parlamentolarda üstünkörü konuşmalar yapıldı. Bakanlar işleri memurlarına bırakmıştı. Savcılar saldırı grupları oluşturdu, yargıçlar toplantılara baskınlar düzenledi. Nasyonalist konuşmacılar oradan oraya gidip boş sözlerle insanları kandırdı. Kurnaz Yahudiler sağa sola para saçtı, fakir Yahudiler dayak yedi. Kilisenin din adamları işlenen cinayetlere karşı çıkmadı. İnsanlar katoliklere şüpheyle yaklaştı. Partiler yandaşlarını yitirdi. Yabancılar duyulan nefret arttı.

Yabancıların yüzüne tükürüldü. İnsanlar köpek ve beygir eti yedi. Öfkeli kalabalıkların saldırısından çekinen memurlar devlet dairelerinde gülümseyerek tel örgüler arkasında oturdu, sağa sola emirler verdi. Öğretmenler açlık ve öfke yüzünden öğrencileri dövdü. Gazeteler düşmanın dehşet saçtığı yalanını yaydı.

Subaylar kılıçlarını bile di. Lise öğrencileri ateş etti. Üniversiteliler silah çekti. Polisler kurşun sıktı. Küçük çocuklar silahlarla oynadı. Bütün ulus ateş etmeye başladı.

Benjamin ise asık suratların, sakat kol ve bacakların, işkenceden kamburlaşmış sırtların, sıkılı yumrukların, ateşe hazır tabancaların, ırzına geçilmiş annelerin, cüzzamlı dilencilerin, sarhoş vatanseverlerin, köpüklü bira bardaklarının, şıkırdayan çizme mahmuzlarının, kurşunlanmış işçilerin, kan kaybından ölenlerin, açık mezarların, üstü aceleyle örtülmüş mezarların, parçalanmış para kasalarının, demir copların, şakırdayan kılıçların, tınlayan madalyaların, törenlerde gururla yürüyen generallerin ve ışıldayan miğferlerin arasında yaşadı.

Ah, ne kadar da hoşuna gitti Benjamin Lenz'in böyle bir yaşam! İçinde yaşadığı insanlardan nefret etti, onlara da nefret aşıladı. Acımasızlığı gördü, toplumun çürüyüşünün ilk adımlarını sezdi. Birbirlerine düşecekleri, birbirlerini yiyecekleri ânı bekledi. Benjamin o günü görecek ti. Çok seviyordu Theodor'u, başkalarının nefret ettiği o Avrupalıyı. Korkak ve gaddar, beceriksiz ve sins i, hırslı ve yeteneksiz, para sever ve hoppa, Tanrı'ya inanmayan, gururlu ve aşağılık, tekmelenen ve hırsını yitirmeyen şu Theodor Lohse'yi ne kadar sevdi! Tam Avrupalı bir genç adamdı, milliyetçi ve bencil, inançsız ve sevgisiz, kana susamış ve dar kafalı. O genç Avrupa'ydı.

20 Ekim'de, gece saat 11'de Marinelli hapisten kaçırıldı. Dışarıda onu bekleyen bir otomobille Berlin'e götürüldü. Şoför aldığı emre uygun olarak Marinelli'yi Potsdam'daki kışlada kalan Theodor Lohse'ye teslim etti. Theodor onu bekliyordu. Ertesi sabah üzerine bir asker üniforması geçirilen Marinelli kışlada kalacaktı. 21 Ekim günü Benjamin Lenz geldi, Marinelli'yi selamladı. Sonra hep birlikte, bir bankada memur olarak çalışan Rus Rastschuk'un yanına gittiler.

Theodor onunla konuşmaktan keyif aldı. Hep birlikte likör içtiler. Rastschuk iriyarı, güçlü kuvvetli biriydi, küçük meyhaneyi neredeyse tek başına dolduruyordu. Alçak sesle konuşmasına karşın Theodor söylediklerini rahatça anladı. Garsonun sanki çağrılmış gibi hemen olduğu yerde dönüp masalarına gelmesi için Rastschuk'un ona ara sıra şöyle bir bakması yetti. Theodor Rus'u mükemmel buldu.

Benjamin Lenz, Marinelli'nin hapisten kaçırılışını ve şimdi kışlada nasıl saklandığını anlattı. Ancak böyle şeylerden söz etmesi Theodor'un hoşuna gitmedi. Hatta Benjamin'in ikide bir konuşmasını kesip kendisinden onay beklemesi Theodor'un canını sıktı. "Öyle değil mi, Bay Lohse?" diye Benjamin yüksek sesle sordu. Theodor sustu, sesini çıkarmadı.

Kimdi bu Rastschuk? Bolşeviklere karşı saldırıya geçmiş Beyaz Ordu'nun muhafızlarından biri olduğunu hem Lenz söylemişti hem de Rastschuk'un kendisi. Fakat Theodor onlara inanmadı. O anda pek umursamamıştı ama sonradan kaygılandı. Theodor sık sık Benjamin'e eşlik etti. Şimdi o en önemli yoldaşydı.

Benjamin'in bir planı vardı: Theodor Lohse diğerlerinden 2 Kasım'la ilgili ön hazırlıkların haberini alacak ve öğrendiklerini örgüte aktaracaktı. Fakat bunu yapmak için bazı koşullar öne sürecekti. Theodor Lohse bu önemli bilgilerin karşılığında ne alacaktı? 2 Kasım başarıya ulaştığında önemli bir mevkiye getirilecekti. Şu an tehlike altındaydı ve 2 Kasım'a daha iki hafta vardı.

Çevresindekilerin güvenini kazanmak için gelen gizli emirleri onlarla paylaştı.

Theodor Lohse'ye değişik emirler geldi. Münih'teki dostlarından da mektuplar. Önemsiz görünen şeyler vardı bu mektuplarda: Alfred ayın ikisinde Paul'ü alacak. Fakat bunun anlamı başkaydı: *Berlin polisi Reich Ordusu'ndan yardım alacak.* Veya: Eski dostumuz Victoria ile nişanlandı. Gerçek anlamı ise: *Reich Ordusu'ndan sorumlu bakan, örgütlerin çalışmaları onayladı.* Veya: Martin bir haftalığına çocuklarının yanına gidiyor. Yani: *Marinelli Bismarck Birliği'ne gitti, onlara Theodor'un selamlarını ve emirlerini götürdü; gençler 2 Kasım günü üniversitede hazır bekleyecek.*

Mektupları Theodor'dan alan Lenz onları Rastschuk'a götürdü.

Bunun karşılığında Theodor, sivil koruma muhafızlarının Saksonya'dan Berlin'e gelmek için yola çıktığını öğrendi. Potsdam'da hiçbir şeyin planlanmamış olduğunu, Berlin'de yüz elli polisin komünist işçilere katıldığını da.

Kulağına gelen bu gibi haberleri Münih'teki dostu Seyfarth'a ilettili. Mektubunda şunları yazdı:

“Buluşabilseydik sana daha başka haberler de vermek isterdim. Her şeyi mektuplara yazmaya üşeniyorum. Çok meşgulüm şu sıralar.”

Bunun üzerine üniversite öğrencisi Kamm Berlin'e gitti.

“Genç Kamm'ı sana yolluyorum,” diye yazdı Seyfarth. “Ona Berlin'i göster. Daha önce hiç gelmemiş oralara.”

Theodor, Kamm ve Benjamin Lenz Berlin'in sokak ve caddelerinde gezindiler. Kamm'ın cebindeki parayı harcadılar. Dans sarayında ve Kaiser-Wilhelm barında içkiler yuvarladılar. Theodor orada eski dostlarıyla karşılaştı, hep birlikte çok eğlendiler.

Sonra geç oldu, kafeler, salonlar, dans sarayı kapılarını kapattı. Sokak köşelerinde kulaklarına bir şeyler fısıldayan tuhaf adamların peşinden gizli kumarhanelere gittiler. Sigara dumanından göz gözü görmeyen odalarda sadece banknotların ve iskambil kâğıtlarının hışırtısını, arada sırada fısıldaşan, gülüşen insanların sesini duydular.

Theodor, Kamm ve Benjamin kumar masasının az ötesindeki rahat koltuklara oturdular. Kamm'ın cebindeki para bitmişti. Yol parasını Benjamin'den borç aldı.

Ancak trende üçüncü mevki biletine yetecek kadar para alabildi.

“İnsan mütevazı olmalı,” dedi Lenz.

Sonra başka konulara geçtiler.

Lenz, 2 Kasım'dan sonra Theodor Lohse'nin çok yoğun biçimde "reklamının" yapılması gerektiğini söyledi. Bütün ulusal gazeteler ve dergiler ondan söz etmeliydi. Kenti ve vatani kurtarmış olduğu öne çıkarılmalıydı. Bu yapılmazsa Theodor'un yetenekleriyle başkalarına katılma tehlikesi vardı.

"Fakat ikinizi de daha önce yok edebilirler," diye mırıldandı Kamm ve cebinden çıkardığı bir parça geyik derisiyle tırnaklarını temizledi.

"Bir denesinler bakalım!" dedi Lenz ve gülümsedi.

Sonra cebinden aldığı Saksonyalı koruma muhafızlarının yürüyüş planını gösterdi.

Lenz ve Theodor, Kamm'ı tren istasyonuna götürdü.

Kamm kompartımanın penceresinden onlara el salladı.

"Seyfarth'a selamlar!"

"Paul'ü unutmayın!" dedi Kamm da.

Lenz Theodor'a veda edip tek başına yürüdü. Koşa koşa işe giden kızların arasından geçti, köşebaşlarında bekleyen mak-yajlı kadınlara çarptı. Sanki gece uzaklaşırken onları burada unutmuştu.

Benjamin Lenz, Rastschuk'a uğradı. Yürüyüş planını çabucak değiştirdiler. Lenz cebindeki orijinali Kamm'a vermişti.

"Namuslu çalışmak zorundayız!" diye mırıldandı Benjamin Lenz.

Dr. Trebitsch 2 Kasım'dan birkaç gün önce ortadan kayboldu.

New York'taki amcası Artur onu ziyarete gelmişti. Amerika'da bir gemi şirketinin acentalığını yapıyordu. Konuşurken sık sık "Well," diyor ve alt dudağını ileri çıkarıyordu. Parasını hep pantolon cebinde taşıyordu. Çok parası vardı yanında, Alman parası. Dolar harcamalarını ise çeklerle yapıyordu.

Avusturya doğumluydu, askerlik öncesi yoklama heyetinden kaçmıştı. Aradan otuz yıl geçmişti. Bu arada Artur'un saçları dökülmüştü.

Oğulları ve kızları vardı. Oğulları askerlik görevini Amerikan ordusunda yapmıştı. Yürekli gençlerdi. Babalarının kaçarak Avusturya ordusuna vermediklerini onlar Amerikan ordusuna vermişti.

Trebitsch'in amcası Artur duldu. Avrupa'ya en son yirmi yıl önce gelmişti. Soyadı Trewith idi.

Yeğeninin sakalına çok şaşırdı. Uzun uzun ve yüksek sesle güldü. Geceleri yatağa girerken yanına hep iki kız aldı.

Bir ara Trebitsch'e sordu, onunla Amerika'ya gitmek ister miydi? Onun gibi birinin ne işi vardı Avrupa'da? Buralar artık kokuyordu, çürümeye başlamıştı. Avrupa şimdi bir cesetti.

Trebitsch, "Evet!" dedi. Amcası hemen New York'a bir telgraf çekti. Sonra Amerikan Konsolosluğu'na gittiler. Konuşurken elini cebinden çıkardı, oradakilere nazik davrandı.

O günden sonra yeğenini sevmeye başladı. Artur Trewith sık sık duygulandı, gözleri buğulandı. Onu beşiğinde görmüş olduğu günleri anımsadı. Şimdi ise karşısında uzun boylu, saçları kızıl-sarı, top sakallı, rahibi andıran bir adam duruyordu.

Kardeşi Adolf ölmüştü. Baldızı da artık hayatta değildi. Bütün Avrupa'da tek bir akrabası kalmıştı. O da top sakallı bu adamdı. Artur Trewith çok duygulandı. Amerika'ya hemen dönmedi. Yeğenini bekledi.

Trebitsch Münih'e telgraf çekti ve para yollamalarını istedi. Binbaşı Pauli'ye de gitti. Kasasındaki parayı saydı.

Her gün yeni yeni çekler geldi. Trebitsch örgüte bağlı olan herkesle telefonlaştı.

Efrussi de ödeme yaptı. 2 Kasım'dan korkan İşverenler Birliği de bağışta buundu.

Trebitsh hiç kimseyi unutmadı.

Sonra kalktı *Alman Gazetesi*'ne gitti. Onlar kısa süre önce bir kazada ağır yaralanmış bir örgüt üyesi için okurlarından bağış toplamıştı. Trebitsch yapılmış olan bağışları teslim aldı.

Hiç kimseyi unutmadı.

Yola çıkmadan bir gün önce de top sakalını kestirdi.

Sonra da genç bir delikanlıyı andıran yeni yüzüyle amcasının kaldığı otele gidip adamcağızı şaşırttı. Amca Trewith sevincinden gözyaşlarına boğuldu.

Trebitsch ertesi gün tek veda mektubunu Ülke Savunma Dairesi'ndeki Paula'ya yazdı.

“Beni bir daha görmeyeceksin!” dedi Trebitsch.

Paula postayla gelen mektubu alır almaz Trebitsch'in evine koştu. Kapı kilitliydi.

Merdivenleri inerken çocuk yüzlü genç bir adam, başı önünde yanından geçip gitti. Paula evden çıktı. Kapının önünde bir otomobil durduğunu gördü. İçinde oturan, Amerikalı'yı andıran yaşlı bir adam purosunu tellendiriyordu. Aynı gün Theodor da Trebitsch'e iki kez uğradı. Kapıyı açan olmadı. Ertesi gün Benjamin Lenz'le geldi. Lenz yanında uzun br kanca getirmişti. Kapı kolayca açıldı. Kilitli değildi.

Bütün dolaplar açıktı. Çekmeceler bomboştu. Eski giysilerden ve kirli çamaşırlardan başka bir şey yoktu evde.

Hemen Binbaşı Pauli'ye telefon ettiler. Onun olup bitenden haberi yoktu. Sadece Trebitsch'in uğrayıp para istediğini söyledi.

*Alman Gazetesi'*ne sordular. Oradakiler de olanlardan habersizdi. Sadece Trebitsch'in gelip bağışları aldığını öğrendiler.

Lenz düşünceli düşünceli kanepeye oturdu.

“O kaçtı, Lohse!” diye Benjamin biraz sonra mırıldandı.

Sabah saat dokuzda Hamburg limanında bir gemi harekete hazırdı. Dr. Trebitsch “Deutschland”ın güvertesinde duruyordu.

Amcası Trewith uğurlayanlar arasında bir genç kız gördü. Ne güzeldi gelmiş olması. Dün söz vermişti ona. Yaşlı adam merdivenlerden koşar adım indi. Heyecanla kızı yanaklarından öptü. Herkes onlara baktı.

Çan çaldı. Gemi kalkışa hazırdı. Trewith koşarak merdiveni çıktı. Sarkık yanakları sallandı.

Güvertede durdu. Cebinden çıkardığı büyük mendili salladı. Yanındaki Dr. Trebitsch de el salladı...

Benjamin çok kişiyi tanıyordu. Gazeteci Pisk'i, menajer Brandler'i, figüran Neumann'ı, sihirbaz Angelli'yi, seyahat kitapları yazan Bertuch'u.

Gazeteci Pisk önemli bir adamdı. Yazıları daha çok Yahudi gazetelerinde çıkıyordu. Toplum yaşamından haberler de veriyordu. Kentin eski ve yeni insanların yaşamından... Geçenlerde ölen bir prenses üzerine de yazmıştı.

Fakat Deniz Albayı Ehrhardt'ı da yazılarından birine konu etmişti. Noske'nin kariyeri, Ludendorff'un geçmişi, Hindenburg'un askeri okuldaki öğrencilik yılları, sanayici Krupp'un çalışmaları, Stinne'nin kızları ve oğulları da gazeteci Pisk'in yazılarının konusu olmuştu.

Theodor Lohse'den bir kez söz etmişti. Niçin Theodor Lohse gazetede tekrar yer alması? "O geleceğin adamı!" demişti Benjamin Lenz gazeteci tanışına.

Pisk'in kocaman kulakları vardı. Kenarları geniş şapkasını hafif eğik taktığı için kulakları pek dikkat çekmiyordu. Yan masalardaki müşterilerin kulaklarına bakmasını istemediği için kafede de başında şapkaıyla otururdu. Başkalarının güzelliğinde kusur bulması hoşuna gitmezdi. Başında kocaman şapkaıyla masada oturması bazılarına göre nezaketsizlikti. Fakat bu onun umurunda değildi.

Bir akşam Theodor Lohse'yle meyhanede likör içerken şapkasını çıkarıp tezgâha bırakmıştı. Bu onun için alçakgönüllü bir teslimiyetti, kendini karşısındakine "kurban" etmektir.

Benjamin'e göre Pisk'in böyle davranması, ileride Theodor hakkında daha fazla haber ve makale yazacağını gösteriyordu.

Gerçekten de kısa süre sonra *Sabah Gazetesi*'nde "Devrimin Erkekleri" üzerine bazı yazılar çıktı. Yine aynı gazete saldırgan Spartaküs güçlerinin Reichstag'ı yakıp yıkmasını Theodor Lohse'nin engellemiş olduğunu yazdı.

Yahudi gazetesinde çıkan bu yazı orduvinde de çok konuşuldu. Theodor'la aynı masada oturan gençler bunu nasıl başardığını anlatmasını istedi. "Hayır," dedi Theodor Lohse, kendini övmeyi sevmiyordu. "Öyle pek önemli bir şey değildi!" diye konuştu.

Albayın bir süre yüzüne bakmasına ve yemeğine ara vermesine karşın o sesini çıkarmadı. Albayın yanakları titremedi, gözlerini Theodor'a dikip bekledi. "İleride bir gün, zamanı geldiğinde!" diye mırıdandı Theodor Lohse.

Bazı akşamlar Pisk cüzdanını evde unuturdu. O zaman Benjamin Lenz, "Hesap!" diye seslenirdi. Ancak masaya gelen garson hafifçe eğilerek hesabı Theodor'a uzatınca, o ödemek zorunda kalırdı. Çünkü o bir üniformalıydı.

Bazı akşamlar Pisk, “Taksiyle gidelim!” derdi. Binerken şoföre nereye gideceğini söyler ve az sonra evinin önünde tak-siden inerdi. Theodor Lohse ise yola devam ederdi.

Kimi akşamlar Pisk’in başka istekleri de olurdu. Tabii Benjamin Lenz’in de.

O sıralarda Theodor, Trebitsch’in bazı görevlerini de üst-lendiği için kışladaki talimi haftada üç güne indirildi.

Kışladaki albayın Theodor’un kimi günler Berlin’de yap-a-cak işleri olduğundan haberi vardı. Theodor Lohse’nin adı arada sırada gazetelerde çıkardı. Ancak son günlerde haber ve makaleler ona daha sık yer vermeye başladı. Özellikle de devrimi sevmeyen Yahudi gazetelerinde çıkan yazılar.

Fakat Pisk devrimin çocuklarını seviyordu. Çünkü onlar sayesinde geçiniyordu. Son günlerde bir gözüne monckl tak-mıştı, cüzdanında da Zirai Gençlik Birliği’nin kimliği vardı. Artık sokak kavgalarında Pisk’e bir şey olmayacak, yolda giderken kimse üzerine saldırmayacaktı.

Benjamin Lenz de o günlerde monokl takmaya başlamıştı. 2 Kasım’ın yaklaştığı seziliyordu.

Theodor 2 Kasım'dan önceki geceyi yakın dostlarıyla bir meyhanede geçirdi. Saçları boyalı kızlar kucaklarında oturuyordu. Yaşama veda etmek için bir araya gelmişlerdi. Subaylar kızlara böyle şeyler anlatıp durdu. Onların genç yaşta ölmekten söz etmesi kızları hüznülendirdi. “Ren Kıyılarında Nöbet” adlı şarkıyla neşelenir gibi oldular. İki subay, masalardan birinde tek başına oturmakta olan şişman ve sarhoş bir adamı yakaladıkları gibi omuzlarına aldılar ve meyhanenin ortasında yere bırakıverdiler. Adam bir masanın altına yuvarlandı. Sonra hiçbir şey olmamış gibi düştüğü yerde doğruldu ve yanında duran bir buz kovasıyla oynamaya başladı.

Dışarıda sabah oldu. Yağmur yağıyordu. Theodor tren istasyonuna gitti ve adamlarının gelmesini bekledi. Saat sekizde kentin bir caddesinde hazır olacaktı. Günlerden pazardı, insanlar henüz uykularındaydı. Yağmur yağmaya devam etti.

Saat dokuzda Unter den Linden Bulvarı'nda işçiler yürüyüşe geçti. Ulusal Gençlik Birlikleri de aynı anda Charlottenburg semtinde yürümeye başladı. İki grup arasında caddeler, binalar ve polisler vardı. Yine de bütün kent bir çarpışma bekliyordu.

Saat dokuzda hâlâ yağmur yağıyordu. İşçiler yağmura aldırmadan yollarına devam etti. Bulanık bir hava vardı Berlin'de. Yürüyen işçilerin de ruhları hava gibi kararmıştı. Kentin üzerine çöken kara bulutlar gibi karanlık mahallelerden çıkıp yollara dökülmüştü işçiler. Durmaksızın yağan güz yağmuru gibi onlar da sessizdi fakat inatçıydılar. Hüzün yükseliyordu bu insanlardan. Hiç durmadan yürüdüler, solgun yüzleri yoğurdukları hamuru andıran fırıncılar, kocaman elli, omuzları çökük tesviyeciler, ciğerleri öldürücü cam tozuyla dolu, otuzuna geldiğinde yaşlanan cam ustaları... Büyük fırçalarla çalışan, saçları toz içinde, gözleri çukurlarına kaçmış mücellitler... Hareketleri genç, fakat yüzleri çökmüş kadın işçiler... Tahta ve talaş kokan marangozlar... Meşe dolapları anımsatan iriyarı hamallar... Yürümeyi yeni öğrenmiş ağaç gövdelelerini andıran bira fabrikası işçileri... Maden tozları yüzlerindeki kırıışıklara işlemiş oymacılar... Son on yılda bir gece bile doğru dürüst uyumamış, gözleri kızarmış, yanakları solmuş, gün ışığında gözlerini kısıp gazete mürettipleri... Döktükleri asfaltın, döşedikleri taşların üzerinde şimdi yürüyen yol işçileri... Demiryolcular onları takip etti. Gözlerinin önünde kara lokomotifler, renkli sinyaller, kulak tırmalayan çan sesleri ve kulaklarında tiz düdükler.

Onlara karşı yürüyenler ise genç yüzlerinde güneşin ışıdığı, yürekleri coşkulu şarkılarla dolu, başlarında renkli kasketler, ellerinde altın şeritli bayraklar, kalın sopalar, geniş pantolon ceplerinde tabancalar, babaları devlet memuru, kardeşleri yar-

gıç ve subay, kuzenleri polis komiseri, enişteleri fabrikatör, yakın dostları bakan, karınları tok ve yanakları kırmızı üniversiteliler... Güç onların elindeydi, istediklerine istediklerini yapabilirlerdi. Kim cezalandıracaktı onları?

Yürüyen işçiler hep bir ağızdan marşları Enternasyonal'i söylemeye başladı. Kurumuş gırtlaklardan çıkan melodi hatalıydı, fakat canlı ve dokunaklıydı. Hıçkıran, yutkunan bir güç haykırdı işçilerin marşını.

Genç üniversite öğrencileri ise başka marşlar söyledi. Sağlıklı gırtlaklardan çıkan melodi doğruydu, zafer doluydu, kanlıydı. Gençler yutkunmadı, hıçkırmadı, onlar coşkuyla karışık çığlıklar attı.

Ve bir tabanca sesi ortalığı karıştırdı.

Aynı anda atlı polisler, ellerindeki kılıçları sallayarak yan sokaklardan caddeye saldırdı, yaya polisler caddeyi önden ve arkadan kapattı. Atlar yuvarlandı, polisler düştü, sökülen kaldırım taşları havada uçuştu. Güçlülerle güçsüzler, toklar ve açlar birbirinin üstüne yürüdü. Polis kordonları yarıldı. Her yandan şarkılar ve marşlar yükseldi, insanlar devrildi, tabanca ve tüfek sesleri şarkılara karıştı. Ve bir anda her yanı ölüm sessizliği kapladı. Sadece yere düşen, kiremitlere, pencere camlarına vuran güz yağmurunun sesi duyuldu. Kış uykusuna yatmaya hazırlanan barış içindeki bir dünyanın üzerine yağmış gibiydi.

Aynı anda bir otomobilin inleyen, böğüren, yaralı bir hayvanı andıran korna sesi duyuldu. Ardından uzaklardan tramvayların çan sesleri geldi, düdükler çaldı, trompetler çocuklar gibi ağladı. Bir köpek ayağına basılmış gibi uludu, insanlar küfretti, zincir şakırtıları, çarpan kapıların ve yine patlayan bir tabancanın sesi duyuldu.

Marinelli, ellerinde tüfeklerle üniversitelilere destek olmak isteyen elli gencin önünde üniversite kapısından çıktı. İtfaiye geldi. Hortumların ucundan tazyikli sular fışkırdı, öfkelerinden tir tir titreyen insanlara acımadan vurdu. Yığın bir an için birbirinden koptu, fakat az sonra küçük gruplar oluşturup yine bir araya geldi. Hortuma kurşun saplandı. İtfaiye erlerinin miğferleri yere yuvarlandı. Hortum parçalandı.

Polisler kamyonlarla geldi. Yerler uğuldadı. Pencere camları titredi. İnsanlar yuvarlandı, ezildi, kanlar aktı, silahları ellerinden alındı. İşçiler tüfekleri dizlerine koyup kırdılar. Kadınlar ellerindeki kılıçları, tabancaları, tüfekleri havada salladılar.

Kentin karanlık kuzey mahallelerinden daha çok insan gelmeye başladı. Elleri ev eşyaları, ocak demirleri, beller, kürekler ve baltalar almışlardı. Damların birinde makineli tüfek vardı. Yürüyenlerden biri haykırdı. Binlerce insan sağa sola koştu. Binlerce yumruk havaya kalktı. Damlardan tüfek namluları göründü. Her duvar çıkıntısının arkasında bir yeşil üniformalı vardı. Bütün pencerelerin ardında siyah namlular gizlenmişti.

“Askerler!” diye haykırdı biri.

Koşan askerlerin çizme sesleri asfaltta yankılandı. Evler doluydu. Pencere aralıklarına saklanmış namlular dışarı çıktı. Binicisiz atlar kişneyerek sağa sola saldırdı, emirler yağdı, kılıçlar şakırdadı.

Theodor, Aleksander Meydanı’nda bekledi. Bölüğü de bekledi. Sırtını bir evin kapalı duran kapısına dayadı, öyle durdu. Bölüğü az ötede kaldırıma oturmuştu.

Az sonra yanına gelen bir atlı polis, belediye binasına ve polis memurlarına saldırıldığı haberini getirdi. Theodor ve adamları yürüyüşe geçti.

Zor bir mücadele olacaktı. Belki ölecekti. Ağlamak istedi. Bölüğün en önünde ilerledi. Peşinden uygun adım gelen adamlarının sesi kulaklarında yankılandı. Şimdi ölecekti. Dün akşamki kadının vücudunun yumuşak dokunuşunu hissetti.

İşçilerden oluşmuş bir ordu, belediye binasıyla polis merkezi önünde çarpışıyordu. Önderleri uzun saçları dalgalı bir adamdı, bastonu andıran kıvrımlı kalın bir sopayla sağa sola vurdu. Aynı anda bir işçinin elinden tabancasını çektiği gibi karşısındaki insanlara doğru nişan aldı. Theodor kendini yere attı. Bir dışkı birikintisine yuvarlandı. Pislik etrafına savruldu. Yattığı yerden nişan almadan çevresine ateş etti. Adamları ileri atıldı. Theodor bir şey göremedi. Başı neredeyse kaldırımın kenarına vuracaktı. Gözleri sokağın kaba taşlarına değdi. O anda müthiş bir patlamayla irkildi. İnsan uzuvları havada uçtu. Kopmuş bir bacak uçup yanına düştü. Ayağındaki çizme duruyordu.

Her yer yanıyordu. Yanık kokuları havayı kapladı. Theodor, yağmuru yararak yükselmek isteyen duman bulutlarını gördü. Yuvarlandığı yerden hemen fırladı. Koştı. Yahudi mahallesi yanıyordu. Kara evlerin pencerelerinden ev eşyaları dışarı fırlatıldı. Atlayan insanlar da sokağa düştü. Kaldırımında yatan bir Yahudi kadın, üzerindeki askerin ağırlığı ile bağırp inledi. Yaşlı bir kadın topallayarak, nefes nefese caddeyi geçmeye çabaladı. Yüzü, koşan bir insanı andırıyordu. Fakat bu acelesi komikti, çünkü ayaklarının taşımak istediği vücut çok güçsüzdü. Sarı gömlekli çocuklar çamurlarda sürünüyordu. Kaldırımlardan sokağa kanlar aktı, yağmur suyuna karıştı. At pisliklerine ve at kıllarına da. Küçük kanalizasyon kapaklarından akmaya çalıştı.

Uzun sakallarına ak düşmüş erkekler etekleri uçuşan pantolarıyla sağa sola koştu. Biri Theodor'un dizlerine yapıştı. Bir başkası yalvardı. Theodor ayağını sağa sola salladı. Yalvaran

adam kan birikintisine yuvarlandı. Pencerelerden alevler fişkırdı. Çöken damlardan dumanlar yükseldi. Elllerinde demir çubuklar taşıyan adamlar haykırdı:

“Öldürün Yahudileri!”

Herkes vurdu, herkese vuruldu. Theodor hepsinin ortasında durdu. Çamurların ortasında bir kafa gördü. Ölmekte olan bir insanı... Theodor karşısında Günther'i görürmüş gibi oldu. Gözlerini kafadan ayırmadı. Aynı anda kafasına bir darbe yedi. Şakaklarından kanlar aktı. Kırmızı halkalar döndü gözlerinin önünde. Sendeledi. Bir an saldırganların başındaki adamı seçti. Dalganan saçlarını, elindeki kıvrımlı kalın sopanın havaya kalktığını gördü. Theodor tabancasını çekti. Adam kendini yana attı. Theodor adamın yüzünün kireç gibi olduğunu fark etti. Theodor tabancasını henüz ateşlememişti. Aynı anda inen sert bir darbeye tabanca elinden fırladı. Adam üzerine yürüdü. Theodor düşmanca bakan gözleri gördü. Adam haykırdı: “Sen öldürdün Günther'i!”

Theodor kaçmaya başladı. Fakat peşinden koşan adamın nefesini ensesinde hissetti. Hızlı adımlar neredeyse ona dokunacaktı. Düşman bütün ağırlığıyla üzerine çökmüştü. Theodor kendine yabancı bir dünyada koştu. Sonu gelmeyen bir düşün içinden geçti. Tüfek sesleri duydu. Davullar çaldı, insanlar acıyla haykırdı...

Az ötede bir köşe gördü! Kurtuluşu köşenin ardında mıydı? Hızını artırdı. Tırısa geçti, kanatlandı. Bir an durup arkasına baktı. Peşinden gelen yoktu. Aniden ayağı bir şeye takıldı, yere yuvarlandı. Az ötesinde bir tüfeğin durduğunu gördü. Uzanıp eline aldı. Koşmaya devam etti. Ölüler yaşıyordu! Nefret ediyordu ölülerden. Bir grup asker çıktı karşısına. Kendi adamlarını tanıdı. Bağrışarak onu selamladılar. Elindeki tüfeğin kabzasıyla yerde yatan ölülere vurdu. Ölü kafalara

tüfeğini indirdi. Çatladılar. Yaralıları tekmeler attı. Suratlarına, karınlarına, pörsük duran ellerine de. Ölülerin intikamını henüz yaşayanlardan aldı.

Akşam oldu. Islak karanlık, caddelerin üzerine indi. Düzenin zaferiydi yaşadıkları.

Düzenin zaferiydi bu. İki bakan düşürüldü. Gizli örgütler hakkında fazla şey biliyorlardı. Yerlerine yenileri getirildi. Onlar daha da fazlasını biliyordu. Fakat onlar dosttu. Demokratik Parti üyesiydiler. Daha doğrusu demokratik görünüyorlardı, çünkü Bismarck Birliği'ne de üyelerdi. Münih bağlantıları vardı ve işçilerden çekiniyorlardı.

“Engel olmak” sözü şu çalışmalar için geçerliydi: Sendika sekreterliklerine ve parti bürolarına muhbirler yerleştirilecekti. Polis sık sık “gizli yuvalar dağıtıldı” gibilerden raporlar yayınlayacaktı. Muhbirler bir toplantıdaki konuşmacıyı kürsüden indirip dövdüler. Adamın önemsiz birisi olmasına karşın ertesi gün gazeteler onun çoktandır aranan bir Bolşevik casus olduğunu ve sonunda yakalandığını yazdılar. Tutuklanan adamın adını herkesin bilmesine karşın gazete haberlerinde gerçek kimliğinin henüz açıklığa kavuşmadığını yazdılar. Aynı süreçte muhbirler işçi mahallelerine baskınlar yapıp olaylar

çıkardı, yüzlerce insan tutuklanıp kamyonlarla nakledildi. Almanya'dan kopan topraklardan gelmiş olanlar jandarmalar tarafından gözüaltına alınıp önce havaalanındaki barakalara yerleştirildi, kısa süre sonra da kamyonlara doldurularak sınıra nakledildi. Aralarında yüzlerce çocuk, kadın, büyükanne de vardı. Pislik, hastalıkları getirdi, hastalıklar da ölümleri. Yahudi mahallelerinde polis muhbirleri –dilenen sarhoşlar– kol gezdi, her önüne çıkandan para istedi. Para vermeyi reddeden Yahudiler Bolşevik casus olmakla suçlanıp hücreye tıkıldı, polis soruşturma başlattı. Bu gibi soruşturmalar aylarca sürdü. Amerika'ya göç etmeyi planlayanların ceplerindeki gemi bileti ve oturma vizesi bu arada yandığı için hepsi sınır bölgelerine nakledildiler. Ulusal Halk Birliği üyelerinin silah taşımalarına izin verildi. Asker üniforması giydirilen Alman soyluları kentlerde dolaşmaya başladı. Yaşlı generaller göğüslerine madalyalarını taktılar, ayaklarına çizmelerini geçirdiler. Grev yapıp fabrikaların kapılarında nöbet tutan işçiler Ulusal Halk Birliği üyeleri tarafından bıçaklandılar, vuruldular, dövüldüler. Gazeteler ise, işçilerin yoldan geçenleri tehdit ettiğini ve silah zoruyla dağıtıldığını yazdı. Gezgin vaizler mahallelerde dolaştı, ulusal ayaklanmadan söz etti. İş yerlerinde, dükkânlarda, büyük mağazalarda, fabrikalarda, devlet dairelerinde insanların aralarında konuştuğu tek konu ulusal ayaklanma oldu. Sosyalizm yanlısı gazeteler her an yeni saldırılar yapılmasını bekledi. Olay çıktığında da polis hep geç geldi, sadece tutanak tutup gitti.

Bu, düzenin bir zaferiydi.

O günlerde Benjamin Lenz gibilerinin ne kadar yararlı olduğu kanıtlandı. Gazeteci Pisk, Theodor Lohse üzerine bir makale yazdı. Başkaları da onunla görüşmeler yaptı. Gazeteler Lohse'nin geçmişteki başarılarından söz etti, yenileri uyduruldu. Theodor

Lohse o günlerde gazetecilerin peşinden koştuğu ünlü biri oldu. Zengin Yahudiler onu evlerine davet etti. Bir akşam da Efrussi yemeğe çağırdı. Aradan geçen sürede ne kadar çok şey kazanmış olduğunu düşündü. Şimdi Efrussi onu evine davet etmişti. Politikacıların, bankerlerin, edebiyatçıların arasında durdu, çünkü şimdi onlardan biriydi. Üniforma giymiş bir ünlüydü. Efrussi'nin eşiyile artık rahatça konuşabilirdi. Fakat kadının sesi uzaklardan geldi. Ona gülümsemedi de. Cana yakınlığını, sıcakkanlılığını yitirmiş gibiydi. Sadece başıyla şöyle bir selam verdi. Theodor onun buz gibi parmaklarına dokundu. Kadının yüzünde sanki alay vardı. Theodor Lohse denen şu adama da bir bakın, der gibiydi.

Theodor, Potsdam'daki teyzesinin yanında kalan ve çok güzel dans eden von Schlieffen'le sohbet ederken Efrussi'nin eşini unuttu. Theodor güzel dans eden, güzel at binen biri değildi. Genç von Schlieffen ise her sabah atıyla gezintiye çıkıyordu. Garnizondaki subaylar arasından kendine bir arkadaş seçeceğine Theodor'un dostluğunu yeğlemişti. Yirmi altı yaşındaydı, yetimdi, ünlü bir ailenin parasız kızıydı. Sofya Büyükelçiliği'nde güvenlik müşaviriyken yaşama veda eden babasından ona bir şey kalmamıştı.

Genç kız bir vakıf yurdunda büyümüştü. Teyzesi onunla yakından ilgilenmişti. Fakat şimdi kendine bir erkek bulmanın zamanı gelmişti. Bu eskiden olsa kolaydı. Cumhuriyet yıllarında ise gençler daha erken yaşılanıyor, daha uzun süre bekâr kalıyordu. Bu yeni dönemde para, evlilikten daha önemliydi. Şimdiye kadar von Schlieffen ailesinden hiçbir genç, sıradan bir vatandaşla evlenmemişti. Bugün ise her şey değişmişti, artık buna izin vardı. Henüz saçlarına ak düşmemiş, yüzünde kırışıklar belirmemişti. Gülümserken sağlıklı beyaz dişlerini hiç çekinmeden gösterebiliyordu. Sadece bacakları kalınlaş-

maya başlamıştı. Vücudu ve yüreği erkek özlemi çekiyor, geceleri uykusunu kaçıırıyordu. O günlerde Theodor Lohse'den iyisi çıkmamıştı karşısına. Theodor otuzunu yeni geçmişti, bir kadın için tam evlenilecek yaştaydı. Gelecek onu bekliyordu. Daha yukarılara çıkmak isteyen bir kadın onun hırsından yararlanabilirdi. Elsa von Schlieffen aklı başında bir kadındı ve kariyere önem veren bir ailenin çocuğuydu.

“Niçin evlenmiyorsunuz?” diye Benjamin Lenz sordu ve ısrar etti, “Evlenin onunla.”

Reich Ordusu'na veda etme zamanı gelmişti. Münih'tekilere kalsa ömür boyu ordudaki görevini sürdürebilir, günün birinde de kurmay subay olabilirdi. Bu arada Trebitsch'in yerine bir başkası getirilmişti. Kendine yeni bir görev aramalıydı. Popülerlik kalıcı değildi! Ünü kısa sürmüştü. Yarın yeni şeyler yaşanacaktı ve gazeteler nankördü. Çabuk unutulardı. Çabuk unutulurdu.

Benjamin Lenz ise hep kaynağın ortasında oturmak isterdi. Dostlara, yüksek mevkilere gelmiş adamlara gereksinimi vardı. Benjamin'in küçük teğmenlerle işi yoktu. Haberleri ilk elden almalı, önemli devlet dairelerinde neler olup bittiğini bilmeliydi.

Theodor evlenmeliydi. Onun gibi basit bir insan bu hırslı kadının elinde yüksek mevkilere gelebilirdi. “Durumdan yararlanın!” dedi Benjamin.

Düşündü. Orduda kalamazdı. Bundan bir yıl önce ise teğmenlikten subaylığa terfi edeceği günleri düşlüyordu. O günlerde perişan bir yaşamı vardı. Efrussi ailesinin evine gitğinde önüne konan salamlı sandviçe ve bir fincan sütlü kahveye nasıl seviniyordu. Siyon liderlerini de tanımıştı! Ancak onlar kutsal kitapta sözü edilen “Siyon Liderleri”nden farklıydı. Onlar Avrupa'da gücü ele geçirmek istemiyordu. Akıllı

insanlardı. Paralı insanlardı. Paranın gücü sonsuzdu. Bu arada Theodor'un elindeki senetler bir türlü yükselmiyordu. Benjamin Lenz, "Satın onları!" dedi. "Borsa, olup bitenlere akli yatmayanları dolandırır. Çingenelerden farkı yoktur."

Theodor'un parasının azalmış olması Benjamin'in hoşuna gitti. Ona seve seve borç verdi. Benjamin Lenz saygıdeğer birisiydi. Theodor'a yardımcı olabildiği için de mutlandı.

Reich Ordusu'ndaki görevini sürdürseydi Münih'tekileri çok sevindirecekti. Fakat Theodor artık onlara bağımlı değildi. Hemen hasta raporu aldı. Nevrasteni (sinir sistemi bozukluğu) hastasıydı. "Bu hastalık kolayca kanıtlanamaz," dedi Benjamin Lenz.

Theodor, Reich Ordusu'ndan ayrıldı. Orduvinde küçük bir veda töreni yapıldı. İstifa ettiğini Münih'e de bildirdi ve onlardan yeni görevler istedi.

Böylece önündeki son engelleri de ortadan kaldırdığına inandı.

Bir hafta sonra genç Bayan von Schlieffen'le nişanlandı. Hediyelerin, çiçeklerin ve nişan töreninin giderleri Benjamin'in kesesinden çıktı.

Benjamin'in parasının sonu yok gibiydi.

Genç Bayan von Schlieffen artık dansa gitmedi. Ata binmeyi de bıraktı. O günden sonra sporla olan bütün ilişkisini kesti.

Bütün gün evde oturdu ve gömleklere, külotlara, mendillere süslü harfler işledi.

Theodor her akşam Potsdam'a geldi.

Kışın ilk karı yağdı. Evlerindeki şömine yandı.

Bir akşam Theodor gelirken yanında kız kardeşlerini de getirdi.

Genç kadınlar hiç seslerini çıkarmadan öyle oturdular, giderken de teyzenin karşısında hafifçe diz kırıp odadan çıktılar.

Schlieffen adı onları büyülemiş gibiydi.

Annesi Theodor'a gelini hakkında soru sormaya bile cesaret edemedi.

O günden sonra Theodor ana evinde "kendisine az değer verilen ve onlarla bir arada oturmasına göz yumulan" kişi değildi. Tanrı Theodor'un yaşamına son vermemekle nasıl da büyük bir iyilik yapmıştı Lohse ailesine.

"Ah, rahmetli babası da bu günleri görebilseydi ne güzel olurdu!" diye düşündü anne. Yaşlı kadın da gelini gibi süslü harfler işledi. Çeşitli giysilere kırmızı ipek ipliklerle kısa özdeyişler yazdı.

Ünlü Hilper o günlerde İçişleri Bakanı olmuştu. Theodor'u tanıyordu. Hem de çok yakından.

Basın sözcüsü *Ulusal Gözlemci*'de yazıları çıkan ufak tefek bir gazeteciydi.

Herkes Theodor'u beğeniyordu. Yardımsever, alçakgönüllü, hoşsohbet bir insandı. Gazetecilerle iyi geçiniyordu, toplumsal ilişkileri de iyiydi.

Hiç kimse onun hakkında kötü bir şey duymamıştı. Yargıyla da arasının iyi olduğu bilinirdi. O güne kadar kusursuz bir yaşamı olmuştu. Üstelik hukukçuydu.

Bu Theodor'a niçin bir makam vermeyeceklerdi?

Hilper Theodor Lohse'yi bir devlet dairesinde görevlendirmeyi kararlaştırdı. Hatta bunu yapacağına söz verdi.

Kısa süre sonra Theodor oradan oraya gitti, müşavirlerin elini sıktı. Ne için seçildiğini bilmeseler de onun seçilmiş olduğunu biliyorlardı.

Gazeteci Pisk bir görüşmeye yakın dostu Tannen'i de getirdi. Tannen, dostunun takma adıydı. Bu Tannen çok konuşkan bir insandı. Sahnede numaralar yapan bir hokkabaz gibi gülümserdi.

Bir süre sonra Tannen gazetelere kısa bir haber yazdı. Yazdığına göre Devlet Güvenlik Dairesi'nde yeni bir makam kurulmasına karar verilmişti. Bu yeni makamın görevi İçişleri Bakanlığı'nın, Devlet Güvenlik Dairesi'nin ve Emniyet'in ortak çalışmasını sağlamaktı.

Bu haberlerin ardından gazeteci Pisk, Bakan'ı ziyaret etti ve nasıl bir şey düşünüldüğünü sordu.

“Benim hiçbir şeyden haberim yok!” dedi Hilper. Hilper basit bir insandı, Westfalyalı öğretmendi, diplomat değildi.

“Fakat bu çok ilginç bir görev,” dedi Pisk.

Sonra hemen konuyu değiştirdi. Rasathane Müdürü Profesör Bruhns'un birkaç gün önce altmış yaşına bastığından söz açtı.

Bakan bir filologdu, astronomiden hiç anlamazdı.

“Yararlı hizmetlerde bulunmuş birisi mi?” diye sordu.

“Hem de nasıl!” dedi Pisk. “Profesör Bruhns çok başarılı bir meteorologdur. Satürn üzerine iki ciltlik bir yapıtı vardır.”

“Anlıyorum,” dedi Hilper. “Dikkatimi çektiğiniz için teşekkür ederim. Doğum gününü yazılı olarak mı kutlayayım yoksa bir temsilci mi yollayayım?”

“Ekselans, bir temsilci yollarsanız bence daha iyi olur,” dedi Pisk.

Profesörün doğum günü Pisk'in pek umurunda değildi. Önemli olan bir köprü kurmaktı, daha doğrusu Lohse'ye bir görev yaratmaktı. Hemen konuyu değiştirdi.

“Lohse'nin evleneceğinden haberiniz var mı?” diye sordu.

“Ah, öyle mi...” dedi bakan. “Kiminle?”

“Schlieffen ailesinin kızıyla!..”

“Schlieffen mi dediniz? İyi bir ailedir!”

“Babası kariyer yapmıştı!” dedi Pisk.

“Zenginler mi?”

“Öyle diyorlar!”

“Vay canına!” dedi bakan. Henüz profesörken fakir bir ailenin kızıyla evlenmişti.

“Akıllı bir çocuk şu Theodor Lohse!” diye konuştu Pisk.

“Sanırım alçakgönüllü de,” dedi bakan.

Sonra konu yine Profesör Bruhns’a geldi.

Gazetede Pisk’in şu haberi çıktı:

“Devlet Güvenlik Dairesi’nde yeni bir görev alanı oluşturulacağı haberi yetkili makam tarafından onaylandı. Söz konusu göreve son haftalarda kendinden sık sık söz ettiren eski bir subayın getirilmesi düşünülüyor.”

Düğün ocak ayında yapıldı.

Benjamin Lenz yaşamında ilk kez bir evlilik törenine gitti. Gitmedi, kocaman bir otomobille kilisenin kapısına kadar götürüldü. Yaşamında ilk kez frak giydi; başında da silindir bir şapka vardı. Kilisedeki törenin ardından yemekte subaylarla ve yaşlı hanımlarla aynı masada oturdu. Parasını kendi ödemiş olduğu şarabı yudumladı.

Çok görkemli bir düğün oldu. Theodor'un üzerinde merasim üniforması vardı. Yakın dostları da merasim üniformaları içinde ışıldadı, bellerindeki kılıçlar şakırdadı. Potsdam'da insanlar pencerelerden baktı, soğuğa rağmen düğün töreninin yapıldığı kilisenin kapısında toplandı.

Albay bir konuşma yaptı, Binbaşı Lübbe de konuştu. Biraz gereksiz de olsa konuşmasında kısaca Kont Zeppelin'den söz etti. Elsa yanında oturan Theodor'u bir konuşma yaparak davetlilere teşekkür etmesi için zorladı. Konuşurken karısının ona bakışları Theodor'u biraz şaşırttı. Yürekten sözlerle bütün

gelenlere teşekkür etti. O akşam karşısında oturan Benjamin'in elini birkaç kez sıktı.

Benjamin çok mutluydu. Onun gözünde bu tam bir Avrupalı düğünüydü. Yanında oturan Binbaşı Strubbe'nin dul eşi, yaşamının en güzel yıllarını Katovitz'de geçirmiş olduğunu anlatıp durdu. Benjamin kadının söylediklerini pek dinlemedi. Dalgın bakışlarını ötelerde gezdirdi, doğduğu Lodz'u düşündü, babasının eski püskü berber dükkânını, duvardaki kör aynayı gözünün önüne getirdi. Lodz'daki yaşlı Yahudilerin aralarındaki sohbetleri anımsadı. Önemli şeylerden basit sözcüklerle ama bilgece konuşurlardı. Çok yerinde şakalar yaparlar, kahkahalar atarken diğer masalarda oturanları rahatsız etmemeye çalışırlardı. Hor görülen, dövülen, kendilerine barbarca davranılan bu Yahudilerin yemekleri nasıl da lezizdi. Başlarında pırıl pırıl ışıldayan miğferler, bellerinde şakırdayan kılıçlar yoktu.

Evet, tam bir Avrupalı düğünüydü. Burada evlenen, nede-nini bilmeden adam öldürmüş, verilen her görevi ruhsuzca yerine getirmiş biri-ydi. Bu insanın gelecekte doğacak çocuk-ları da başkalarını öldürecek-ti. Avrupalı, katil, kana susamış ve korkak, savaşçı ve milliyetçi, eli kanlı dindarlar, politikayı yönlendiren Avrupalı Tanrı'ya tapan Hıristiyanlar... Çocukları olacaktı Theodor'un, üzerlerine renkli şeritler takılı ünifor-malar giymiş üniversite öğrencileri. Onlar okulları ve kışla-ları dolduracaktı. Benjamin, Lohse'lerin geleceğini gözünün önüne getirdi. Pek çok işe el atacak ve birbirlerini öldürecek-lerdi.

Benjamin, gelen tebrik telgraflarını okuyan Binbaşı Lüb-be'yi dikkatle dinledi. Pisk tebrik ediyordu, başka gazeteci-ler de. Bakan Hilper ve çeşitli bakanlık müşavirleri de telg-raf yollamıştı. Tebrik edenler arasında tabii Efrussi ailesi de

vardı. Sonra Binbaşı Lübbe bir an sustu, derin bir nefes aldı ve Ludendorff'dan gelen telgrafi okudu.

Ve sıra davetlilerin konuşmalarına geldi. Ellerindeki kâğıttan okuyanlar oldu, hepsi Avrupalı sözler ettiler. Teker teker ayağa kalkan Avrupalılar töreni düzenlemiş olan Benjamin'e sanki eğlenip neşelensin diye kendi yaşamlarından komik bir oyun sahneliyordu.

Olup bitenler çok hoşuna gitti. Az ötede oturan papaz, kadehine her şarap dolduruşunda başını hafifçe yukarı kaldırdı, gittikçe daha çok bulanıklaşan, yalvaran gözlerle ürkek ve saygı dolu, yukarıdaki Tanrısına yalvarır gibi baktı. Binbaşı masadakilerle yüksek sesle konuştu. İkide bir konuşmasını kesip kalktı, salondan çıktı, birkaç dakika sonra tekrar geri döndü. Benjamin düşündü, sık sık tuvalate gitmesi gerekiyordu demek ki. Ve oturur oturmaz konuşmasına devam etti. Konuşurken espriler yapmayı da unutmadı. Karşısında oturan subaylar, ona saygılarından olacak, her defasında şöyle bir güldüler. Binbaşı konuşurken hemen sağında oturan yaşlı Bayan Lohse küçük gözleriyle minik bir hayvan gibi ürkek ürkek ona baktı, hafifçe gülümsedi. Binbaşı, Bayan von Schlieffen'e dönüp bir şey söylediğinde de, onun yüzüne bakması gerekmediği için rahatlardı. Bayan Lohse Theodor'a baktı, Theodor'la yanındaki gelinine. Bayan von Schlieffen kısa kesilmiş saçlarını yukarı doğru taramış, küçük bir topuz yapmıştı. Soluk görünümlü küçük kulakları, sararmış güz yapraklarını andırıyordu.

Theodor'un keyfi yerindeydi. Masada hep konuşması gerektiğini bildiği için yanındaki eşine espriler yapıp durdu. Önemsiz şeylerden söz ettiğinde de Elsa sadece hafifçe gülümsedi. Gururu yüzünden okudu. Eşi güzeldi, fakat arada sırada Bayan Efrussi'yi de düşünmeden edemedi. Acaba han-

gisi daha güzeldi, daha iyiydi? Efrussi'nin eşi mi yoksa kendi eşi Elsa mı? O Yahudi kadına öfkelen-di! Şu sıralar mutlu ve memnun birisi olması gerekirken pek çok şeye öfke duyuyordu. Von Schlieffen ailesinin kızıyla evlenmişti. Eşi evlenirken soylu adından vazgeçmiş, onun pek ünlü olmayan, kimi zaman sağda solda duyulan sıradan adını almıştı. Bundan sonraki aylarda ne yapacağını biliyordu. Sakin ve güzel bir daire kiralamışlardı. Bundan sonra yeni evine gidecek ve orada kalacaktı. İyi yürekli Benjamin aracılığıyla elindeki senetleri dövize çevirmişti. Onu mutlu bir gelecek bekliyordu. Sinirleri yatışmalıydı. "Sevgilim, senin dinlenmen gerek," dedi Elsa da. Evet, dinlenmek zorundaydı.

Eve gelince hediye paketlerini açtı. Gecenin karanlığı pencereleri örtüyordu; kırmızı loş bir ışık yatak odasını aydınlatıyordu. Elsa ona sarıldı, kendine çekti. O ellerini eşinin vücudunda gezdirdi, saçlarını kokladı, ensesini okşadı.

Ertesi sabah Benjamin Lenz'den çiçekler ve kocaman bir tablo geldi. Geçmiş günlerin anısına, diye yazmıştı Lenz.

Theodor'un, ressam Klasten'in elinden çıkmış bir portresiydi. Elsa tabloyu onun çalışma odasına astı.

Benjamin Lenz tabloyu dolarla satın almıştı, çok para vermesi gerekmemişti.

Theodor duvarda asılı portresinden rahatsız olmadı. Korkusu da geçmişti.

Omuzları vatkalı, ceketini tek düğmeli son moda bir takım ile gezmeye başladı. Bu giysinin içinde kendini pek rahat hissetmedi. Bir şey aradığında ceketin yüksek ve çapraz dikilmiş ceplerini hemen bulamadı.

Kocaman ayaklarını uçları sivri, ince deriden yapılmış zarif ayakkabıların içine sokması gerekti. Ayakları üşüdü ve ağrıdı. Her şeye rağmen yeni görünümünden memnundu.

Münih'e gitmek istedi. Seyfarth'la konuşması gerekiyordu. "Hayır, gitme!" dedi Elsa. "Onlar sana gelecek!"

Gelmezler diye korktu, fakat bu korkusunu kimseye belli etmedi.

“Sevgilim, hep senin yüzüne bakmak istiyorum,” dedi Elsa. Theodor eşinin ona bakmasına karşı çıkmadı.

Zamanla değişti. Eşinin söylediklerine inandı, onun inandıklarını kabullendi.

Elsa kiliseye gitti. “Ben kiliseye gitmeye alışığım,” dedi eşi. Ona eşlik etti.

Çünkü kıskançtı.

Tramvaya bindiklerinde Elsa Yahudilerin oturduğu vagona girmedi. Onunla başka bir vagona oturacak yer aradı. Kimi gün ikinci mevkide yolculuk yaptılar.

Berlin’e indiklerinde Elsa yürümekten çok çabuk yoruldu. Otomobile binmek istedi. Taksiyle gittiler.

Elsa eşinin odasına her girdiğinde duvarda asılı tablosuna hayranlıkla baktı. Theodor düşündü, o günlerde heyecan dolu bir yaşamı vardı, gereksiz yere korkup çekinmişti. Evet, şimdi bu tablo onun da hoşuna gitti. Klaften portresini çizerken karşısındakinin sadık bir yoldaş olduğunu düşünmüştü. O günlerde adı Trattner’di.

“Ne zaman yapmıştı bu tabloyu?” diye Elsa sordu. “Ressam Klaften’i yakından tanıyor muydun?” Eşiyle gurur duyduğu yüzünden belliydi.

Theodor ona geçmişinden söz etmek için doğru zamanı bekliyordu.

Günün birinde onunla konuştu. Uygun bir akşam seçmişti. Salondaki şömine yanıyordu. Elsa oturmuş, bir yastık kılıfına renkli çiçekler işliyordu. Theodor söze Trebitsch’le girdi. Onun çok tehlikeli bir Yahudi olduğunu söyledi. Nasıl biri olduğunu önce o fark etmişti. Ancak çevresindekiler uyarılarına kulak asmamıştı. Prens’ten hiç söz etmedi.

Ressam Klaften’i ise uzun uzun anlattı. Genç komünist Thimme’yi de anlattı. Polis muhbiri Thimme’yi övdü. O gün

sadece Zafer Sütunu havaya uçurulmayacaktı, Berlin'in merkezinde de bombalar patlayacaktı. Patlayıcı, yeraltı kanallarına yerleştirilmişti.

“Senin o günlerde yaşamın tehlikede miydi?” diye Elsa sordu.

“Bu hiç önemli değildi!” dedi Theodor.

“Tarla işçilerini de anlat bana.”

Theodor anlattı. Onlar tarla işçisi filan değildi, ayakta-kımıydı, tepeden tırnağa silahlanmış Bolşevik kışkırtıcılardı. Theodor o günlerde tehlikeli unsurların Pomeranya'ya yayılmasını engellemişti.

“Bırak uzun uzun yüzüne bakayım,” dedi Elsa.

Sonra Theodor Viktoria'dan da söz etti. Hayvanı andıran o çılgın kadından, Theodor'a âşık olup, ona birçok sırrı anlatan tehlikeli casustan...

Elsa bir müddet sustuktan sonra konuştu:

“Fakat bunlar güzel şeyler değil!”

“Yavrucuğum,” dedi Theodor “benim gibiler sadece ülkünün peşinden gider.”

“Ve eşinin!” diye Elsa konuştu.

“Evet, ve eşinin!”

Öpüştüler.

Theodor haftada bir gün Hilper'in yanına gitti. Verdikleri görevi yavaş yavaş öğrendi.

Theodor'a bu yeni işini Elsa bulmuştu. Şimdi Theodor'a "Güvenlik Dairesi Şefi," diyorlardı.

Daha önce böyle bir makam yoktu. Theodor yeni görevini her düşündüğünde heyecanlandı: Güvenlik Dairesi Şefi! Makam odasının kapısında on polis ajanı emirlerini bekledi. Çeşitli toplantılara katıldı. Müsteşarın Emniyet'le, Bakan ve başka önemli kişilerle yaptığı bütün toplantılarda Theodor da bulundu. Her yere makam otomobiliyle götürüldü.

Kapısında bekleyen polis ajanları, ilk haftalarda pek işleri olmadığı için form doldurdular, bilinen komünistlerin listesini birkaç kez yeni baştan yazdılar.

Theodor odasından ne zaman çıksa onları masalarında oturmuş, birtakım evrakları karıştırırken gördü.

Bir süre sonra işleri arttı. Theodor yeni görevine alıştı. Bir zamanlar yaptığı işleri burada da yapmaya başladı. Sağa sola casuslar yolladı. Tutuklattığı insanların sayısı arttı.

Lenz'den arada sırada küçük haberler geldi. Şurada oturan Rahel Lipschitz adındaki kadın elebaşı. Tutuklayın! Savaş karşıtı Stock yarın bir konuşma yapacak. Tutuklayın! Sosyalist üniversite öğrencileri yabancı öğrencilerle akşam toplantıları düzenliyor. Konuşmacılar İngiltere'den gelecek. Tren istasyonunda tutuklayın!

Theodor tutuklattı. Karşısına çıkarılanların sorgulamasını kendi yaptı. Küçük olaylar onun sayesinde devlet suçu oldu. Theodor'a artık bir basın sözcüsü gerekti.

Pisk basın sözcülüğüne getirildi. Küçük olaylar bile bir vahşet yaşanmış gibi haber oldu. Gazeteler dış politika haberlerinin arasına küçük olaylar da serpiştirdiler.

Zamanla bütün gazeteler ülkeye yayılmaya başlayan tehlikelerden söz etmeye başladı. Tahrikçiler yeraltındaki çalışmalarını artırıyordu. Ancak makamlar uyanıktı, tetikteydi. Her tutuklamanın ardından yapılan açıklamalar şöyle son buldu: Sorgulama gecenin geç saatlerine kadar sürmüştür.

İnatçı tutuklular hemen itiraf etmeyince polislerden dayak yedi. Sorgu sırasında ajanlar tutuklananların kollarını arkaya kıvrıp bileklerini sıktılar. Buna "güvenlik önlemi" dediler.

Theodor'un tuzak sorularına yanıt verenlere eziyet edilmedi. Verecek yanıt olmayıp susmakta ısrar edenlerin ise bilekleri daha çok sıkıldı. "Yanıt verin!" diye Theodor sesini yükseltti. Yanıtlarla ıstırap arasındaki bağlantıyı sezen tutuklular zamanla istenen yanıtları vermeye başladılar.

Tutukevleri ağzına kadar doldu. Polis, hırsızları tutuklamaktan vazgeçti. Sorgu yargıçları polisin getirdiklerini hemen

salıverdi. Yine de tutukevine götürülen bir hırsızın görevi diğerlerinin ağzını aramaktı.

Tutukevlerindeki hücreler yetmeyince barakalar inşa edildi. Kış çok soğuk geçti, geceleri sürekli don yaptı. Rüzgârlar kar yığınlarını önüne katıp sürükledi. Barakaların tahtaları arasından içeri giren karlar yerlerde dondu. İnsanların üzerinde yattığı saman yığınlarına karıştı. Çocuklar titredi, iliklerine kadar üşüdü. Barakalarda yaşayan tutukluların mum yakıp ısınmaları yasaklandı. Tavandan sallanan güçsüz ampullerin ışığında erkekler bir arada oturup şarkılar söyledi. Sesleri kısılmışların kanayan şarkılarını...

Kimi günler Benjamin Lenz, Theodor Lohse'nin verdiği bir kimlikle barakalarda kalanları denetlemeye gitti. Yanına Theodor'un adamlarını aldı. Barakalarda kalanlara sigara dağıttı, bazılarının da ellerine, üzerinde kaçma önerileri yazan pusulalar tutuşturdu. Kaçmayı başaranlar Benjamin'e geldiler. O da istediklerine sahte kimlikler temin etti. Karıları ve çocukları olanların ülkeyi terk etmesi için beklemesi gerekti. Beklediler, uzun süre beklediler. Onlar ölümlerini beklediler.

Günün birinde Thimme Theodor'a uğradı. Eski günlerden ve Klaften'den söz ettiler. Genç Thimme, Theodor'u sevdiğini söyledi.

“Ben sizi daha ilk gördüğümde sempatik bulmuştum,” dedi Thimme.

“Bu adam tehlikeli biri,” diye düşündü Theodor.

“Dikkat etmeliyim,” dedi Theodor. Fakat dikkat etmedi. Birkaç gün sonra genç Thimme hoşuna gitmeye başladı. Yeterliydik, eli çabuk biriydi bu genç adam. Kendisine bir görev verilmesini istiyordu.

Thimme'nin şüpheli bazı kişilerin gizlendiği yerleri bildiği ortaya çıktı. Moabit'te hangi lokantacıların mahzenlerine bomba

ve silah saklamış olduğunu da biliyordu. Söylediğine göre bugün oralarda silah yoktu. Fakat Thimme yine de mahzenlere nasıl girileceğini biliyordu. Bazılarının anahtarı vardı cebinde. Bir gece önce depoladığı silah ertesi gün bulundu. Thimme işe yarayan bir gençti.

Theodor kendine dikkat etmedi. Evdeki yaşamı rahat ve doyurucuydu, makamı da ona güven veriyordu. Theodor Lohse gittikçe sakinleşti. Çoğu zaman olduğu gibi tehlikeleri sezemedi. Benjamin Lenz'in istediği gibi biri oldu, artık onsuz çalışamıyordu. Theodor makamında Benjamin'e muhtaçtı, evinde de eşine...

Evdeki yaşamı ona nasıl önemli bir olduğunu kanıtladı. Bütün söyledikleri ve bütün istekleri yerine getirildi. Canının çektiği yiyeceklerin yemek masasında önüne konması için kimseye bir şey söylemesine gerek kalmadı. Her sabah giysilerini fırçalanmış, pantolonlarını ütülenmiş buldu. Gömlelerinde tek düğme bile eksik değildi. Çalışma odasında aradığı evraklar hep yerlerindeydi. Silahları da çekmecelerinde yan yana düzenli duruyordu. Tabancalarının bakımını Elsa yaptı. O da ateşli silahları seviyordu.

Theodor kendini en çok evindeyken güven içinde hissetti. Her şeye egemen olmak hırsıyla doluydu. Başardı. Eşinden sıcaklık bekledi. Bu beklentisi yerine geldi. Evin dört duvarı arasında mükemmel bir insan olduğundan hiç kimse- nin şüphesi yoktu. Akşamları döndüğünde karısına işlerinin çokluğundan yakındı. Elsa, “Çok görev aldın üzerine,” dedi. Onun başarılarını ön plana çıkardı. “Bazı şeyleri çok iyi görü-

yorsun,” diye konuştu karısı. Theodor kendine insan sarrafı gözüyle bakmaya başladı. “Şu Lenz’i çok beğeniyorum,” dedi. “Sadık bir dost,” diye yanıtladı Elsa. Theodor da Benjamin’in sadakatine inandı. Köylü kızın şarkısını sevdiğini bilen karısı akşamları yatağa girmeden önce plağı pikaba koydu. Elsa ne bu şarkıyı seviyordu ne de Benjamin’in sadakatine inanıyordu. Ona göre Theodor da mükemmel bir insan değildi. Fakat önemli konularda haklı çıkmak için bazı ufak tefek şeylerde sessiz kalmak gerektiğinin bilincindeydi. Von Schlieffen ailesinden bir kız evlendiği kişinin yüksek makamlara erişmesini ümit ederdi. O insan aynı zamanda iyi bir hatip olmalıydı. Elsa kocasına bunu öğretti.

Theodor konuşmasına yavaş yavaş başladı, sonra sesinin gücünü gittikçe artırdı. Makamındaki odasında konuşmadı, o büyük salonları yeğledi. Bin insan onu saygıyla dinledi. Çok heyecanlı ve istekli olduğu anlarda en iyi konuşmalarını yaptı. Gözleri çakmak çakmak oldu. Söylediklerinin her kelimesine inandığı belliydi. Sesinin tonuyla yüceldi, kendine daha çok güvendi.

Theodor her konuşmasında anavatanın mutlaka kurtarılması gerektiğinin üzerinde durdu. Kısa sürede gençlerin güvenini kazandı. Geçmişte olanları geride bıraktı. İçerideki düşmandan nefret etti: Yahudilerden, savaş karşıtlarından, halkın aşağı tabakasından... Karısı Elsa da içerideki düşmandan nefret ettiğini söyledi. Elsa nasyonalist düşünceye inanıyordu. Ona göre ülkedeki Yahudiler havayı kirletiyordu. Theodor anımsadı, Trebitsch de Yahudice konuşurdu. Benjamin Lenz’i bu gibi düşüncelerinin dışında bıraktı. Onun hakkında pek bir şey bilmiyordu. Bilmek de istemiyordu. Benjamin Lenz’i gazeteci dostu Yahudi Pisk’le aynı kefeye koydu.

Sabah yataktan çıktığında karısıyla bir akşam önce konuşmuş olduğu bu konuları anımsadı, siniri tepesine çıktı. Böyle günlerde büroya gittiğinde kanlı işlerine büyük bir zevkle sarıldı. Tutuklanıp da karşısına çıkarılan adamlara kızdı, ne işleri vardı Almanya'da? Durumdan memnun değillerse burada ne yapıyorlardı? Niçin ülkeyi terk etmemişlerdi? Fransa'ya, Rusya'ya, Filistin'e gidebilirlerdi! Tutuklananlardan bazıları, "Almanya vatanım olduğu için!" dediğinde, "Bu nedenle mi hainlik yapıyorsunuz?" diye sordu. "Hain sizsiniz!" diyenler oldu. Onlar kavga etmeyi sevenlerdi. Verdikleri yanıtın cezasını anında aldılar, arkalarında duran görevli kemiklerini acıtana kadar bileklerini sıktı.

Bazı günlerde Theodor'un karşısına işkenceden geçirilmiş, yüzü gözü kan içinde adamlar getirdiler. Böyle anlarda Theodor'un gözünün önünde kırmızı halkalar döndü, coşkulu bir çığlık ruhunu yırttı, sevinç duydu, keyiflenip rahatladı.

Fakat henüz yakalanmamış biri vardı. Theodor, kendisini bir süre takip etmiş olan o adamı karşısında kanlar içinde görmeyi arzuluyordu. Dalgalı saçlarını, kireç gibi bembeyaz yüzünün nefret dolu bakışlarını, havaya kalkan kolunu, elindeki kalın sopayı indirişini gördü. Bu adam hâlâ hayattaydı, emrindeki bütün adamlar onu arıyordu. Nerede saklandığını, sorguya çektikleri tutuklulardan öğrenmeye çalıştılar. Theodor her yeni gelen tutuklunun, düşmanını ele vereceğini ümit etti. Çoğunu boş yere işkenceden geçirdiler. Adamlar ya bilmiyordu, ya da söylemek istemiyordu. Yanlış bilgi verenler de oldu. Yalan söyledikleri ortaya çıktığında ise ya alay eder gibi güldüler ya da yanıldıklarını söylediler.

Ona bilgi getirebilecek tek insan Lenz'di. Çünkü Lenz bu adamı tanıyordu.

“Günther’in eniştesi,” dedi Lenz. “Ailesinin intikamını almak istiyor. Niyeti sizi öldürmek. Fakat sanırım ben izini buldum...”

Fakat nedense bulduğu iz hep yanlış çıktı. Benjamin’in bürosuna uğradığı sabahlarda Theodor hep yeniden ümitlendi.

Lenz adamı ayrıntılı biçimde tarif etti. Günther’in evlenmek istediği kızın erkek kardeşiydi. Lenz, “Günther o kızla evlenmek istiyordu,” dedi. Benjamin kimi gün, “Günther onun uğruna öldü,” diye konuştu. Bazen de ağzından kaçırdı: “Evleneceği için siz onu öldürdünüz.”

Bu gibi sözler Theodor’un hoşuna gitmedi. Şaşı bakan gözler, yarılmış üst dudak ve beyaz dişetleri gözünün önüne geldi.

Lenz aradıkları adamı üzerindeki giysilere kadar tarif etti, ne tür alışkanlıkları olduğunu da söyledi. Adamı neredeyse yakalamışlardı. Fakat adam çoğu zaman kaçacak küçük bir delik bulmayı başarıyordu.

“Biz onu bulacağız,” dedi her defasında Benjamin Lenz.

Fakat bulamadı, Theodor Lohse’nin en büyük düşmanı olan o adamı.

“Senin bana anlatmadığın bir sıkıntın var,” dedi Elsa bir akşam.

“İşim başımdan aşkın,” dedi Theodor ve vatansever politikanın nasıl bir hedefi olması gerektiği üzerine uzun uzun konuştu.

Gece ona uyku getirmedi. Dışarıda sessizliği yaran uğultular Theodor'un bir türlü ele geçirilemeyen o ürkütücü düşmanından duyduğu korkuyu daha da artırdı. Acaba çoktan sınır dışına mı çıkmıştı? Yoksa hâlâ Theodor'un yakınında mı yaşıyordu? Belki kılık kıyafet değiştirmiş, Theodor'un apartmanında kapıcılık yapıyordu? Her gün gittiği makamının karşısındaki küçük pastanenin garsonu biraz ona benzemiyor muydu? Özellikle dalgalı saçlarıyla andırıyordu. Nefret dolu yüzünün beyazlığı, omuzlarının genişliği, ağır ağır yürüyüşü?..

Yoksa o adam çalıştığı dairede makam şoförü olarak Theodor'un her gün bindiği otomobili mi kullanıyordu? Yürüyerek bir yere giderken döndüğü her köşenin ardında bekliyor da olabilirdi. Acaba yatağının altına bir bomba mı bırakmıştı?

Theodor yataktan çıktı, ışığı yaktı, odanın içinde bir aşağı bir yukarı yürüdü, pencereden sessiz geceye, sokakların titre-

şen lambalarına baktı, uzaklardan bir yerden gelen adım seslerine kulak kesildi.

Hava aydınlanmaya başlamıştı. Theodor'un gözleri kapandı. Tekrar uyandığında yeni ümitlerle ve korkularla dolu bir günün onu beklediğini biliyordu. Bu acımasız bir bekleyişti. Kafasından geçen her şeyi evde karısına anlatamayacağını biliyordu. Fakat anlatmak istiyordu, anlatmalıydı her şeyi baştan sona. Günther'den, Klitsche'den söz etmeliydi. Bu anlatmaktan çok bir itiraf olacaktı. Zar zor ulaşmış olduğu yükseklerden tekrar aşağı düşmek, kendini ele vermek, intihar etmek demekti...

Konuşabileceği tek insanın Benjamin olduğuna karar verdi.

Benjamin anlattıklarını dinledi, onu teselli etti, söz verdi, yeni şeyler anlattı, önerilerde bulundu, Theodor'un ağzından gizli toplantılarda konuşulanları, hükümetin gizli planlarını öğrendi, bazı dosyaların fotoğraflarını çekti, belgeleri el altından birilerine sattı, Theodor'u yabancı adamlarla tanıştırdı.

Yapacak çok işi vardı.

Ülkede olup bitenlere artık dayanamayan fabrika işçileri ayaklandı, işsizler sokaklara döküldü. Yığınların zorla yatıştırılmış öfkesi yeniden alevlendi. Saksonya'dan işsizler Berlin'e geldi. Trenlere binmediler, kar yağmur demeden yürüyerek aştılar uzun yolları.

Sonunda ilkbahar geldi. Sokak ve caddelerde karlar, kaldırımlarda buzlar erimeye başladı. Büyük kentin derinliklerinde tanınmadan yaşayacaklarını ümit etmiş olan açlar, tutuklanmadan önce doğdukları toprakları terk edebilmiş işçiler, hapisten kaçmış tutuklular, kocalarını yitirmiş kadınlar, Doğu Avrupa'dan büyük kente sığınmış Yahudi mülteciler, uzakları yürüyerek aşmış bütün bu insanlar başlayan ilkbahara sevinemediler. Onlar kışın buz gibi soğuğuna kendilerini alıştı-

mışlardı. Sert rüzgârla karışık yağan, giysilerini delip geçen, vücutlarını ıslatan nisan yağmurlarına dayanamadılar.

Sokaklara yığılıp kaldılar, yüksek ateşle tir tir titreyerek çeneleri birbirine vurarak son saatlerini beklediler. Kaldırımlarda yatan cesetleri, onlardan sonra gelen mülteciler gecenin karanlığında gizlice boş tarlalara gömdüler, köylüler görmeden.

İlkbahar, gülümseyen bir ölüm gibi bütün ülkede kol gezdi. Barakaların soğuğunda, işkenceyle, Nasyonal Halk Birliği'nin kurşunları altında, gamalı haçlıların sopalarıyla, açlıktan, veya muhbirlerin gözünden kaçtığı için ölmeyenler, ilkbaharın neminde yerlere yuvarlanıp yaşamını yitirdi. Tepelerinde büyük karga sürüleri dolandı.

Mülteciler giysileriyle getirdi hastalıkları, ağızlarından çıkan nefesleriyle. Askerler garnizonlarda öldü, şehirlerarası yollara nöbete gönderilen devriyeler hastalıklı insanlarla karşılaşmamak için ara yollara saptı, yine de hastalıkların pençesinden kurtulamadı.

Kentlerde insanlar ulusal ayaklanmadan söz etmeye başladı. Theodor konuşmalar yapmak için sağa sola gitti. İçerideki düşman şimdi her zamankinden çok daha büyük bir tehditti. Komşu ülke askerleri saldırmak için sınırlarda hazır bekliyordu. Lise öğrencileri silah talimi yapıyordu. Papazlar ellerine sopalar almıştı. Gezici vaizler ülkenin en büyük ve güzel kiliselerinde dualar ediyordu.

Theodor Lohse lise ve üniversite öğrencilerini, Nasyonal Halk Birliği'nin gençlerini eğitti. Akşamları herkese açık toplantılarda konuşmalar yaptı. Kısa sürede tanındı, Emniyet Müdürü'nden, iç güvenlikten sorumlu bakanlık müsteşarından, hatta bakandan daha çok ünlendi.

Kürsülere çıktı, salonlarda yankılanan sesiyle kendini zirvede hissetti. Karısı hep en ön sırada oturdu. Salonların bütün girişlerinde güvenlik görevlileri vardı, pencereler de emniyet altındaydı. Theodor o salonlarda rahattı, konuşma yaparken tehlikeyi unuttu, pusuda bekleyen düşmanı da. “Konuşurken başımı kaldırıp hep sana bakmak istiyorum,” dedi Elsa. Ön sıradan gittikçe yükselen kocasını izledi. Düşündü, iç güvenlik şefi, Reich’in Başkanı, geleceğin imparatoru için “yer tutan”... Beyaz salonlarda coşku dolu toplantılar, mermer merdivenler, altın kaplama avizeler, tören giysileri, şakırdayan çizmeler, orkestralar ve müzikler...

Yeni seçimler kapıdaydı. Kimbilir belki seçimlerden sonra daha da büyük, önemli makamlar önerilecekti ona.

Gazeteler Theodor Lohse'den söz etti. Yabancı ülkelerden muhabirler haber yapmaya geldi. “Dünya” tanıyordu artık Theodor Lohse'yi. Büyük Amerikan gazetelerinde çıktı fotoğrafları.

“Ülkenin liderlerinden biri,” dediler Theodor Lohse için. Lider... Niçin olmasın?

Theodor bir akşam geç saatte bürosuna gitti. İçeri girdiğinde Benjamin Lenz'i kapıları açık dosya dolaplarının önünde buldu.

Lenz dosyalardaki belgelerin fotoğrafını çekmekle meşguldü. Theodor'u görür görmez tabancasına sarıldı:

"Sakin olun!"

"Casus!" diye bağırdı Theodor.

"Casus mu?" dedi Benjamin. "Benimle düşmanlarımızı ziyaret eden siz değil miydiniz? Yürüyüş planlarını siz ifşa ettiniz. Tanıklarım var. Klitsche'yi kim öldürdü? Haydi gidiyoruz!"

Theodor Benjamin'le birlikte binadan çıktı.

"Şimdi eve gidin, karınızın yanına!" dedi Lenz ve Theodor'a otomobiline kadar eşlik etti.

"İyi uykular!" diye Benjamin seslendi, şoför otomobilin motorunu çalıştırırken.

Theodor eve gitti.

Karısı henüz yatmamıştı. Açık pencerelerden yatak odasına dolan ılık mart esintisi perdeleri okşuyordu.

“Seni büyük görevler bekliyor!” diye konuştu Elsa.

“Evet, yavrucuğum!”

“Her şeye hazır olmalıyız!”

“Ben hazırım!” dedi Theodor ve Benjamin’i öldürmeyi düşündü.

Benjamin Lenz o gece kardeşinin evine gitti. İki kardeş çoktandır görüşmemişti.

“İste sana bir pasaport ve yeterince para,” dedi Benjamin. “Bu gece hemen ortadan kaybol!”

Lazar, kardeşi, ortadan kaybolacaktı.

Birbirlerini pek tanımıyorlardı. Lazar, Benjamin’in yaptıklarından habersizdi, pasaportu ve parayı nereden bulduğunu da bilmiyordu. Fakat yine de çekip gidecekti.

Aralarında pek konuşmazlardı. Çoğu zaman susarlardı veya birkaç kelime ederlerdi. Bütün dünya bu birkaç kelimenin içinde gizliydi.

Lodz’lu bir Yahudi iki üç kelime sonra ne istediğinizi anlar. Doğu Avrupalı Yahudilere uzun açıklamalar yapmak gerekmez. Kardeşi Lazar sakın sakın ona baktı. Tepesi açılmaya başlamıştı. Kendini üniversite öğrenimine adamıştı, buluşlar yapıyordu.

“Öğrenimine ara verebilir misin?”

“Vermek zorundayım,” diyen Lazar dolaptaki küçük bavuluna uzandı. Sanki bu yolculuğu bekliyormuş gibi hazırды bavulu.

“Doktor oldun mu?” diye Benjamin sordu.

“Evet, bir yıl önce!”

“Ne üzerinde çalışıyorsun?”

“Bir gaz...”

“Patlayıcı bir madde mi?”

“Evet!” dedi Lazar.

“Avrupa için,” diye Benjamin mırıldandı.

Lazar gülümsedi. Lazar her şeyi anlamıştı. Peki Benjamin neye karşıydı? O küçük bir hilekârdı.

Gözleri ışıldayan, bakışları uysal bu küçük kardeş bir kıtayı havaya uçurabilirdi.

Paris’e giden gece treni saat yarımında kalkacaktı.

Az sonra peronda yan yana durdular.

“Belki yakında ben de gelirim,” diye konuştu Benjamin.

Kalkan trenin ardından el salladı. Hayatında ilk kez el sallıyordu. Tren yavaş yavaş istasyondan ayrıldı. Peron bomboştu. Yaşlı bir adam elindeki yeşil kovayla yerleri ıslatıyordu.

Uzaklardan bir yerlerden lokomotif düdüğü duyuldu.

SON